

Manuskript og brev

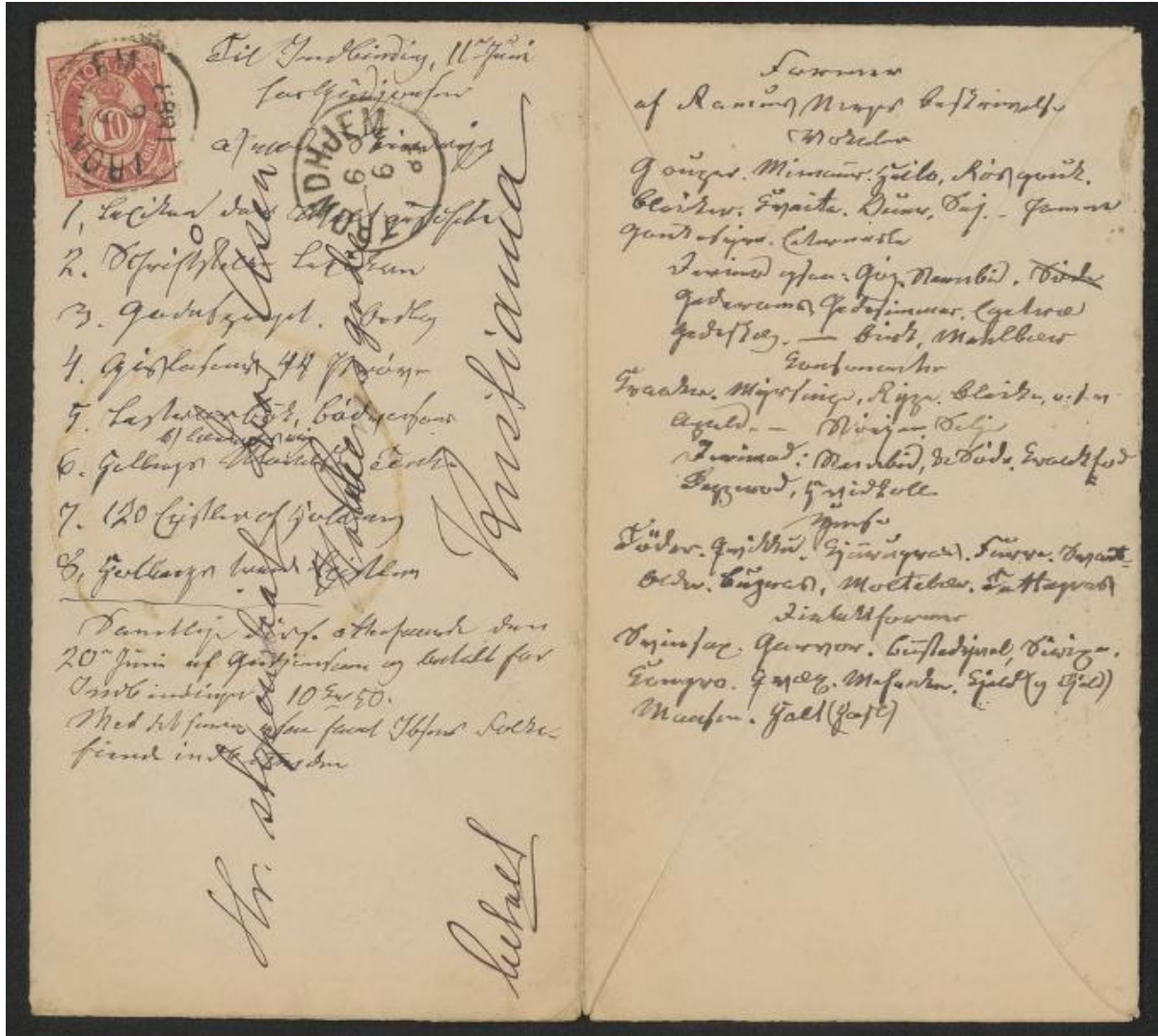

Ernst Meyer: «En romersk gadeskriver skriver et brev for en ung pige», 1827, Thorvaldsens Museum, København. Motivet er fra Foro di Augusto, Augustus' Forum, nær Forum Romanum.

Ernst Meyer: «En romersk gadeskriver læser et brev for en ung pige», 1829, Thorvaldsens Museum, København.

Skriftkulturens handskrifter

Ivar Aasens gjenbruk av konvolutt frå ein avsendar i Trondheim. Ms. 4° 915: 17, Nasjonalbiblioteket, s. 681 i digital versjon.

MARBACH VAR EIN IDYLLISK Dorf denne vårdagen. Byen med sin Altstadt av bindingsverkhus har ei historie som tek til i 973, oppe i bakken ligg huset der Friedrich von Schiller blei fødd, og på ei høgdedrag ein kilometer ovanfor ligg Litteraturmuseum der Moderne, forkorta LiMo. Der oppe ligg også Schiller Museum og Deutsche Literaturarchiv. Av ukjend grunn spelar kortforma LiMo på limonade, det tyske ordet for brus.

Denne aprildagen i 2007 var litteraturmuseet eitt år gammalt. Det er bygt i betong og mørkt edeltre som ein stor firkant, enkelt og elegant utvendig. Museet har seks tilsette, arkivet om lag 170; den delen er som eit nasjonalbibliotek, men det er i Frankfurt og Leipzig dei tyske nasjonalbiblioteka ligg. Marbach er meir som eit forskingsbibliotek for germanistar.

Det nye museet hadde alt då dødsbu etter om lag 1200 personar og om lag 50 millionar dokument og gjenstandar. Museet i den vesle byen med 13 000 innbyggjarar ein halvtime unna millionbyen Stuttgart hadde om lag 40 000 gjester i året.

Hovudutstillinga gjorde eit veldig inntrykk med det same. Etter kvart blei den strengt intellektuell og så rettlinja i formene at den var kjølig. Det dunkle rommet med dei skarpe lys fylte fire stramme rekkjer av vitrineskap der fortida låg på rekkje og rad, som ein mellomting av bibliotekorden og militærmarsj.

I vitrineskapa viste museet 1309 gjenstandar frå 1880-åra til i dag, og dei tok mål av seg til å skifte ut 20–30 i året. I dei lukka glashyllene låg objekta strengt kronologisk på tvers av litterære epokar og sjangrar. Dei fire rekkjene hadde kvar sine hovudprofilar: manuskript – der eit omstridd originalmanuskript av Franz Kafka til *Der Prozess* var dyrast av alt, trykte skrifter, brev og postkort og alt slikt (medrekna ølbrikker), og personalia av typen ei saks og ei anonym drosjekvittering etter filosofen Hans-Georg Gadamer.

I dette lyset av glas møttest høgt og lågt, fiksjon og sak, kjent og ukjent. Kvart skap hadde fem høgder, og nedst låg ting for barn, brev som barn hadde skrive, andre objekt i barnehøgd.

Kontrasten var absolutt, frå kladd og overstryking og retting til framvising i linjerett presisjon. Der var ein ytre orden som ikkje hadde noko med innhaldet og historia å gjere.

FRÅ MUNN TIL HAND: Kunnskap og erfaring, tanke og meining, gjekk frå munn til hand og blei til skrift. Det som hadde vore flyktig, kunne no bli varig. Skrifta skapte den absolutte avstanden mellom tanke og uttrykk, og gjorde stunda her og no til æve. Det endra minnekunsten, og det endra tenkinga. Med skrift kunne nye former skapast og forståast.

Dei store samfunnssystema blei forma i munnlege kulturar, men var avhengig av skriftkulturar for å etablere makt og strukturar som kunne vare. Det politiske systemet blei forma gjennom retorikken, og langt på veg gjaldt dette også skule, kyrkje, rettsvesen. Alle var dei der før skrifta tok over, og aldri tok skrifta heilt over.

Handskrift blei tidleg ein måte å mangfaldiggjere noko på. Å skrive av var å publisere. Berre i Paris skal der ha vore over 6000 avskrivningar på 1200-talet.¹ Handskrifter dominerte gjennom mellomalderen, og ein manuskriptkultur utvikla seg til eit høgdepunkt på 1400-talet, nett då prentekunna tok form, men manuskriptkulturen varte lenge enno. Avstanden var stor mellom denne kulturen og den tidlege prentekulturen, skriv historikaren Leidulf Melve.² Fleire kunne lese og skrive på 1500-talet enn før, men for få til at prentekunna kunne revolusjonære skrifttradisjonane, legg han til.

Få kunne skrive, fleire kunne lese, men mange måtte ha hjelp til begge delar. Å skrive blei den viktigaste måten å lagre informasjon og kunnskap på, skriv historikaren Arnved Nedkvitne.³ Her i nord utførte klerkar i geistleg teneste eller skrivningar i offentleg teneste med det som skule skrivast eller lesast.

¹ H. Scheibler: *Boktrykkerkunstens og avisenes historie*, W.C. Fabritius & Sønners Forlag, Kristiania 1910, s. 14.

² Leidulf Melve: *Med ordet som våpen. Tale og skrift i vestleg historie*, Oslo 2001, s. 149 og 159.

³ Arnved Nedkvitne: *The Social Consequences of Literacy in Medieval Scandinavia*, Turnhout 2004, s. 243.

Den danske biletkunstnaren Ernst Meyer har fanga inn denne tida i to verk med byskrivaren i Roma som leiemotiv. Bileta er frå Piazza Monteferrante ved Forum Romanum. Byskrivaren var eit vanleg syn på 1700-talet og forsvann gradvis med aukande lese. Og skrivekunne. Tre av fire italienarar kunne lese og skrive kring 1850 – fleire menn enn kvinner, fleire i byane enn på bygdene. Poenget er at den som sjølv ikkje kunne lese eller skrive, var likevel ikkje stengd ute frå skriftkulturen. Byskrivarane skulle gjere sitt arbeid utan å vise, dei var som skuggeskrivarar. Politikken blei meir skriftleg, og korleis kunne allmugen då fremje sine interesser?

Gjennom handskriftene blei tankegangane synlege på den måten at ein ofte kunne sjå korleis dei endra seg. Prosessen kunne bli synleg, som hos ein Ivar Aasen. Lesaren kjem tettare på ved å lese eit handskrift enn eit trykk. Handskrifta er både utgangspunktet og resultatet, kladd, forarbeid, reinskrive. I handskriftet kan det vere noko uferdig, noko som ikkje er endeleg, og som ein ser er slik.

Etter at prentekunsten blei institusjonalisert, blei handskriftet anten meir privat eller meir offisielt.

Og tvert imot. Til skiftande tider måtte manuskript gøymast for at makthavarar ikkje skulle finne dei. Det kunne jamvel gå slik at heilt skrifter måtte takast vare på som munnlege minne så dei ikkje kunne øydeleggjast. Det gjorde den opposisjonelle forfattaren Anna Andrejevna Gorenko frå dagens Ukraina med pseudonymet Anna Akhmatova i si tid i Sovjetunionen.⁴ I 1935 tok ho til å skrive den store elegien *Requiem* om lidingane under Stalins terror. Ho visste at ho ikkje ville få det utgitt, og at ho kunne bli arrestert når som helst. Då måtte ho ikkje ha eit slikt manuskript på seg.

Gorenko memorerte difor diktet del for del og sytte for at vener gjorde det same. Gjennom munnleg overlevering kunne diktet takast vare på. I ein munnleg kultur ville variantar oppstå fordi ein hugsar feil. Gorenko reviderte derimot jamleg diktet sjølv og forvanska dermed traderinga. Slik heldt ho på til den endelege teksten var der i 1961.

Året etter møtte ho Aleksander Solsjenitsyn og resiterte diktet for han. Solsjenitsyn hadde skrive *En dag i Ivan Denisovitsj' liv* og vore nøye

⁴ Martin Buchner fotel historia i *The Written Word. The power of stories to shape people, history, civilizations*, New York 2017, s. 273–289.

med å brenne alle utkast slik at der berre var eitt manuskript. Dei hadde begge kontakt med sovjetrussiske miljø som publiserte *samizdat*, få eksemplar på gjennomslagspapir frå skivemaskin. Eksilutgivingar blei kalla *tamizdat*, og slik blei *Requiem* utgitt i München i 1963, same året som romanen av Solsjenitsyn kom ut på norsk. Først med Mikhail Gorbatsjovs perestrojka kunne *Requiem* trykkjast i Sovjetunionen, i 1987. Då var det gått 11 år sidan Gorenko døydde. På ein tur vestover i Europa for å ta imot ein litteraturpris i 1966 hadde ho nytta høvet til å resitere diktet for nye minneberarar.

MANUSKRIFT OG AUTENTISITET: I skriftkultur er ingen ting meir autentisk enn forfattarens handskrift og handskrifter. Dette kan vere autografar, signaturar, tekstar skrivne for hand eller maskinskrivne tekstar med handskrivne rettingar. I den klassiske retorikken hadde ein talar fire val: leggje til, stryke ut, byte om eller erstatte. Den reinskrivne eller publiserte teksten viser ingen slike spor, men det gjer kladdar, skisser og utkast frå tida før pc-en blei vanleg. I dei rike landa vil det seie tekstar frå tida før 1990. Enno på 1980- og 1990-talet definerte forlag kva som va originalmanuskript og som difor skulle returnerast til forfattaren når boka var prenta. Datafiler sende som vedlegg til e-post får ingen slik status, og e-postar er noko heilt anna enn originalbrev.

Kva som går tapt, er dokumentert i mange utstillingskatalogar og bøker om bøker. Sveitsaren Martin Bodmer var berre 16 år gamal då han i 1915 tok til å samle bøker og handskrifter. Då han døydde i 1974, inneheldt Die Bibliotheca Bodmeriana om lag 150 000 einingar. Eit utval frå samlinga blei stilt ut i 2000 og dokumentert i den umåteleg vakre tobandskatalogen *Spiegel der Welt. Handschriften und Bücher aus drei Jahrhunderten* frå same året. Eg kjøpte verket i Marbach den aprildagen i 2007.

Her blir det tydeleg korleis autentisitet og individualitet heng saman. På trykk ser skrifter av Charles Darwin, Immanuel Kant og Marie Curie i prinsippet like ut. Skilnadene i språkføring og stiltone er der, men skriftbiletet uniformerer dei på boksidene. Den intense, energiske handskrifta til Kant, dei merkeleg store ordmellomromma i tekstar av Darwin, den sirlege reinskrivne teksten av Curie – alt dette forsterkar det personlege uttrykket som ligg i ordval og setningsform. Ei side frå eit talemanuskript av Napoleon Bonaparte frå 1797 viser korleis han strauk

og la til for å finne fram til det han ville seie, og i eit førelesingsmanuskript frå 1920 om relativitetsteorien har Albert Einstein ombestemt seg fleire stader.

Slik kan det autentiske også hengje saman med tankeprosessen. Det er det som blir dokumentert gjennom alle kladdane og utkasta Ivar Aasen skreiv også. Første linja i «Nordmannen» stod tidleg fast, men kva skulle kome etterpå, i den strofa og i dei neste strofene? Han brukte 12 år på å bestemme seg.

Aldri var det autentiske manuskriptet vanlegare enn på 1800- og 1900-talet. Då arkiv og museum hadde finpusa rutinane sine for å ta vare på slike skrifter, tok den digitale tida til.

Nasjonalbiblioteket kjøpte i 2009 større mengder manuskript og datafiler frå Jan Kjærstad for 200 000 kr. Ein forfattar som Jon Fosse tek derimot ikkje vare på datafilene med dei ulike versjonane av manuskript. Notatboka er framleis ein viktig arbeidsreiskap for mange forfattarar, og desse vil bere noko av den autentisiteten som digital skriftkultur slettar. Tapet av det autentiske er altså eit nytt fenomen og vil først merkast om 50 eller 100 år.

EDISJONSFILOLOGI OG TEKSTKRITIKK: Dermed kjem edisjonsfilologien til eit vendepunkt. Der er nok å ta av frå eldre skrifter, men tanke- og skriveprosessane kan frå og med det 21. hundreåret bli like usynlege som antikken er for oss i dag. Så sant datafilene er konvertible, kan skriftene sikkert enn nokon gong tidfestast. Det er så. Konkordansanalysar kan også gi effektiv innsikt i dei tilfella ulike variantar ligg føre. Utskrifter med margnotat og rettingar kan også finnast. Dessutan, og det er det viktigaste, kan dataprogram utviklast som gjer det mogleg å restaurere endringane i tekstar.

Heller enn å fortvile om eit mogleg tap av autentisitet gir det difor meining å ta vare på det som finst og halde oppe rfespekten for å lese originaldokument og primærkjelder. Med den store utgåva av *Symra* i 2013 la Terje Aarset for første gong også fram ei utgåve av denne diktsamlinga utan trykkfeil. *Henrik Ibsens skrifter* var eit større edisjonsfilologisk prosjekt i same lei – no kan vi endeleg vite sikkert kva Ibsen faktisk skreiv. Slike arbeid minner om at i det minste den vilkårlege trykkfeilen har fått trongare kår – kanskje, på papiret.

Så er altså også truverdet ein del av det autentiske. Ingen stad er dette tydelegare enn i bibelforskinga. Der manglar dei sikkert identifiserte originalmanuskripta – alt er avskrifter. Heile tida er der ei rørsle mot det opphavlege i det autentiske, og difor var funnet av Daudehavsrullane i 1948 så skilsetjande for forståinga av kvar ulike kjende bibelhandskrifter høyrer heime i tilblivingsprosessen.

For museum er originalmanuskript unike gjenstandar. Ein kopi liknar originalen, men er likevel noko anna, og originalen er heva over alle kopiar. Verdien av det autentiske blir framheva ved at musea informerer tydeleg om kva som eventuelt er kopiar.

På same måten er det noko spesielt med førsteutgåva av eit verk, anten forfattaren har endra teksten i seinare utgåver eller ikkje. Førsteutgåva er det opphavlege trykket, med sine eventuelle lyte. Seinhaustes 1517 blei Martin Luthers 95 tesar på latin prenta i både Basel, Nürnberg og Leipzig. Det blei gjort utan at forfattaren visste om det. Det som blir sagt å vere eit førstetrykk i Wittenberg, er kjent i berre tre eksemplar. Eitt av dei er i Bodmer-samlinga.⁵ I litteraturen om Luther-tesane er eit slikt førstetrykk i Luthers heimby ikkje nemnt. Eit bilete av dokumentet i Bodmer-katalogen tyder på at det dreiar seg om Nürnberg-trykket.

Den som skriv, skriv gjerne også om det ho eller han skriv med. Nietzsche som sjølv skreiv svært vakkert, lèt seg fascinere av skrivemaskinen og hylla i eit dikt i 1882 denne oppfinninga:⁶

Schreibkugel ist ein Ding gleich mir von Eisen
Und doch leicht zu verdreh'n zumal auf Reisen.
Geduld und Takt muss reichlich man besitzen
Und feine Fingerchen, uns zu benützen.

Skrivekula var ei oppfinning frå 1865 av den danske presten Hans Rasmus Johann Malling-Hansen ved døvstuminstitutet i København. Dette var den første skrivemaskinen som blei serieprodusert, og den var i sal frå 1870. Det første bokmanuskriptet skriva på skrivemaskin er *Life on the Mississippi* av Mark Twain i 1883.⁷

⁵ *Spiegel der Welt. Handschriften und Bücher aus drei Jahrtausenden*, II, Marbach 2000, s. 102 ff.

⁶ Ottar Grepstad: *Språksansen*, Oslo 2013, innførsel 16.2.

⁷ Ottar Grepstad, same staden, innførsel 14.7.

Nokre tiår seinare gav Olav H. Hauge motvillig etter for denne oppfinninga. Han skaffa seg «eit stygt spetakkel av ei skrivemaskina på bordet. Eg som fyrr har gjort all skrivingi på eit kladdepapir på senge-
stokken eller på ei fjøl ved høvelbenken», står det i dagboka 6. januar 1958. Han heldt seg til det gamle. Berre to månader seinare noterte han for hand i dagboka 28. mars 1958: «denne Parkerpennen, som eg no skriv med, vil verta betre enn ein skral skulepenn.»

Ordet *hand* er eitt av dei viktigaste i dagbøkene og i Hauges lære om å skrive. Meir enn ein gong skreiv han at han hadde kakka saman eit vers. Han vann fram til si forståing av det å skrive gjennom å jamføre skrivinga med andre former for handverk. Det gjaldt å vere like presis. «Ein forfattar som ikkje kan grammatikk, er som ein byggmeister som ikkje har greidd for seg kva stavar, opplengjor, stavleidor, bitar, åsar, bjørneryggjer, hanabjelkar, band og sperr og tak er for noko og kva dei skal tena til», heiter det i dagboka 23. april 1958.

Også Ivar Aasen var konservativ. Å skrive med pennesplitt var greitt. Verre var det å finne blekk som heldt mål.

Der er mykje slik trivia om førsteutgåver, manuskript, skriving, forfattarar. Tilblivingshistoriene dannar skriftkulturens mytologi og gjer skrifta viktigare. I ein skriftkultur blir forteljingar, synspunkt og analysar akkumulerte, og dermed aukar avstanden til utgangspunktet. I staden for å sjå etter i primærkjelda er det gjerne lettast å gripe til ei sekundærkjelde. Di meir kommentarar som blir akkumulerte, di viktigare blir det å hente fram originalen, det opphavlege skriftet, og få stadfesta om sitatet er rett eller synspunktet presist referert.

Skrivemaskinen blei eit overgangsfenomen, ein parentes om noko slikt som hundre 100 år. Så kom rettetasten, før pc-en endra alt og fjerna spor etter endra tankar. Forsvann gjorde også den fysiske individualiteten; i den digitale teksten ligg det personlege i språkføringa, ikkje i handføringa. Trøysta er at det dermed er blitt endå viktigare enn før å skrive godt.

Handskrifta di er dårleg, klaga ein lærar til eleven sin og slo han. Ein gong for lenge sidan, i oldtidsbyen Ninive i dagens Irak, der dei snakka og skreiv sumerisk for fleire tusen år sidan. Klagemålet skreiv

eleven for hand i leire før leirtavla blei brend og bevart og funnen att kring 1850.⁸

Avskrift blei til skrift, trykk sette sine avtrykk.

Å SKRIVE VAR OGSÅ Å PRØVE seg fram. Handskrift var både utgangspunkt, vegen fram og resultatet – kladd og reinskrift i eitt. Det vil seie at der kunne vere noko uferdig i handskriftet, noko som ikkje var endeleg, der ikkje alt var bestemt og konkludert.

Etter at prentekunsten blei etablert i hundreåra fram mot 1500, blei handskriftet til dels meir privat – som brev, referat, notat, som forarbeid og grunnlag for det som skulle prentast.

Når forstod Olav H. Hauge at den dagboka han hadde skrive sidan han var 15 år gamal, ein gong ville og burde bli offentleggjort? Og kva tenkte Ivar Aasen, som tok til å skrive dagbok då han var 17 år gamal – den eldste kjende dagboka frå ein bondeson? Aasen gjorde ikkje noko som helst for å kvitte seg med det han hadde skrive. Hauge brende eit par manuskript til diktsamlingar, men som Aasen kladda og skreiv han, skreiv og kladda.

I handskriftet er personen framleis fysisk til stades, men i tekstar frå skrivemaskin, trykkjeri, pc er berre teksten fysisk synleg. Berre i manuskript skrivne for hand eller på skrivemaskin kan ein til tider sjå spora etter skiftande sinnsstemningar eller ombestemmingar. Slikt gjer handskriftet meir ope, og skjørare. Omskrivinga var presiseringa. I eit tidleg manuskript om relativitetsteorien gjorde Einstein fleire overstrykingar.⁹ Ivar Aasen kladda og kladda. Journalisten Herbjørn Sørebo makta aldri å levere frå seg ei maskinskriven side der noko var feilskrive; då skreiv han sida på nytt. Sigmund Skard skreiv med stor linjeavstand og strauk og la til med tydeleg kulepennskrift, nesten alltid blå skrift, ofte så mykje at manuskriptsida minte meir om eit handskrift enn ei skrivemaskinside.

Handskrifta kan altså vise korleis eit menneske ombestemmer seg, endrar meining, nyanserer eller skjerpar teksten. Difor er mansuskript ein opnare versjon av ein tekst enn den trykte eller digitale utgåva er.

Å kladda var å tenkje seg om, prøve seg fram, sortere. Ivar Aasen kladda alt han skreiv, og sjølv om ingen systematisk har studert forhold-

⁸ Martin Buchner: *The Written World. The power of stories to shape people, history, civilizations*, New York 2017, s. 35.

⁹ *Spiegel der Welt. Handschriften und Bücher aus drei Jahrtausenden*, II, Marbach 2000, s. 155.

det dette mellom manuskript og trykt tekst, var det nok sjeldan han var nøgd med første forsøket. Å skrive var å tenkje.

I skrifta blei endringa festa til papiret. Difor kjem ein tettare på den som skriv ved å lese handskriftene etter vedkomande enn ved å lese trykte utgåver av tekstane.

HANDSKRIFTENE ETTER IVAR AASEN er mange. Upubliserte manuskript kan vere eit skattkammer av ukjent stoff, ein litterær bankboks. A.O. Vinje publiserte nesten alt han skreiv, ser det ut til, medan Ivar Aasen skreiv mykje meir enn han publiserte, og han tok vare på kladdane sine.

Manuskripta hans har aldri vore talde nøyaktig. Dei kan sorterast i fem grupper: manuskript, brev, dagbøker, arbeidsplanar, oppteikningar og rekneskapsbøker. Denne delen av bibliografien dokumenterer 1792 manuskript, trykte og utrykte. Diverre er talet ufullstendig. Mange stader er fleire dokument rekna som eitt. I tillegg kjem 399 brev frå Aasen; av dei er 344 dokumenterte nedanfor. Utanom alt dette er det 858 brev til Ivar Aasen.

Ein katalog av Moltke Moe over Aasen-samlingane ved det som den gongen var Universitetsbiblioteket, inneheld over 10 000 sider, skriv Terje Aarset.¹⁰ Det er ikkje alt. Berre manuskriptet til *Norsk Ordbog* i 1873 var på 3453 sider.

Blant manuskript i Nasjonalbiblioteket som enno ikkje er publiserte, er dikta «Atterslag fyre Lastmåli mot Aalmugen» (Ms. 4° 915: 23:7:1) og «Den 34te Fødselsdag» (Ms. 4° 915: 23:15:23), og prosastykka «Mærkelige Nordmænd» (Ms. 4° 915: 23:9:5), «Imod smaa bogstaver i skriftsproget» (Ms. 4° 915: 23:9:16) og «Maalfusk» (Ms. 4° 915: 23:13:2). I 20-årsalderen dikta Aasen fleire salmar med titlar som «Morgensang» og «Aftensang», «Morgenvers» og «Aftenvers» (Ms. 4° 915: 14:4). Dei er framleis manuskript.

Breva og dagbøkene har Reidar Djupedal gjort grundig greie for i etterord til *Brev og Dagbøker*, band II og III. Artikkelen «Om Ivar Aasens brev» inneheld også mykje stoff om ein del manuskript til dikt og viser.¹¹

¹⁰ Terje Aarset: «Rapport om bruken av FoU-midlar», brev til Møre og Romsdal høgskulestyre 17.7.1992, arkiv Ivar Aasen-tunet. Iallfall manuskripta til ordbøkene og namneboka er ikkje med i den katalogen. «Manus låg vel att i trykkeriet» (Terje Aarset i e-post 21.6.2012).

¹¹ Reidar Djupedal: «Om Ivar Aasens brev», i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 369–401.

Djupedal framhevar breva som skriveøvingar for Ivar Aasen. Han brukte tid på å skrive breva, tenkte grundig gjennom kva han skulle skrive og korleis han skulle ordleggje seg. Aasen tenkte ved å skrive, og Djupedal legg vekt på at dei ulike teksttypene ikkje bør isolerast frå kvarandre. Arbeidsforma var i mange tilfelle den same: utkast, kladd, originaltekst.

Sjølv dagbøkene arbeidde han med på denne måten.¹² Om desse skriftene brukte Aasen fleire nemningar, mellom anna «Optegnelser for Aaret til Erindring». Nokre av reisedagbøkene skreiv han som utførlege reiseskildringar, men først og fremst noterte han det som var gjort. Ved mange årsskifte bearbeidde han så dette materialet, om lag på den tida då han leverte sine årlege arbeidsmeldingar til Kirkedepartementet. Slik tenkte han gjennom det som hadde skjedd og hadde eit klarare bilete av gjort og ugjort.

Då Aasen gav ut det første visetrykket sommaren 1833, hadde han alt skrive iallfall i sju-åtte år, frå 1825. Tidleg i 1830-åra skreiv han dikt på dikt, om att og om att, han dikta og tenkte, skreiv og dikta. «Smaae Digt» skreiv han utanpå ei av skrivebøkene. Dei var linjelange og strofette. Stort sett skreiv han lengre dikt i tidlege år enn seinare. Den einaste som til no har lese denne diktinga grundig, er Stephen J. Walton. I biografien *Ivar Aasens kropp* går det med nesten 40 tette sider om ungdomsdiktinga til Ivar Aasen.¹³

STORT SETT ER MANUSKRIPTA velordna. Difor er ein av boksane i Aasen-samlinga til Nasjonalbiblioteket særleg interessant av den enkle grunn at innhaldet er usortert. Ms 4° 915: 17 inneheld fem legg med til saman 383 dokument. Dei fleste er ark og lappar med skrift på begge sider. 200 av dokumenta kan kategoriserast som lappar eller ark med ord og ordforklaringar, mange av dei ekserpt frå ulike kjelder. Materialet blei gjennomgått i mai 2018.

Å bla gjennom alle desse dokumenta er som å vitje arbeidsrommet hans. Denne boksen rommar røynda, det mylderet av papir og lappar og ark og notat og bitar og hugselister og kladdar og reinskrivne sider som må ha vore kvardagen hans. Dei dokumenta som inneheld datoar, viser at det meste er frå tida han budde i Holbergs gate 23, altså etter 1880. Eit

¹² Reidar Djupedal: «Om Ivar Aasens dagbøker», i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, III, Oslo 1960, s. 477–484.

¹³ Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 665–703.

av dokumenta er likevel fire sider med latinske namn, datert 1829. Då var han 16 år gamal.

Det mest interessante av alle dokumenta er i legg 1. Det er eit rein-skripte manuskript «Innanlands Tidender» på fem sider signert (I.A.). Den første notisen handlar om Gudvangen i Sogn og er datert i mai eit ukjent år. Eit enkelt søk i Reidar Djupedals minutiøse register til bladet viser at namnet Gudvangen førekjem éin gong, i Dølen 27. mai 1860. Der var teksten prenta.

At Aasen skreiv på emballasjepapir for tobakk, er velkjent. Mest skal han ha røykt *Petum optimum*, og i boksen ligg jamvel eit ubrukt emballasjeark for den tobakken. Der er også emballasjeark for Stærk Amerikansk Tobak No. 6. I boksen ligg også fleire lappar der han har skrive på tvers av si eiga eldre skrift. Han skreiv smått og brukte begge sider av arka og skreiv fleire gonger på same arka.

Han var med i den såkalla domsnemnda i Samlaget like frå forlaget var skipa til han døydde. Domsnemnda var den tids ord for redaksjon. Ivar Aasen var med og avgjorde kva forlaget skulle gi ut. Frå dette arbeidet finst det få skriftlege spor etter Ivar Aasen. Difor er det ein sjeldan lapp som ligg i denne boksen, med overskrifta «Samlaget 1876». Det ser ut som det er eit notat frå årsmøtet 22. februar 1877, der Arne Garborg blei vald til formann.

Ein lapp med overskrifta «Trykfeil» er manuskriptet til siste sida i første utgåva av *Norsk Grammatik* frå 1864. Ein av feila hang att i andre utgåva frå 1899, med tilsvarande innførsel på siste sida.

To ark inneheld strofer til viser. Den eine inneheld rimparet Fagnad – Lagnad, som finst fleire stader hos Aasen, men denne strofa var ei skisse han aldri publiserte, og som han strauk over. Ei anna vise er på tre strofer, kvar med seks linjer.

AASEN ORDNA GJERNE VERDA i kolonnar. Med sin orden i skrivesakene levde og arbeidde han i overgangen frå eit safunn med ein sterk munnleg kultur til eit samfunn der skrifta tok meir og meir over. Dei fleste kunne lese, færre kunne skrive. Orden er ikkje noko som høyrer berre skrifta til, men blei utført på andre måtar enn før. Å ordne, sortere, kategorisere og systematisere fekk likevel ein analytisk tilleggsdimensjon gjennom skrifta.

Aasen laga system utan heilt å vite kor slitesterkt det måtte eller ville bli. «Mit Arbeide vil komme til at indbefatte en uhyre Mangfoldighed og det af meget forskjellige ulige Dele. Hvorledes det skal Alt bringes i den bekvemmeste Orden, og hvordan det skal see du, som udkommer af denne Røre, det forstaar jeg ikke. Men kommer Tid, kommer Raad», skreiv han i 1843.¹⁴

Lister høyrer skrifta til, og Ivar Aasen blei ein listemann. Med lister ordna han sin eigen kvardag like frå tenåra. Minst 100 lister er tekne vare på, frå den første trostefangsten i 1826 til liste over kva han skulle ha med seg på det som viste seg å vere den siste turen til Sunnmøre i 1886. Mest av alt handla det om kva han hadde gjort, kva han skulle gjere, skrifter han hadde skaffa seg og pakkelister for reiser. Gjennom brev og dagbøker ordna han sitt eige liv i skrift, og på ulike måtar ordna han sitt faglege arbeid slik eit moderne menneske gjer – kronologi (dagbok), alfabet (ordbok), tema (ordtak), struktur (grammatikk), geografi (språksamlingar), oppsummering (årsmelding til departementet).

SjølvbioGRAFISKE tekstAR skreiv han minst seks av i prosa og på vers, men sjølv publiserte han ingen av dei. Dette var tekstAR til sjølvrefleksjon og samanfating. Han skreiv ei skriftleg høgtenking med seg sjølv. Berre i 1850-åra laga han ti lister over kva han skulle utrette, og den siste arbeidslista skreiv han så seint som i 1881. Halve livet visste han dermed kva han hadde ugjort. Nye idear kom til, strukturar og disposisjonar og malar blei forma. «Plan for Reisebemrkn.», skreiv han i ni punkt i 1842. Fire år seinare noterte han «Tanker til Anvendelse ved Leilighed».

Dette var ikkje noko han sysla med åleine; jamleg kom det brev med ønske om kva andre vona at han ville gjere. Summen av dette må ha vore ubehageleg. Likevel skunda han seg ikkje. I skrift kunne han forme detn heile gjennom den same prosessen som han så ofte følgde; ein tekst gjekk frå kladd, forarbeid, endeleg versjon, eventuelle tillegg.

Å skrive var for han å avlaste minnet. Det gode minnet og evna til orden sette han i stand til å bearbeide mykje materiale munnleg, ikkje minst når han var undervegs frå ein stad til neste. Ved å skrive hugsa han meir og betre, og det han skreiv, blei viktigare enn det han kunne fortelje munnleg. I skrift kunne han jamvel ta vare på meir enn det viktige, avgjerande, skilsetjande.

¹⁴ Ivar Aasen i brev til Ludvig J. Daae 16.1.1843, i *Brev og Dagbøker*, I, Oslo 1957, s. 61.

IVAR AASEN FESTA DET MUNNLEGE til papiret og æva etter skriftlege føredøme. Dei fleste kjeldene hans var munnlege. Side opp og side ned siterer han folk han har snakka med, men i beste fall blir dei identifiserte med eit stadnamn. Ordbøkene og grammatikkane er sitatsamlingar på ordnivå i alfabetisk orden. Det er også ordtaksamlingane, berre ordna tematisk. Ivar Aasen skriftfesta ein fleire hundre år lang munnleg språktradisjon. Han skreiv ned eit språk i alle sine detaljar. På den måten markerer han overgangen frå munnleg tale til skriftkultur. Det har mange gjort etter hans tid. Få hadde gjort det før.

Han levde sitt liv i skrift. Han skreiv og las, las og skreiv. Det gjekk knapt ein dag utan at han skreiv eller las. Nettopp fordi han levde som han gjorde, er boksamlinga hans viktigare enn biografane har gjort den til. Boksamlinga er det mest handfaste prøvet for korleis det stod til med språkkunnskapane hans.

Først skreiv han bøker, så tok han til å samle på bøker. Var det slik? Ja, sei det. Ivar Aasen var iallfall ein god kunde for bokhandlane i byen.

Ein del av bøkene fekk han. For somme var det viktig å gi han den nye boka si og med det bli viktigare på den litterære arenaen. For andre var det viktig å gi han bøker i respekt og takksemd, eller som vener. For nokre kunne det også dreie seg om utveksling av bøker – eg får di, du får mi. Alle slike bokgaver ber nok ikkje givarens namnetrekk. 165 av bøkene er utstyrte med dedikasjonar frå forfattarar, kollegaer, forleggjarar eller vener. Dei fleste er frå dansk-norske forfattarar, og han fekk fleire av svenske forfattarar enn av landsmålskollegaer.¹⁵

Dedikasjonane er på mange språk. Elias Blix dediserte ei utgåve av *Nokre Salmar* på dansk-norsk, A.O. Vinje skreiv på engelsk i *A norseman's view of Britain*, og gudbrandssdølen Ivar Blekastad signerte «Aat Ivar Ivar med innerle takk».¹⁶ Slike personlege signaturar er formelfaste i skrivemåten, men variasjonen syner også at skriftspråket enno ikkje har festna seg.

¹⁵ 75 av dei 165 bøkene er frå dansk-norske forfattarar, 49 frå svenske, 21 frå landsmålsforfattarar. Nær to tredelar av bøkene med signatur, 95 i alt, er språkbøker.

¹⁶ Det går fram av dagboka at Vinje gav han boka si 25.6.1863. Den boka Aasen fekk av Blekastad, var *Soga fraa Sinklar og Skottom*, utgitt 1879.

Grimm og Rask var viktige for Aasen i bokform, men fagleg hadde han meir å gjere med svenske enn med danske kollegaer.¹⁷ I språkbøkene er det flest dedikasjonar frå svenske og tyske kollegaer. Han fekk også dediserte eksemplar frå meiningsmotstandarar som Knud Knudsen og Johan Storm. «Hr. I. Aasen venskabeligst fra Forfatteren», skreiv Knudsen i *Haandbok i dansk-norsk Sproglære* i 1856. I 1878 fekk han *Det norske Maalstræv* av den sterke meiningsmotstandaren Johan Storm: «Herr Stipendiat Ivar Aasen med Høiagtelse fra Forf.»¹⁸

Dette vitnar at eit fagmiljø hadde danna seg og at der var eit miljø for fagleg meiningsutveksling og fagleg sjølvforståing. Først og fremst blei han sett på som språkforskar, og der var han heva over den politiske kritikken. I 1878 fekk han også *Maalreisningen her hjemme, belyst fra udlan-*
det av den norske målmannen Hans Ross, utan dedikasjon.¹⁹

Ivar Aasen fekk færre bøker i det tidsrommet han sjølv kjøpte mange bøker. Av bøkene han samla seg, ser det ut til at han sjølv kjøpte åtte av ti.²⁰ Difor seier samlinga hans mykje om kva han sjølv interesserte seg for.

Fagleg var behovet avgrensa i tida fram til han hadde ferdig *Norsk Grammatik* i 1864. Det viktigaste lesestoffet var nedteikningane og skriftfestingane frå dei mange reisene gjennom språket. I 25 år arbeidde han mest med å finne språklege mønster og skape orden i all skriftfesta tale. Det var ikkje bøker han trong, men tid. I den mest intense arbeidsperioden hadde ikkje Ivar Aasen tid til å lese så mykje av kva andre hadde skrive. Han hadde meir enn nok med å oppdage mønster i det folk hadde sagt til han.

Interessa hans for det norske gjorde nok at han særleg skaffa seg skrifter som var relevante for det emnet. Slike bøker kom ut også utanfor landegrensene. Når bøker utgitt i Noreg dominerer, seier det noko om at

¹⁷ Kjell Venås presenterer nokre av desse svenske fagfolka i *Då tida var fullkommen. Ivar Aasen*, Oslo 1996, s. 439 ff.

¹⁸ Ivar Aasen i dagboka 6.12.1878.

¹⁹ Jf. Ivar Aasen i dagboka 22.10.1878.

²⁰ Boknr. 873 og 874 i katalogen viser ein lite kjend bokserie frå 1871. Elilio Castelar: *Monarki elder Republik* er oppført som «Folkelesna. No 1.» Dette skriftet er med i bibliografien i Birger Risnes: *Olaus J. jørtoft*, Oslo 1985. Det er ikkje Benjamin Franklin: *Vegjen te Rikdom. Elde Gamle-Fattig-Rikkard paa Norsk. Korleis ska ein fara aat aa verte rik og vis og lukkeleg*, ved O.J. Fjørtoft. Risnes har derimot med eit anna skrift i serien, som ikkje finst i Aasen-samlinga. Det kom altså minst tre nummer i serien *Folkelesna*.

det var desse bøkene som var mest tilgjengelege. Det hadde også mykje å seie at eit utvida og nytt repertoar av lesestoff prega tilbodet av skrifter utover i andre halvdel av 1800-talet. Forlaga gav ut mange fleire bøker, og dette auka også breidda i utgivingane. Det litterære inventaret endra seg, og for Aasen var det særleg interessant at det jamt kom noko fleire bøker på landsmål. Han fann meir av interesse i 1880 enn i 1850 – og handla deretter.

Dei mange bokkjøpa hans då han ikkje var så aktivt skrivande som før, syner tydeleg at biletet av den aldrande Aasen på ny må justerast. Lenge herja myten om at han var isolert og gjekk så mykje for seg sjølv i Kristiania. Det er ikkje lenger noko meir enn ein myte, ei historie utan belegg. No kan det heller ikkje lenger seiast at Ivar Aasen trekte seg at-tende dei siste tjue åra. Mengdene av bøker han kjøpte, og alle blada som kom i hus, syner for all verda at han var eit nyfikent fagmenneske så lenge beina bar han.

Same kor mange bøker han kjøpte, fekk eller lånte: For Ivar Aasen var menneskeliva minst like viktige som skriftlivet. Han sat ikkje berre for seg sjølv og las. Han måtte snakke med mange for å vite kva han skulle skrive. Han tenkte og skreiv på sjølvstendig grunnlag. Tilgangen på faglitteratur var avgrensa, og mange av dei skriftene han kunne ha god bruk for, kom ut då han sjølv hadde sett punktum eller iallfall eit semikolon.

Ingen liv kan enkelt sorterast i tiår, men ulike tidsrom i eit liv kan ha skiftande tyngdepunkt. Det gjeld også Ivar Aasen, som publiserte skrifter og tekstar i 62 år. Så godt som heile tida i sitt vaksne liv gjorde han noko, men han gjorde ikkje det same heile tida.

Ivar Aasen lærte å lese og skrive i 1810-åra og 20-åra, førebudde seg i 1830-åra, reiste i 1840-åra, skreiv og las i 1850- og 60-åra, og han las og skreiv i 1870- og 80-åra. Ivar Aasen var ein skrivar og blei ein lesar.

I ALT ER 399 BREV FRÅ IVAR AASEN kjende.²¹ Alle desse er publiserte digitalt på Aasentunet.no og i Bokhylla.no. Truleg skreiv han om lag 460 brev. I 1957 og 1958 gav Reidar Djupedal ut brev frå Ivar Aasen i dei to første banda av Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*. Etter den tid har truleg ber-

²¹ I Ivar Aasens *Brev og Dagbøker* rekna Reidar Djupedal i 1958 seg fram til 391 brev. Skilnaden kjem nok av kva som blir rekna som brev.

re eitt brev kome til, funne i 1997. Dette er ikkje publisert i transkribert form. Djupedal nemner i sine oversyn 39 brev som var komne bort; særleg viktig er det at nesten alle breva han skreiv på Solnør 1835–1842, manglar. For åra 1842–1890 er derimot samlinga truleg komplett.

Ivar Aasen-tunet publiserte til 200-årsdagen 5. august 2013 i alt 147 brev, transkriberte til latinsk skrift. Eirik Helleve stod for dette arbeidet, og han har i alt transkribert 209 brev.

Det meste av det som bør seiast om brevskrivaren Ivar Aasen, har Djupedal gjort i ei avhandling av eit etterord.²² Han viser at Aasen i breva, som i andre tekstar, brukte dei fleste av dei retoriske verkemidla som Jakob Rosted hadde gjort greie for i *Forsøg til en Rhetorik* i 1810, og som var Aasens lærebok i emnet. Aasen gjore mykje for å bli god til å skrive, og det å skrive brev og arbeide grundig med breva var ein del av dette. Lenge streva han også med å meistre dansk ordlegging og dansk rettskriving. Dansk var ikkje hans språk men i breva skreiv han likevel nesten berre dansk. Ikkje meir enn ti brev er på nynorsk og to på dialekt. Han hadde brukt lang tid på å meistre dansk, arbeidde mykje med kvart brev og gjorde det enkelt for seg. Å føre korrespondansen på dansk var ikkje Aasen åleine om. Både Vinje og Garborg skreiv mange brev på framandspråket.

Aasen brukte gotisk handskrift heile livet. Det blei etter kvart eit fysisk uttrykk for ein viss konservatisme. Ikkje ville han skrive små forbokstavar i substantiv, heller, og latinsk skrift meinte han var vanskelegare å lese for folk flest enn fraktur var. Berre i sitat frå ein del andre språk, som latin og gamalnorsk, skreiv han latinsk.

Dei fleste breva var svar på brev som han fekk. Dei svarbrev brukte han lang tid på, så lang at det kunne kome både ei og fleire påminningar. Eigne gjeremål pressa på og å skrive brev var ikkje noko han likte, så han utsette meir enn gjerne brevskrivninga. Så lite likte han det at han meir enn ein gong like godt reiste dit brevet skulle og snakka direkte med dei han skulle ha i tale.

Aasen skreiv privatbrev til slekt og vener, medrekna fleire friarbrev, formelle brev til styresmakter og støttegivarar, drøftande og forklarande saksbrev om språklege emne. Kladde gjorde han alltid, gjerne flei-

²² Reidar Djupedal: «Om Ivar Aasens brev», i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 369–403.

re gonger, og av dei Aasen-breva som er kjende, er berre halvparten originalbrev. Resten er kladdar og utkast, som oftast skrivne på små lappar. Mange av dikta skreiv han på ark som målte 7 x 5 cm.

Der det finst både kladd og ferdig brev, er det lett å sjå kor mykje Aasen endra undervegs. Mest fila han på dei offentlege breva og dei han rekna som særleg viktige: Han dempa det absolutte og skreiv inn meir varsame formuleringar. Det var altså eit ganske så redigert uttrykk han sende frå seg. Dessutan: Mauritz Aarflot var redaktør i Postbudet på Ekset 1845–1868. Der trykte han av og til brev han fekk frå Ivar Aasen. Etter kvart visste Aasen at breva kunne bli trykte, og det kan ha gjort noko med skrivemåten hans.

Skrivemåten endra seg med åra. Reidar Djupedal såg eit klart skilje før og etter at reisene tok til. Han opplevde mykje og fortalde gjerne om slikt i breva. Somt av det ein elles vikle vente å finne i ei privat dagbok, er hos Aasen heller skriftfesta i utførlege brev. Difor er breva hans ei viktig kjelde til å forstå mennesket, diktaren og forskaren Aasen. Likevel er brevstilen meir tilbakehalden enn personleg. Utover i 1870-åra endra breva på ny karakter. Brevskrivaren var mindre energisk, og breva blei knappare. Særmerket hans er at han «aldri sende frå seg noko som ikkje var vel gjennomarbeidd, overlagt, ordna og uttenkt», skriv Djupedal.²³

Sjølv om han tok vare på kva det skulle vere av papir, finst det særst lite frå planlegginga av reisene hans. Han kan ikkje ha reist på måfå, men korleis han ordna seg, er ganske ukjent.

I DEN INNKOMNE POSTEN til Ivar Aasen ligg minst 858 brev. Då Djupedal redigerte *Brev og Dagbøker* i 1950-åra, var om lag 560 brev kjende. 33 av dei tok han med i verket. Både før og seinare har enkeltbrev til Aasen vore publiserte. Nasjonalbiblioteket har publisert digitalt dei handskrivne breva som dei har i samlinga si.

Her var listemannen i sitt ess. Han førte sin eigen postjournal som Djupedal meiner er ganske komplett for tidsrommet 1829–1850, og det finst ei ganske fyldig liste over «Brev modtagne efter 1850» som går fram til og med 1882. Frå dei siste åra hans har ein del brev kome bort, til dømes brev frå Marius Hægstad, Mons Litleré og Nordahl Rolfsen. Det kan

²³ Reidar Djupedal, same staden, s. 380.

seiast så sikkert fordi Aasen skreiv svarbrev til dei eller arbeidde med slike.

I den nemnde lista 1850–1882 tok Aasen ikkje med «Toggerbreve og Skyldfolks Breve». Der er «ein heil haug» av tiggarbrev, skriv Djupe- dal, og i den haugen ligg spor som han nok såg, men som til no ikkje har vore kommenterte. Der er noko å skrive om annan innkomen post også.

Aasen var ingen organisator og ingen talar, men posisjonen hans gjorde at andre tok han med. Han kunne gi legitimitet, tyngd, prestisje. Då filologane i Norden for første gong sette kvarandre stemne i Køben- havn 18.–21. juli 1876, blei han invitert.²⁴ Han hadde ikkje kryssa landa- gensa før og gjorde det heller ikkje då.

Derimot blei han med i fire minnepolitiske tiltak. Han var med på oppropet for ei minnestøtte på grava til A.O. Vinje på Gran som blei av- duka sommaren 1873. Han blei invitert til å gi pengar til eit monument over bonden Per Bø frå Gausdal, som han hadde mykje kontakt med. Det ser ikkje ut til at han gav noko men han blei invitert til reisingst fest haus- ten 1880.²⁵ Likeins var han med i komiteen for det monumentet over Henrik Wergeland som blei avduka i Christiania 17. mai 1881, og som han støtta med 50 kroner.²⁶ Då var han alt mint på eit møte i den førebu- ande komiteen for eit Eidsvoldsmonument til minne om grunnlovsfor- samlinga på Eidsvold.²⁷ Initiativet kom frå mellom andre stortingspresi- dent Johan Sverdrup og statsminister Christian Selmer. Monumentet skulle reisast utanfor Stortinget, men det som blei ei 30 meter høg søyle forma av Wilhelm Rasmussen, var først ferdig i 1934 og blei reist for pri- vate midlar ein heilt annan stad i ei heilt anna tid, i Bøverdalen i 1992

EI PRIVAT FATTIGKASSE, det var det han var. Byen voks fort, og blant inn- byggjarane var det ein god del som livnærte seg som tiggjarar. I 1868 fekk nesten kvar femte innbyggjar i Kristiania fattigstøtte.²⁸ Tiggjarane fanga raskt opp at ein eldre mann var på regelmessig vandring gjennom byen, og han fekk ry på seg for å vere ein gåvmild mann som hadde vondt for

²⁴ Brevs. 174, uregistrerte brev, invitasjon 8.1.1876 til det første nordiske filologmøte i Køben- havn 18.-21.7.1876.

²⁵ Brevs. 174, uregistrerte brev, invitasjon 13.9.1880.

²⁶ Brevs. 174, uregistrerte brev, kvittering for innbetaling 30.5.1881.

²⁷ Brevs. 174, uregistrerte brev, invitasjon 28.1.1881.

²⁸ Jan Eivind Myhre: *Norsk historie 1814–1905*, Oslo 2012, s. 121.

å seie nei. Tiggarane fann lett ut kvar dei skulle vere for at han skulle gå seg på dei.

Det forstod nok han også. Han hadde flytta til byen hausten 1847, og det ryktest raskt at innflyttaren var ein gåvmild mann. Alt våren 1849 noterte Aasen: «Travlt og slet Humør paa Grund af mange Besøg og Tiggerie efter Penge».²⁹ Førte år seinare var det berre blitt verre. Denne daglege plaga av påtrengjande tiggarar, klaga han i 1889.³⁰ Likevel gjorde han lite for å unngå dei.

Eg er i skatteklasse ein, for eg har ingen å forsørgje. Det kan nok hende at det er eg som har den største familien, sa mannen med dei mange tiggarane han livberga.³¹

Dei kom på døra, både barndomsvenner og andre, eller dei sende tiggarbrev. Kunne han hjelpe eit søskenbarn med å kjøpe ein fiolin?³² Ein bortkomen student med pengar? 25 kroner? Brev vitnar om at mange visste han sat godt i det, men også om eit samfunn utan sosial tryggleik. Dei færraste var trygge. I 1893 hamna den bestseljande forfattaren Jon Flatabø i eit økonomisk uføre. Om Aasen kunne hjelpe han med fem kroner til *Husleigo*.³³ No røynde det på med dagbokskrivinga, og det er difor ukjent kva Aasen gjorde.

Her fortel dei trykte dagbøkene mindre enn dei skrivne. Tiggarane hadde sine oppnamn, og då Reidar Djupedal publiserte dagbøkene i 1960, tok han ut ein del passasjar der desse figureerte då dei ikkje kunne identifiserast.³⁴ I Nasjonalbiblioteket ligg om lag 125 såkalla tiggarbrev, ordna av Elise Kleivane.³⁵ Ein nærstudie av manuskripta til dagbøkene må til for å sjå samanhengane, men noko kan seiast berre ut frå den registrerte informasjonen.

Der var så mange som trong hjelp. Dei som ikkje fekk arbeid, eller ikkje kunne arbeide, og som ut frå eigen moral ikkje ville livberge seg med brotsverk, kunne berre vone på vener, fattigkasse og milde givarar. Brev er eit brutalt uttrykk for den sosiale røynda. Mest handla det om

²⁹ Ivar Aasen i dagboka 10.3.1849.

³⁰ Ivar Aasen i brev til Maurits R. Aarflot 3.5.1889.

³¹ h [Peter Rosenkrantz Johnsen]: «Ivar Aasen i hans Hjem», *Dagbladet* 5.8.1893.

³² Gurine Jonsdotter Egseth i brev til Ivar Aasen 9.5.1888, Nasjonalbiblioteket.

³³ Jon Flatabø i brev til Ivar Aasen 24.8.1893, Nasjonalbiblioteket.

³⁴ Reidar Djupedal: «Om Ivar Aasens dagbøker», i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, band III, Oslo 1960, s. 481.

³⁵ Brevs. 174 Tiggarbrev, sjå side 289 ff.

pengar til mat, klede, kol, ved, husleige, sjuke barn eller lån son kunne betalast tilbake med vask, snikring, vøling av sko. Mangt var nok lån som i røynda ville vere gåver.

Dei som kom på døra, dei han møtte i gatene, dei som skreiv brev, saman gav dei Ivar Aasen ei innsikt i menneskeliv som gjorde inntrykk langt ut over den jamne klaginga over at dei forstyrra han. Han kunne ikkje hjelpe alle, men mange fekk hjelp. Dei som oppsøkte han, fekk sjølve erfare at her budde ein ganske velstående mann som levde enkelt, nesten tarveleg i kalde rom.

Alle nådde ikkje fram. Ein av naboane til Aasen i Holbergs gate 23 var fjellklatraren Therese Bertheau. Om henne har Olav Midttun fortalt:³⁶

«Han var elles mykje plaga av tiggjarar, både grove og fine; han hadde lite mannskap til å seie nei eller til å jaga dei frå seg. Han tykte synd i folk, så han gav dei gjerne litt pengar. Dei vart då berre verre og verre, og fleire kom til. Den kjende engelsklærerinna ved Nissens pigeskole, Therese Bertheau, budde i same høgda. Ho fortalde ofte at ho mang ein gong hadde skyssa tiggjarar og fark og farre av garde, når det stod nokon i porten eller utanfor og venta på Aasen, anten han skulle gå ut eller kom heim. Han hadde som Ibsen sine visse klokketimar. Ho hadde jamvel ein gong mått inn til Aasen og lingsa ut ein som var for pågåande og høgmaelt. Ho var både handfast og uforfærd, ein av våre fremste fjellklivarar og den fyrste kvinna som var på Store Skagastølstind. Elles og kunde ho vera hjelpsam mot Aasen. Endå så strid ho tyktes vera på skulen, hadde ho eit varmt hjarte, og Aasen, den gamle sveinkallen, skjøna på henne og var mykje takksam for all hjelp han kunne få.»

Enkjer, arbeidslause, sjuke, dei mangla pengar, men dei kunne skrive, langt frå feilfritt, men dei fekk fram ærendet sitt. Å kunne skrive var blitt ein del av det å kunne overleve. Dei kunne sine bedande formlar og sine faste vendingar av respekt. Så fekk det våge seg om nokon titulerte han som *Kjere Asen* eller *I. Osen*; det er meir påfallande kor mange som skreiv namnet hans rett. Nokre kallar han diktar, andre professor, ein vender seg jamvel til «Dikteren og Spraagforskeren Hr Ivar Aasen». I eit udatert brev skreiv Oline Toresen: «Hr. Forfatter Aasen Jeg maa tage mig denn store Frihed... har hørt om Dems godhed ...».Ein ukjend av-

³⁶ Olav Midttun: «Ivar Aasens bolig», *Aftenposten* 20.12.1956.

sendar skreiv etter beste evne: «Her Digteren Aasen Ver saa snil at unskyl jei jei Beder Dem i min».

Hadde dei ikkje spurt før, framheva dei gjerne det. Var dei gamle kjenningar, prøvde dei å love at dei ikkje skulle kome att. Det gjorde dei; ein kaptein Hans Lund Schjølberg frå Ålesund var i kontakt med Ivar Aasen i fleire tiår.

Aasen budde mange stader i Christiania, lengst i Teatergaten 6, og det er kjent frå før at han kvidde seg for å flytte av di han visste at utlei-garen trong pengane. I april 1860 tok Amalie Nissen over som vertinne for Aasen.³⁷ Korrespondansen avdekkjer korleis det stod til. Gong på gong måtte vertinna be leigetakaren om pengar. Mellom 1860 og 1864 skreiv ho 22 brev om pengar. Det første kom bere ein månad etter at ho var blitt vertinna hans. Den 27. august 1860 noterte han: «Paategnet en Vexel paa femti Daler for Md. Nissen.»³⁸ Nokon korrespondanse om dette er ikkje bevart, men alt ein månad etter må Nissen be om eit forskot på husleiga. Aasen nemnde Amalie Nissen siste gongen i dagboka 24. mai 1864. Då hadde han betalt henne 1 spesidalar. Seinare same året bad F. og M. Nissen han kome i jordferda hennar.

Klasseskiljet var enormt, og det var brutalt. Historikaren Nils Rune Langeland meiner at Noreg midt på 1800-talet hadde den strengaste strafferetten i Europa.³⁹ Denne delen av kvardagen i byen kjende Ivar Aasen på fleire måtar enn det som hende ein vinterdag i 1861. “Overfal-den paa Gaden», skreiv han i dagboka.⁴⁰

Fredag 9. januar 1863 stilte han på rådhuset. Han var kalla inn som meddomar i lagretten. Dagen gjekk med til forhøyr av “Md. Anker med Søn, og Gjenten Karine Petersdatter, hvis Kjæreste, Skomager Søren Hansen, var mistænkt for Lommetyverie i Kirken paa Mandag».⁴¹ Åtte dagar etter var Aasen på ny i lagretten. Denne gongen gjaldt det “Tyvs-sag for en Frakke, tillagt Karl Grønholdt; Vidner og han selv afhørt».⁴²

³⁷ Ivar Aasen i dagboka 17.4.1860, *Brev og Dagbøker*, III, Oslo 1960, s. 227.

³⁸ Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, III, Oslo 1960, s. 228.

³⁹ Nils Rune Langeland: *Siste ord. Høgsterett i norsk historie 1814–1965. Bind I, 1814–1905*, Oslo 2005, s. 172.

⁴⁰ Ivar Aasen i dagboka 7.2.1861. På sine eldre dagar melde han ein tiggjar til politiet, jf. dagboka 14. og 21.3.1888.

⁴¹ Ivar Aasen i dagboka 9.1.1863.

⁴² Ivar Aasen i dagboka 17.1.1863.

Aasen heldt fram i retten i to år til.⁴³ Mellom breva til han ligg i alt ni innkallingar som lagrettemann frå 9. januar 1863 til 21. november 1873. Han var der endå fleire gonger. I dagboka noterte han 18 innkallingar, den siste for rettsmøte 11. juli 1874.⁴⁴

Dette samfunnsansvaret utførte han altså i 11 år. Ivar Aasen blei forvaltar av ei privat fattigkasse og ein meddomar i samfunnet. Han hadde det ikkje med å kaste papir. Han kasta ikkje desse breva heller, men tok vare på dei saman med språkprøver og annan fagleg korrespondanse. Det ligg respekt i det også. Eg trur det også gjorde noko med argumentasjonen til Ivar Aasen i den forstand at det forsterka ei grunnhaldning hos han om vilkåra for allmugen. Han såg kor rettslause mage var i sine iv, og nettopp allmugens rettar var noko av det Ivar Aasen oftast viste til.

I dagboka førte han som vanleg nøye rekneskap. Berre i 1880-åra gjekk det med nesten tusen kroner året i *Extra-Utlæg* til tiggjarar. Reidar Djupedal summerte det til om lag 8000 kroner.⁴⁵ Det utgjorde godt over to årsløner for Aasen. For kvar femte krone han tente, gav han bort ei. På ti år blei det godt over 650 000 kroner, rekna i 2018-kroner. Han hadde råd til det også.

Den han hjelpte mest, var truleg sambygdingen Anders Hovden. Han kom til hovudstaden for å studere teologi, og Aasen var lånekassen hans. I åra 1879–1889 lånte eller gav Aasen i alt 1172 kroner til Hovden.⁴⁶ Det utgjorde vel 84 000 kroner i 2018-verdi.

På jordferdsdagen merka avisene seg at mange tiggjarar følgde Ivar Aasen til grava. Dei visste kva han hadde gjort for dei i nær femti år i byen med det store, kalde hjartet.

⁴³ Jf. dagboka 2.7.1864, 9.1.1865 og 28.9.1865.

⁴⁴ Innførslar i dagboka 9.1.1863, 17.1.1863, 2.7.1864, 9.1.1865, 28.9.1865 (sjuk), 18.5.1866 (ingen saker), 8.1.1867, 29.7.1867 (ingen saker), 4.3.1868, 25.9.1868, 13.4.1869, 11.1.1870, 29.4.1871 (ingen saker), 11.1.1872 (ingen saker), 10.9.1872 (ingen saker), 13.5.1873, 22.11.1873, 11.7.1874 (fritak).

⁴⁵ Reidar Djupedal: «Om Ivar Aasens dagbøker», i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, III, Oslo 1960, s. 483.

⁴⁶ Første innførsel i dagboka 15.6.1879, siste 1.4.1889. Summane fordeler seg med 130 (1879), 187 (1880), 290 (1881), 90 (1882), 80 (1883), 85 (1884) 180 (1885), 80 (1886), 20 (1887) og 30 (1889). Dette inkluderte betaling av husleige, pengar til heimreise og, truleg, reise til Stockholm i 1889.

OGSÅ HANDSKRIFTER KAN TEIE. Der er ei kjærleikshistorie om ei bok, ein karaffel, som så vidt kan haldast fast i ei innskrift. Den første store for-elskinga må han ha møtt då han var vel 20 år gamal.

I 1833 hadde Ivar Aasen reist frå Ørsta for å gå i lære hos prost H.C. Thoresen ute i Herøy. Der var tre år eldre Berte Paulsdotter Vike tenestejente.⁴⁷ Så seier saga at dei to var kjærastar eit års tid, kva ein no la i det ordet. Dette skal prosten ha funne så upassande at han fekk skilt dei. Ivar Aasen reiste vidare til kaptein Ludvig J. Daae på Solnør hausten 1835. Ein gong kom Berte etter, men då rømde Ivar til skogs. Berte gifta seg med Paul Paulson Leikongbakken i 1844, og hausten 1851 sende Ivar Aasen pengar via han til henne for å gjere opp eit lån frå tida hos Thoresen.⁴⁸

Med ymse broderingar er historia om lag slik om den unge Ivars kjærleiksliding. Dei variantane som har vore fortalde, har det til felles at dei manglar det handfaste. No finst det minst to handfaste minne som blir knytte til Berte og Ivar. Det gjer ikkje forteljinga sikker, men den blir vanskelegare å avvise heilt.

Det eine minnet er ein karaffel. Sommaren 2010 kom ein glaskaraffel utan kork til Ivar Aasen-tunet. Innskrifta er på svensk, med ein skrivefeil: «Välkomna hit mina vänner». Språket tyder på at den er blitt kjøpt hos ein omreisande seljar. Karaffelen har vore i eiga til éin familie på Sunnmøre i om lag 100 år. Det er fast tradisjon i denne familien at karaffelen var ei trulovingsgåve frå Ivar til Berte. Dei var trulova, men ikkje ringforlova.⁴⁹ No kan denne trulovingsgåva endeleg visast offentleg.

Det eine minnet er ei bok. Ei av bøkene i Ivar Aasen-tunet er klas-sikaren *Om Christi Efterfølgelse* av Thomas a Kempis, utgitt i 1832. Dette var ei av dei mest lesne oppbyggingsbøkene ute i Europa, men ikkje på Sunnmøre.⁵⁰ Ei innskrift lyder «Denne Bog tilhører mig Iver Andreas Aasen». Ei anna innskrift i same boka viser at ein Hj. Myhre kjøpte den i 1909 av ein som i si tid hadde kjøpt den på auksjon etter onkelen sin,

⁴⁷ Framstillinga byggjer på Kjell Venås, same staden, s. 581 ff.

⁴⁸ Jf. Ivar Aasen i brev til Pål Pålson Leikongbakken 20.9.1851.

⁴⁹ Karaffelen blei overlevert til Ivar Aasen-tunet av Gullborg Jordan Breivik, Ørsta onsdag 16.6.2010. I samtale 17.6.2011 fortalde ho det ho visste om denne saka, og kva mor hennar hadde fortalt og vore overtydd om.

⁵⁰ Jostein Fet: *Lesande bønder*, Oslo 1995, s. 186. Nesten 50 år seinare vurderte Aasen ei omsetjing av boka, jf. dagboka 8.10., 11.10. og 21.10.1880.

Paul Paulson Leikongbakken. Årstalet stemmer godt – Berte døydde i 1890, Paul i 1906.⁵¹ Det står også at “kona hans var i si tid trulova med Ivar Aasen, og venteleg hev denne boki vore ei gaava fraa han Ivar til henne».

Ja, kanskje. Aasen førte den opp på ei liste over bøkene sine i 1835, og han kan ha gitt henne boka før han reiste frå Herøy i november det året.

Så seier soga at etter tida hos prosten blei Berte tenestejente hos Bakke-Pål, som han blei kalla. Ved eitt høve skal Ivar ha kome ut til Leikongbakken for å hente den trulova Berte med seg, og ho skal ha vore klar til å dra ned til kaia med reisekista si og ta båten i lag med han inn til Ørsta. Då skal Paul ha sagt: “Vil du vere, kan du det.» Ho blei. Dei gifta seg, men fekk ingen born, og truleg hamna karaffelen på nabogarden då dødsbuet skulle fordelast. I alle dei år tok familien forsvarleg vare på karaffelen, som var litt heilag for dei, fram til sommaren 2010.

Kan noko av dette stemme? Ja, kanskje.

Til no har historia vore utan heimfesting og namngitt kjelde. Med karaffelen følgjer også sporet attende til ei kjelde, og den kjelda var nabo med Paul og Berte.⁵² Det opphevar ikkje uvissa, men det gjer det nødvendig å ta historia på alvor. Dei som har fortalt historia, har i utgangspunktet visst meir om henne enn det som til no har vore kjent. Den dag i dag er det med i forteljinga at Berte truleg ikkje kunne skrive og at ho hadde mørkt hår.

Både den munnlege tradisjonen og dei skriftlege biografane går god for at Thoresen greip inn overfor Ivar og Berte. Kva som skjedde, har derimot vore uklart. Ingen har peikt på at Thoresen kan ha skilt dei to ved å sende Berte frå seg og at det var slik ho kom i teneste hos Bakke-Pål. Det kan vere då ho fekk boka av han.

Når han kom med karaffelen til henne, er endå meir uvisst. Frårekna ei reise til Bergen i 1841 var Ivar Aasen i åra 1836–42 stort sett på Sol-

⁵¹ Dei to gifta seg 23.6.1844, jf. Reidar Djupedal i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, band II, Oslo 1958, s. 404. Den dagen var Ivar Aasen i Strandebarm i Hardanger.

⁵² Kjelda er Gunhild Veien (1918–2010), mor til Gullborg. Gunhild voks opp på nabogarden til Pål saman med bestemora Gurine og oldemora Pålina. Mest truleg er det desse to som har fortalt Gunhild historia om Ivar og Berte, og Gunhild fortalde den vidare til Gullborg. Delar av historia er med i Bjarne Rabben: *Herøysoga. Gardar og folk*, Herøy 1963, s. 500, men han nemner verken boka eller karaffelen. Gunhild Veien kan ha vore kjelda for Rabben. Sikkert er det iallfall at ho kjende historia frå eigen familie lenge før Rabben sette den på prent.

nør, ikkje i Ørsta. Tre dagar før han la ut på den store språkreisa si, var han ein tur ut til Herøy frå Ørsta og hente nokre bøker. Det gir lita meining at det var då ho skulle til Ørsta, for han var då på veg bort frå Ørsta. På Solnør fylte han dagboka med blomar, bøker og ver, men knapt ei linje om seg sjølv. Berre ved to høve, i januar 1840 og februar 1842, klagar han seg veldig. Den 28. februar 1842 skreiv han: "Den sidste Uge meget tungsindig og aandssvag». Hadde noko skjedd? Hadde han vore ein tur til Herøy? Var det då ho valde å bli der ute?

Der teier soga, men der er ei bok og ein karaffel. Om dei er det meir å skrive.

Den boka Hj. Myhre kjøpte 30. april 1909, gav enkja hans, Lovise Myhre, til Aasen-tunet via lektor Elling Nordberg ved Volda lærarskule med følgjebrev 19. juli 1966. I den boka har Ivar Aasen skrive inn denne andre strofa av salmen «Hvor tryg en Vej Est du» av Thomas Kingo:

O, Jesu! Bliv min Vandrings Rette-
Snor, Din Naade giv, At jeg i
dette Liv, Mister ej dit Fode-Spor,
Tag Jesu! Mig ved din Haand, Lad
din Aand, Oplyse mine Trin, Du
Naadens Sole-Skin, Jeg i dine Fjed
kan gaae, At jeg under Korset maae,
Evig Liv og Ære faae. Amen aae

I.A.

Teksten følgjer ikkje nøyaktig salmen slik den står i *Den forordnede Nye Kirke-Psalme-Bog* frå 1798, men heller ikkje der følgje linjedelinga i tryk-
ket rima i verselinjene. Handskrifta er umiskjenneleg Aasen si, men han blei meir nøyaktig i omgangen med kjelder seinare.

HISTORIA OM BERTES KARAFFEL har sine munnlege kjelder.⁵³ Mor til Gullborg heitte Gunhild Veien (1918–2010). Gunhild voks opp på nabogarden til Paul Paulson Leikongbakken saman med bestemora Gurine (1822–1918) og oldemora Pålina. Der budde Gunhild heile livet. Bestefa-

⁵³ Samtalar med Gullborg Jordan Breivik, Ørsta, 17.6.2011 og 22.6.2011. Notatet frå samtalen er sist oppdatert 7.7.2011.

ren hadde emigrert til USA, skulle kome attende og ta med seg resten av familien, men det gjorde han aldri.

Paul Paulson Leikongbakken (1814–1906) var bror til Pålina, oldemora til Gunhild. Berte Paulsdotter Vike gifta seg med Paul i 1844. Dei fekk ingen born, og begge døydde før Gunhild blei fødd. Den historia Gunhild fortalde, kan ho ha fått frå bestemor og oldemor si. Denne historia er slik:

Etter kvart blei Berte tenestejente hos Pål. Ivar skal på eitt eller anna tidspunkt ha fridd til Berte og gitt henne ein karaffel i trulovingsgåve. Dei var trulova, men ikkje ringforlova. Ein dag kom Ivar ut til Leikongbakken for å hente henne med seg. Ho var reiseklar då han kom. Ei kiste var pakka og skulle fraktast ned til båten, ei såkalla krustyjakt som skulle ta Berte og Ivar og kista inn til Ørsta.

Berte skulle til å ta farvel med Pål, som då sa: “Vil du vere, kan du det». Berte blei, og ho braut trulovinga med Ivar.

Gunhild tok svært godt vare på karaffelen, som ho hadde i huset sitt på Leikong livet ut. Ho var overtydd om at dette var ei trulovingsgåve frå Ivar til Berte, men var fortvila over at korken var komen bort, og ville helst få laga ein kork i sølv. Gullborg fortel at karaffelen var “litt heilag», den var godt gøynd, og det var berre no og då ungane fekk sjå den. Ho tenkte på å gi karaffelen til Ivar Aasen-tunet ved opninga i 2000, men dette blei det ikkje noko av. Då Gunhild døydde i april 2010, tok Gullborg initiativ til å gi karaffelen til Ivar Aasen-tunet.

Berte og Paul hadde ingen born. Då er det rimeleg at noko av arven etter dei blei fordelte på andre, som Gurine Veien. Slik kan ein karaffel frå dødsbuet etter Paul og Berte ha kome inn i Veien-slekta.

Det brevet som Ivar Aasen skreiv til Pål Leikongbakken i 1851, hamna hos Gustav Flø, seier Gullborg Jondan Breivik. NBO har kopi i handskriftsamlinga. Reidar Djupedal skriv i sine merknader til brevet i 1957 at det då skulle vere på Ekset.⁵⁴ Originalbrevet skal ha kome for ein dag ved skiftesamlinga etter at Leikongbakken døydde i 1906.

Djupedal siterer frå ein avisartikkel av Herman Thoresen: “Ho var slaven hans so lenge ho livde». ⁵⁵ Forteljinga av Thoresen ber preg av at den er meir utmåla enn ei nøktern munnleg beretning om dette ville

⁵⁴ Han viser til *Syn og Segn* 1943, s. 106 f.

⁵⁵ Herman Thoresen: «Ivar Aasen sin ungdomskjærleik», *Glommen* 10. og 12.6.1922, og *Gula Tidend* 23.6.1922.

vere. Samstundes er der detaljar som tilseier autentisk kunnskap. Thoresen er iallfall ikkje i tvil: Prost Thoresen blei sint då han hørde at dei to hadde trulova seg, og han nemner at Berte og Pål var barnlause.

DET SOM ER SKRIVE OVANFOR er ikkje snorrett etter boka og skriftlege kjelder. I tillegg til vurderingane i foredraget kjem moment som desse:

Episoden om at Berte var klar til å flytte og det Paul sa då, har Bjarne Rabben med i *Herøysoga*.⁵⁶ Der står det ikkje at ho var på veg til Ørsta, som verkar lite sannsynleg. Rabben skriv også at Berte venta på at Ivar skulle fri, men at han aldri gjorde det. Etter det eg kjenner til, er derimot historia om karaffelen ikkje dokumentert tidlegare. Aktuelle munnlege kjelder, som Gunhild Veien, har ikkje vore brukte av Aasenbiografane. Stephen J. Walton viser til det han kallar sunnmørstradisjonen om forholdet mellom Berte og Ivar, men då til det som har vore skriftfesta av denne.

Det som talar for ei kjerne av sanning, er at historia kjem frå eit lite og tett miljø på dei to nabogardane. Det kjem til uttrykk ein respekt for at dette gjaldt Ivar Aasen, ikkje i form av ei beundring som gjer at det er om å gjere å ha dette på han, men først og fremst som eit uttrykk for at denne historia er difor så viktig at den må forteljast rett vidare. Her kan det hende at noko av historia stør seg på skriftlege kjelder som har kome til undervegs, slik at den munnlege tradisjonen som eksisterte i familien, blei påverka av det som blei skriva av andre.

Det som talar mot, er først og fremst at det finst ingen skriftlege spor etter hendinga. Gullborg meiner å ha høyrte at Berte ikkje kunne skriva, men det kunne Ivar. Viss han reiste til Leikong med gåva, må det ha vore mellom 1835 og 1844 – etter at han reiste frå Herøy og før dei to gifta seg. Dagboka gir ingen hint om tur til Leikong. Det er ikkje opplagt at han ville skriva om det heller. Det kan også verke underleg at ein karaffel med svensk inskrift skulle vere ei trulovingsgåve eller ei gåve frå Ivar Aasen, men det som måtte finnast av tradisjon for slike gåver, kan vere med og avklare kor sannsynleg dette er.

I brevet til Pål frå 1851 skreiv Aasen at det aldri hadde bydd seg noko høve til «Sammenkomst eller Samtale» i tida før han la ut på reisa si hausten 1841. Den formuleringa kan vise til at det ikkje har vore noko

⁵⁶ Bjarne Rabben: *Herøysoga. Gardar og folk III*, Herøy 1963, s. 500.

slikt høve sidan sist dei hadde kontakt, men utsegna kan også dekkje heile tidsrommet frå 1835.

Der er også ein hårlokk. Gjenstand IAAM 32 i Ivar Aasen-tunet er ei metalløskje som mellom anna inneheld ein hårlokk. Kven sommein gong bar det håret, er uvisst. Ei av forklaringane har vore at det er ein hårlokk frå Berte Pålsson Vike. Ho skal ha vore mørk, fortel Gullborg Jordan Breivik. Håret i metalløskje er lyst. Det kan ha lysna. Den munnlege tradisjonen om at dette var Bertes hår, forsterkar inntrykket av at det var noko mellom dei to. På den andre sida kan det ha kome frå ein heilt annan stad. Det som er sikkert, er at dette har vore viktig for Ivar Aasen, og det er ikkje nemnt i dagbøkene.

Jens Kåre Engeset intervjuar Gunhild Veien 25. september 1986. Tidfestinga er sikker fordi han skreiv ei datert helsing i ei bok til henne då intervjuet var slutta. Engeset hugsar ikkje sjølv kva han gjorde med det intervjuet. Det han skreiv, kom helst på prent i Møre-Nytt og i årsskriftet frå Hovdebygda soge- og velferdslag. Møre-Nytt hausten 1986 har verken noko intervju eller nokon artikkel som kan knytast til samtalen med Veien. Heller ikkje årsskriftet har publisert noko slikt. Engeset skreiv ein artikkel om Ivar Aasens yngre år på Sunnmøre i 1987-utgåva, men der nemner han heilt summarisk livet hos prost Thoresen.

Noko meir tok han med i ein utvida versjon av artikkelen i Sunnmørsposten 3. august 1996. Der siterte han mellom anna det Anders Hovden skreiv om Ivar og Berte i *Ivar Aasen i kvardagslaget*, men Engeset brukte heller ikkje då noko frå intervjuet med Veien. Slike spor har heller ikkje vore moglege å finne i andre skrifter av Jens Kåre Engeset, heller ikkje i det som finst av arkivalia etter Ivar Aasen-museet i Ivar Aasen-tunet. Det som kunne ha blitt fortald hausten 1986, blei dermed først offentleg kjent 25 år seinare.

Men bakom syng uvissa.

Manuskript i Nasjonalbiblioteket

Ivar Aasens pennesplittar. Foto: Ragnar H. Albertsen, Nynorsk kuotursentrum / Ivar Aasentunet.

Ivar Aasen-arkivet er primært samla i **Ms. 4° 915**. Om dette skriv Nasjonalbiblioteket: «Katalogteksten her er basert på tidligere kataloger utarbeidet av Moltke Moe og Reidar Djupedal. Moltke Moes opprinnelige katalog var skrevet på riksmål, derfor er teksten ikke på nynorsk. Referanse til kapselnummer bortfaller ved omemballering i 2012. Se også papirkatalogene på Spesiallesesalen.»

I **Ms. 4° 915:23** er samla manuskript etter Ivar Aasen som blei overførte frå Norsk Folkeminnesamling 29.2.1996. Om denne delen av samlinga skriv Nasjonalbiblioteket: «Ordnungen fra Folkeminnesamlingen er beholdt. Derfor starter nummereringen på 7. Nummer 1-6 er fremdeles i Norsk Folkeminnesamling. Tidligere emballert som Tillegg C. Katalog på papir på Spesiallesesalen. Her er det brukt sidetall istedenfor tall i beskrivelsen av materialet.»

Så godt som alle manuskript etter Ivar Aasen i Nasjonalbiblioteket er digitaliserte og kan lesast i *Hanske* på *Nb.bo*.

Ms. 4° 602

Oversettelse til landsmål av evangelieteksten Luk. 15, 11 f. «Den burtkomne sonen». 3 s.

Ms. 4° 750 I Marknaden (1854)

«I Marknaden. Efterspill i 1 akt.» (I anledning av Stortingets sammentreden). Oppført på Kristiania norske theater 6.2., 8.2., 11.2.1854. «Souffleurbog» samt 4 rollehefter, datert 27.1.1854. 5 b. Avskrift.

Ms. 4° 902 Omsetjingar og dikt (1833)

Oversettelser og dikt. 2 hefter (12 + 9 bl.) med oversettelser fra tysk (etter O. Wolffs lesebok) og latin (Cornelius Nepos) + 5 løse bl. diktmss. i et omslag med tittel «Adskilligt 1833», 6 dikt i alt, alle på bokmål [dansk].

Ms. 4° 915 Ivar Aasen: Arkiv

1 Prøver af Landsmaalet i Norge (1853)

I Moltke Moes katalog også oppført noen utkast og oversikter etc. til «Mindestykker». Disse gjenfinnes ikke i arkivet ved omemballering 2012.

1:1 Fullstendig manuskript. «Fortale», 7 paginerte s. (1-7) + tittelside ([8]) + 130 paginerte s. + 2 s., den ene ubeskrevet.

1:2 Korrekturtrykk med egenhendige rettelser. 8 + 120 s.

2 Det Norske Folkesprogs Grammatik (1848) og Norsk Grammatik (1864)

2:1 Utkast til fortalen og korrekturtrykk

I Moltke Moes katalog også oppført «Om Behandlingen af det norske Almuesprog (Januar 1845)». Denne gjenfinnes ikke i arkivet ved omemballering 2012.

2:1:a Forskjellige utkast til fortalen. 5 hefter + 28 bl. (enkle og doble).

2:1:b Korrekturtrykk med egenhendige rettelser til Norsk Grammatik (1864). 388 s. Her også noen sider korrektur/feiltrykk av Det norske Folkesprogs Grammatik (1848) og Norsk Bog-Fortegnelse 1814-1847 (ikke digitalisert).

2:2 Ymse forarbeid til grammatikken

2:2:a Forarbeider til grammatikken. I Moltke Moes katalog også oppført «Flexions-Tabeller i Bergens og Kristiansands Stifter» og «Passiv i Gl.norsk» (o.fl. opptegetninger i samme legg). Dette gjenfinnes ikke i arkivet ved omemballering 2012.

2:2:a:1 «Dialektlære for Bergens Stift.» Her også andre dialektopptegetninger fra Bergens og Kristiansands stift. 8 bl. (enkle og doble).

2:2:a:2 «Udkast til en Dialektlære ... i Bergens, Kristiansands og Agershuus Stifter. September 1845.» 1 hefte.

2:2:a:3 «Samlinger af eenstydige Ord og Ordformer i de norske Sprogarter (Mai 1846). Tillæg 1848.» 1 hefte.

2:2:a:4 «Undersøgelse af Reglerne for Omlyden i det norske Almuesprog». 1 hefte.

2:2:a:5 «Udkast til det norske Almuesprogs Grammatik». Fullstendig manuskript til Det norske Folkesprogs Grammatik (1848). 6 hefter. Inneholder språklige avvik fra den trykte utg.

2:2:a:6 Ljodlag. Exempelsamling til Vokallæren.» 1859. 6 dobbeltbl. i omslag.

2:2:a:7 Samtlige Germaniske Verber med stærk Bøining efter Grimm's ...» 1 hefte.

2:2:a:8 «Forlyde og Efterlyde». 1 hefte.

2:2:a:9 «Jævnførelse af nordiske Ord med latinske og græske. 1846?» 1 hefte.

2:2:a:10 «Omlyd i Præsens af Verber efter Breve fra Omegnen af Folden i fjortende og femtende Aarhundrede ...» 1 dobbeltbl.

2:2:a:11 «Stærke Verber i Norsk. 1861.» Her også annet materiale om sterke verb. 9 dobbeltbl.

2:2:a:12 «Stærke Verber i de nordiske Maal. Ordnete efter Udlyden.» 1 dobbeltbl.

2:2:a:13 «Exempler paa Lighedannelse og Overgang i Endevokalen. 1859.» 1 dobbeltbl.

2:2:a:14 «Femininer med a og o. Svag Flexion.» 1 dobbeltbl.

2:2:a:15 Tillæg til Exemplerne paa Bogstavskrifter i Norsk. (1858).» 1 dobbeltbl.

2:2:a:16 «Substantiver og Adj. med gamle Former.» 1 dobbeltbl.

2:2:a:17 «Iislandske Verber med Vokalforandring, hvilke deels ikke forekomme i vore Dialekter ...» 1 dobbeltbl.

2:2:a:18 «Exempelsamling til Reglerne for Skrivemaaden.» 1 dobbeltbl.

2:2:a:19 «Jævnførelse med ord af det danske Almuesprog. (Molb. Dial.)» 1 dobbeltbl.

2:2:a:20 «Afvigende Ordformer i dialekterne.» 1 hefte.

2:2:a:21 «Samling af Ordslægter til Exempler paa Vokalernes Overgange.» 1 hefte.

2:2:a:22 «Ord-Emning». 8 dobbeltbl. i omslag.

2:2:a:23 «Overgangsformer». 1 hefte.

2:2:a:24 «Ljodskifte». 4 dobbeltbl. i omslag.

2:2:a:25 «Gjerda-Bøygning (Verba)». 9 bl. (enkle og doble) i omslag.

2:2:a:26 «Namne-Bøygning». 9 dobbeltbl. i omslag.

2:2:a:27 «Ordning af Substantiver efter Kjøen og Efterlyd (1859)». 1 hefte.

2:2:a:28 «Setningslæra». 8 dobbeltbl. i omslag.

2:2:a:29 «Bogstav-Forandring». 1 hefte.

2:2:a:30 «Tabeller over eenstydende Ord til Brug ved Sprogundersøgelser. 1843.» 1 hefte.

2:2:a:31 «Ljodlag». 5 dobbeltbl. i omslag.

2:2:a:32 «Ljodskifte (Overgangsformer)». 4 dobbeltbl. i omslag.

2:2:a:33 «Ord-emning». 10 dobbeltbl. i omslag.

2:2:a:34 «Gjerda-Bøygning». 9 dobbeltbl. i omslag.

2:2:a:35 «Namne-Bøygning.» 8 dobbeltbl. i omslag.

2:2:a:36 «Likning med Skyldmaali». 9 dobbeltbl. i omslag.

2:2:a:37 «Setningslæra». 9 dobbeltbl. i omslag.

2:2:a:38 «Pron. hverr brugt som Relativ», m.m. 4 dobbeltbl.

2:2:a:39 «Sdm. Gramm.» 10 dobbeltbl. + 2 dobbeltbl.

2:2:a:40 «Omlydsforhold i Verbernes Præsens, i Brevet fra Oslo, Follo, Borgarsysla og Raumarike. Til 1500.» 1 dobbeltbl.

2:2:a:41 «Præsens af 'hava' i femtende Aarhundrede efter Dipl.» 1 dobbeltbl. + 1 enkeltbl.

2:2:a:42 «Infinitivsformer fra Østlandet. Kong Håkons Rettarbot (1293) i Afskrift fra 1325.» 1 dobbeltbl.

2:2:a:43 «Norske Ord jævnførte med færøiske, efter Landts Beskrivelse af Færøerne». 1 dobbeltbl.

2:2:a:44 «Sammenligning imellem Norsk og Islandsk.» 1 dobbeltbl.

2:2:a:45 Notater og forarbeider til 1. og 2. utg. av grammatikken. 10 hefter + 452 bl. (enkle og doble) + 3 omslag. Heftene har følgende overskrifter:

«Materialier til en Orddannelseslære»;

«Forarbeider til Grammatiken for det norske Almuesprog»;

«Exempler til en sundmørsk Grammatik»;

«Oplysninger om Orddannelsen i det norske Almuesprog»;

«Samling af Exempler paa Omlyden i det norske Almuesprog»;

«Samling af Materialier til en Grammatik for det norske Almuesprog»;

«Samling af Materialier til en Grammatik for det norske Almuesprog. Anden Deel»;

«Tillæg til det norske Folkesprogs Grammatik. Optegnelser til en ny Udgave (Fra 1848)»;

«Register til 'Norsk Grammatik' 1863»;

«Nogle iislandske Ord som forekomme i vore Dialekter ...»

2:2:b Forarbeider til grammatikken (forts.). I Moltke Moes katalog også oppført «En rekke løse konsepter til grammatikken, især til fortalen (heri en del brevkonsepter, bl.a. til L. Daae på Solnør)». Brevkonseptene gjenfinnes ikke i 2:2:b ved omemballering 2012. Jf. nr. 16 Brev. Utkast til 248 brev.

2:2:b:1 «Register over Lydforholdene i de norske Ord. 1850.» 1 bind.

2:2:b:2 Fortalen til Norsk Grammatik. En rekke løse konsepter. 15 dobbeltbl.

2:2:b:3 Fortalen til Norsk Grammatik (1864). 1 hefte.

2:2:b:4 «Materialier til grammatikalsk Undersøgelse af det norske Almuesprog.» 1 hefte + 1 løst bl.

3 Forarbeid, planar, korrektur m.m. for ordbok og grammatikk

3:1 Forarbeid til ordboka

3:1:a Utkast og forarbeider til begge ordboksutgavenes fortaler. 1 hefte + 24 bl. (enkle og doble).

3:1:b Fortalen til ordboken. Uordnede notater. 39 bl. (enkle og doble).

3:1:c Planer for en norsk ordbok: «Plan for Indretningen af en norsk Ordbog»;
«Om Indretningen af en Ordbog for det norske Almuesporg. 1844» (Trondhjemske Videnskabs selskabs plan); «Plan for Indretningen af en norsk Ordbog. Mai 45.» 3 hefter + 3 dobbeltbl.

3:1:d Forskjellige oversikter og notater over ordboksarbeidet. Fra 1844-73. 26 bl. (enkle og doble).

3:1:e «Ordbog over det norske Folkesprog» (1850, fortalen) og [Norsk Ordbog] (1873). Korrekturtrykk med egenhendige rettelser. Side I-XIV + 976 s.

3:2 Ordsamlingar og grammatikalske oversikter, mest frå Nordland

3:2:a Elias Thesen: «Ordsamling fra Nordland». 30 hefter (nummerert 1a, 1b-29) + «Forerindring», 1 dobbeltbl. + 2 hefter tillegg.

3:2:b «Ordsamling fra Nordlandene især Lofoten.» 1 hefte.

3:2:c «No 3. Helgeland fælles med andre dialekter.» 1 hefte.

3:2:d «Nordlandske Ord. 1851. Tillæg No. 1.» 1 hefte.

3:2:e «Oplysninger om Almuesproget i Nordlandene, fornemmelig Helgeland (Oktober 1846)». 1 hefte.

3:2:f Steen, Marcus Fredrik: «Samling af de i Carlsøe Præstegjeld ... oprindelige Ord ... 1835». 1 hefte. Vedlegg: Brev av 30.6.1835 fra M.F. Steen til «Udgifverne af Samlinger til det norske Folks og Sprogs Historie».

3:2:g Aage Claudius Schult: «Ordsamling fra Sparboen og flere Stæder i Trondhjems Stift af Toldcasserer Schult. Foræret I. Aasen.» 1 hefte.

3:3 Ordsamlingar med grammatikalske oversikter frå fleire stader, særleg Trøndelag

3:3:a «Oplysninger om Almuesproget i Ørkedalen og Guldalen (nærmest efter Sprogarten i Svorkmo Annex) (August 1846)». 1 hefte.

3:3:b «Oplysninger om Almuesproget i Nordmørs og Fosens Fogderier.» 1 hefte.

3:3:c «Oplysninger om Almuesproget i Nordre Trondhjems Amt indbefattende særskilt 1) Namdalens Fogderie, 2) Inderøens Fogderie med Størdalen og Værdalen (Desember 1846)». 1 hefte.

3:3:d «Om Almuesproget i Nordmør og Romsdalen» med en fortelling på dialekten om «Stemhesten». 1 hefte.

3:3:e «Om Almuesproget i Ørke- og Guldals Fogderie», med en fortelling, en anekdote, «Trulsvisen» og en vuggevisse «Upp i Kaapaardala». 1 hefte.

3:3:f «Fosens Fogderie». 1 hefte.

3:3:g «Inderøen». 1 hefte.

3:3:h «Namdalen.» 1 hefte.

3:3:i «Ordsamling for Trondhjems Stift og Nordlandene.» 1 hefte.

3:4 Ordsamlingar og grammatikalske oversikter

3:4:a *Ordsamlinger og grammatikalske oversikter, hovedsakelig fra Hordaland.*

3:4:a:1 Materialier til Bearbejdelse af Almuesproget i den nordligste Deel af Bergens Stift». 1 bind.

3:4:a:2 «Den søndmørske Dialekt.» 1841. 1 hefte.

3:4:a:3 «Oplysninger om Almuesproget i de nordligste Dele af Bergens Stift, nemlig Søndmør, Nordfjord, Søndfjord og en Deel af Yttre Sogn. (Juli 1843)». 1 hefte.

3:4:a:4 «Materialier til Undersøgelse af Almuesproget i den nordligste Deel af Bergens Stift». 1 hefte.

3:4:a:5 «Oplysninger om det sognske Almuesprog. April 1843.» 1 hefte.

3:4:a:6 «Om det nordhordlehnske Almuesprog.» 1 hefte.

3:4:a:7 «Nordhordlehnske Ord.» 1 hefte + 5 bl. (enkle og doble) med «Tillæg» o.l.

3:4:a:8 «Oplysninger om det nordhordlehnske Almuesprog. (September 1843) (og Februar 1844)». 1 hefte.

3:4:a:9 «Oplysninger om Almuesproget i den sydligste Deel af Bergens Stift, indbefattende særskilt 1. Hardanger, 2. Søndhordlehn.» 1 hefte.

3:4:a:10 Et eldre leksikalsk manuskript fra Hardanger. Av «Pastor» Koren? 2 dobbeltbl.

3:4:a:11 «Ord og Talemaader fra Hardanger (Kvam)». Tilsendt Aasen, håndskriften synes bekjendt, er det statsråd Nils Hertzberg? 2 dobbeltbl.

3:4:a:12 «Oplysninger om Almuesproget i Bergens Stift». Fullstendig grammatikk over dialektene i Bergens stift, samt «Tillæg» med «Bemerkninger over Skrivemaaden», bl.a. om vokalsystemet og Aasens grunner for bruken av gravis som betegnelse for de åpne mellomlydene. 1 hefte.

3:4:a:13 «Ordbog over Almuesproget i Bergens Stift. Begyndelse». Dekker bokstavene a og aa. 1 hefte.

3:4:b Dialektbeskrivelser og ordsamlinger.

3:4:b:1 «Ordsamling for Bergens Stift 1844. Med Tillæg for Kristiansands Stift (1845). Tillæg for Agerhuus Stift, November 1845. Tillæg for det Nordenfjeldske, December 1846. Tillæg fra forskjellige Egne, Okt. 1847.» 1 bind.

3:4:b:2 «Tillæg til Undersøgelsen af Almuesproget paa Søndmøre: Exempler paa Almuesprogets Rigdom paa Udtrykke og nationale Benævnelser for simple, almindelige og huuslige Gjenstande». 1 hefte.

3:4:b:3 «Fragment af en Ordbog som Bilag til Fremstillingen af det søndmørske Almuesprogs Bygning og Egenskaber.» Dekker bokstavene a og b. 1 hefte. Ved omemballering i 2012 vurderer vi det slik at «[a og b]» i MMs katalog viser til innholdet i «Fragment af en Ordbog ...», og at dette tidligere feilaktig har blitt regnet som en referanse til to ulike enheter.

3:4:b:4 «Tillæg» til den søndmørske ordsamling. 3 dobbeltbl.

3:4:b:5 «Tillæg til Ordbogen fra Søndmør (1851)». 1 hefte.

3:4:b:6 «Tillæg til Ordbogen. No 2. Ny Ordsamling fra Søndmør. 1851. (Mestendeels fra Voldens Præstegjæld).» 1 hefte.

3:4:b:7 «Samling af Ord som forekomme i den sydlige Deel af Bergens Stift, men ikke i de nordligere Distrikter». Til slutt: «Materialier til Grammatiken af de vestenfjeldske Maalarter (Sogn til Lister)». 1 hefte.

3:4:b:8 «Om det vossiske Almuesprog». 1 hefte.

3:4:b:9 «Hardangersk.» 1 hefte.

3:4:b:10 «Om det hardangerske Almuesprog». 1 hefte.

3:4:b:11 «Hardanger (Ullensvang)». 1 dobbeltbl.

3:4:b:12 «Søndhordlehnsk». 1 hefte.

3:4:b:13 «Ordsamling for Stavanger Amt.» 1 hefte.

3:4:b:14 «Jæderen. Grammatikalske Oplysninger: Udtale og Bogstavføining.»
1 dobbeltbl.

3:4:b:15 «Ordsamling fra en Reise i Mandal og Lister m.fl. 1860.» 1 dobbeltbl.

3:4:b:16 En rekke leksikalske opptegnelser og tillegg, mest av andre.

3:4:b:16:a «Fra Nordfjord og Søndmør (Optegnelser af E. Løken og M. Aarflot).» 3 bl.

3:4:b:16:b «Fra Hallingdal», av Sander Raaen, 1866. 1 dobbeltbl. (sendt som brev), samt 3 dobbeltbl. og 1 enkeltbl.

3:4:b:16:c «Fra Nummedal af Hr. Nielsen». 1 dobbeltbl.

3:4:b:16:d «Fra Lensmand Poulsen. Aafjorden?»: «Ord af Gl. Norsk som bruges» og «Ord af Folkemaalet». 1 hefte.

3:4:b:16:e «Fra Eivindvig». Notater og tillegg til 1. utg. av Aasens ordbok. 4 bl. (enkle og doble).

3:4:b:16:f «Fra Inderøen af Schult» Dekker bokstavene a og b. 4 dobbeltbl.

3:4:b:16:g «Ord fra Vaage i Gbr. meddeelte af Hr. Hansen». 1 dobbeltbl.

3:4:b:16:h «Ordsamling, meddelt af Heyerdal, mest fra Gudbrandsdalen». På siste side, «Fra Gulbrandsdalen og Toten. Meddelt af [C.] Säve, 1853». 1 dobbeltbl.

3:4:b:16:i «Af en Ordsamling fra Søndhordlehn (meddeelt af Hr. Unger)», samt «Af en Samling fra Hallingdal (Ungers)», «Af en Ordsamling fra Gulbrandsdalen (Meddeelt af Asbjørnsen)», «Af en Ordsamling fra Inderøen, meddeelt af Toldkasserer Schult». 1 dobbeltbl.

3:4:b:16:j «Ord fra Tellemarken hos Hallager (efter et Manuskript af Wille).» Heri også forskjellige andre små ordopptegnelser, etter forskjellige fra forskjellige steder. 1 dobbeltbl.

3:4:b:16:k «Fra Tellemarken af M.B. Landstad». 1 bl.

3:4:b:16:l «Ord til nærmere Undersøgelse (af Ordbogen og Tillæggene) 1854». «Nordenfjelds. (Marts 72)?». «Nordenfjelds at efterspørge». 3 dobbeltbl.

3:4:c *Dialektbeskrivelser og ordsamlinger. Mest fra Vestlandet.*

3:4:c:1 «Det søndmørske Almuesprogs grammatikalske Indretning 1838». Årstallet 1838 overstrøket. [ca. 1839? i følge Moltke Moe]. 1 hefte.

3:4:c:2 «Tillæg til Undersøgelserne af det søndmørske Almuesprogs grammatikalske Bygning. (1840)». 1 hefte.

3:4:c:3 «Tillæg til den søndmørske Grammatik». 2 dobbeltbl.

3:4:c:4 «Bemærkninger ved det Retskrivningssystem som er antaget i den søndmørske Ordbog.» 1 hefte.

3:4:c:5 «Rettelser og Tillæg til Grammatikken for Bergens Stift. (Mai 1844.)» 1 hefte.

3:4:c:6 «Tillæg til Grammatikken for Bergens Stift». 1 hefte.

3:4:c:7 «Søndfjord (1852).» Ordliste. 1 hefte.

3:4:c:8 «Ord fra Søndfjord» av A. Aabel 1860. 1 bl. I.p.p.

3:4:c:9 «Nye Ordsamlinger fra Søndfjord, Sogn, Voss, Hordeland og Ryfylke. Efter en Reise i Juli og August Maaneder 1852.» 1 hefte.

3:4:c:10 «Undersøgelse af det indresognske Almuesprog eller Forklaring over hvorvidt samme er forskjelligt fra Dialekterne i de nordligere Egne. Februar 1843». 1 hefte.

3:4:c:11 «Tillæg til den sognske Ordsamling». «Optegnelser: Sognske Ord». 1 enkelt og 1 dobbeltbl.

3:4:c:12 «Indresognske Ord». 1 dobbeltbl.

3:4:c:13 «Indresognske Ord». På siste side et sagn om en herremann «Falkur». 1 dobbeltbl.

3:4:c:14 «Indresognske Ord som ikke eller blot i en anden Form forekommer i den nordligste Deel af Bergens Stift». Med grammatikalsk oversikt. 1 hefte samt 1 dobbeltbl. med notater.

3:5 Dialektomtalar og ordsamlingar, frå Aasen og andre, mest frå Austlandet

3:5:1 «Ordregister for Agershuus Stift (Nov. 45)». 1 hefte.

3:5:2 «Ringerige og Budskerud». Siste side: «Grammatikalske Oplysninger». 1 hefte.

3:5:3 «Ordsamling fra Smaalehnenes Amt (især Eidsberg), samt en mindre Ordsamling fra Rommerige (især Sørum). 1853.» Med grammatikalske opplysninger. 1 hefte.

3:5:4 «Ordsamling fra Smaalehnene, især Eidsberg. (September 1853).» 1 hefte.

3:5:5 «Smaalehnene. Fælles med andre Dialekter». 1 dobbeltbl.

3:5:6 «Smaalehnene, 1853. Fælles med andre Dialekter. (Fortsættelse)». 1 dobbeltbl.

3:5:7 «Rommerige (især Sørum)». 1 dobbeltbl.

3:5:8 «Rommerige fælles med adskillige andre Dialekter. (Mest efter Hr. Harald Wergelands Optegnelser)». 1 dobbeltbl.

3:5:9 «Hallingdal». Med en grammatisk oversikt. Siste side: «Ringerige og Budskerud fælles med andre D.» 1 hefte.

3:5:10 «Hallingdal». Med grammatiske opplysninger. 1 dobbeltbl.

3:5:11 «Ringerige og Budskerud». Med grammatiske «Former». 1 dobbeltbl.

3:5:12 «Ordsamlinger af ældre Skrifter (August 1850). 1. Af en [Hansens og Grøttings] Ordsamling fra Hallingdal; 2. Af 'Reglo o Rispo fraa Valdris'.» Begge med grammatiske oversikter. 1 hefte.

3:5:13 «Ny Ordsamling fra Hallingdal og Ringerige. Efter en Reise i Juni Maaned 1852.» 1 hefte.

3:5:14 «Ord fra Hallingdal (Hols Sogn) efter en Ordsamling af 'Ole Ryg og S. Raaen' (fra 1864).» 1 hefte.

3:5:15 «Hallingdal. August 1866.» 1 hefte.

3:5:16 «Meddelte Ordsamlinger 1866.» 1 dobbeltbl.

3:5:17 «Fra Hallingdal 1866, 1867 og 1870.» Notater fra andres optegnelser, deriblant etter J.E. Nielsen og S. Raaen. 7 dobbeltbl. i omslag, merket a-g.

3:5:18 «Ny Ordsamling fra Hallingdal. Febr. 1867.» På forpermen: «Med Tillæg for 68.» 1 hefte.

- 3:5:19 «Ordsamling for 1866. Mest fra Hallingdal ... ellers fra mange Distrikter». 1 hefte.
- 3:5:20 «Ordsamling for 1867.» Mest fra Hallingdal etter S. Raaen, noe også fra Solør og Østerdalen. 1 hefte.
- 3:5:21 «Ordsamling for 1868. Mest fra Hallingdal og Telemarken». Til slutt: «Ordsprog». 1 hefte.
- 3:5:22 «Fra Hallingdal og Ringerige. Efter Hansens og Grøttings Samling. Efter Wiel. (Til Efterspørgsel)». 1 dobbeltbl.
- 3:5:23 «Til 'Søgnir fra Hallingdal', 1868.» 1 hefte.
- 3:5:24 «Af 'Søgnir fraa Hallingdal'.» 1 dobbeltbl.
- 3:5:25 «Fra Valders. Efter Hande's Folkesagn, 1870.» 1 dobbeltbl.
- 3:5:26 En rekke løse ordopptegetninger fra Hallingdal av S. Raaen. I et konvoluttomslag til Aasen fra P.T. Malling. 18 bl. Samt, med Aasens hånd, 4 dobbeltbl.
- «Fra S. Raaen», 1 dobbeltbl.
- «Fra Hallingdal. December 1866», 1 dobbeltbl.
- «Fra Hallingdal (Hoel), 68», 1 dobbeltbl.
- «Hallingdal 67», 1 dobbeltbl.
- 3:5:27 «Lexikalske Bemærkninger til mulig Afbenyttelse for Hr. I. Aasen fra J. Hørbye». 1 hefte.
- 3:5:28 «Optegnelser fra Rommerige af Harald Wergeland». 5 dobbeltbl.
- 3:5:29 «Oplysninger om Almuesproget i Budskeruds Amt. (Juli 1845).» 1 hefte.

3:6 Dialektomtalar og ordsamlingar, frå Aasen og andre, mest frå Austlandet

- 3:6:1 «Valders». 1 hefte.
- 3:6:2 «Land, Hadeland, Toten, Hedemarken.» 1 dobbeltbl.
- 3:6:3 «Almuesproget i Guldbrandsdalen.» 1 hefte.
- 3:6:4 «Guldbrandsdalen.» 1 hefte.
- 3:6:5 «Fra Gudbrandsdalen og Toten ved C. Säve 1853», skrevet på med M.M.s hånd. «(Tillägg till Iv. Aasens Norske Ordbog.)» Datert 23. august 1853. 1 hefte.
- 3:6:6 «Ordsamling fra Kristians Amt. el. Guldbrandsdalen (Fron), Toten, Hadeland (Gran) og Hurddalen. September 1854.» 1 hefte.
- 3:6:7 «Ordsamling fra Østerdalen og Solør. (Juli 1859).» 1 hefte.
- 3:6:8 «Østerdalen og Solør 1859.» 1 dobbeltbl.
- 3:6:9 «Ordsamling i Juli og August 1856. (Østerdalen og Trondhjems Stift)». 1 hefte.
- 3:6:10 «Fra Solnør, af Hr. [M.] Arnesen». 1 dobbeltbl.
- 3:6:11 «No. 9. En Deel af Kristians og Hedemarkens Amter. Oplysninger om Almuesproget i den sydligste Deel af Kristians Amt tilligemed Hedemarken. September 1845.» 1 hefte.
- 3:6:12 «No. 10. Guldbrandsdalen. Oplysninger om Almuesproget i Guldbrandsdalen (Nærmest efter Sprogarten i Sells Annex) November 1845.» 1 hefte.
- 3:6:13 «Fra Gudbrandsdalen (tilstillet Aasen c. 1850, rimeligvis fra en

embedsmand i dalen. Jfr. s. 25, hvor der meddeles nogle finmarkske ord)». Påskriften med M.M.s hånd. 1 hefte.

3:6:14 «Norske ord optegnede af en svenske omkr. 1850.» Påskriften med M.M.s hånd. 1 dobbeltbl. med [Johan Lindeqvists] hånd, hans navn påført med blyant, 1 dobbeltbl. med Aasens hånd.

3:6:15 «Fra Telemarken ved Hr. Aubert 1879.» 1 dobbeltbl.

3:6:16 «Norske Ord fra nordre Østerdalen c. 1880». 1 dobbeltbl.

3:6:17 Ordopptegnelser av Hans Ross. 6 bl. (enkle og doble).

3:7 Dialektomtalar og ordsamlingar, frå Aasen og andre, mest frå Austlandet

3:7:1 «Nøiere Udvikling af nogle Ord, som have flere Betydninger». Fra midten av 1840-årene. 1 hefte. I.p.p.

3:7:2 «Ordregister for Kristiansands Stift». 1 hefte.

3:7:3 «Om Almuesproget i Tellemarken.» 1 hefte + 2 bl. med «Tillæg».

3:7:4 «Til den tellemarkiske Ordsaml. Ord som dialekten har fælles med enkelte andre». 1 dobbeltbl.

3:7:5 «No 11. Ny Ordsamling fra Tellemarken især fra Vinje, Mo og Laardal. 1853.» 1 hefte.

3:7:6 «Ordsamling Dalen (Juli 1853)». Opptegnelser fra forskjellige steder i Telemark. 6 dobbeltbl.

3:7:7 «Ord fra Tellemarken (især Vinje, Mo og Laardal) 1853». 1 hefte.

3:7:8 «Ordsamling fra Nummedal og den østligste Deel af Telemarken, især Tinn (Juli 1855)». 1 hefte.

3:7:9 «Ordsamling for 1865. Mest fra Telemarken og Sætersdalen efter en Reise ...» 1 hefte.

3:7:10 «Af Sveinungsons Ordsamling fra Telemarken (1867)». 1 hefte.

3:7:11 «Af de tellmarkiske Viser. Febr. 49.» «Af de tellemarkiske Viser. 1849/1». 2 dobbeltbl.

3:7:12 «Om det sætersdalske Almuesprog.» 1 hefte.

3:7:13 «Nedenæs og østre Raabygdelaget.» 1 dobbeltbl.

3:7:14 A. Arbo: «Ord fra Øiestad og nærmeste Omegn i Nedenæs.» 1 dobbeltbl.

3:7:15 «Om Almuesproget i Lister og Mandals Amt». 1 hefte.

3:7:16 «Fra Mandals og Raabygdelagets Amter især Sætersdalen, 1854.» 1 hefte.

3:7:17 «Ordsamling for 1854: Mest fra Sætersdalen, Tellemarken, Hadeland, Toten og Gudbrandsdalen.» «Lister og Mandals Amt» og flere ordsamlinger fra samme område. 3 hefter + 11 bl. (enkle og doble).

3:7:18 «Oplysninger om Almuesproget i Mandals og Nedenæs Amter indbefattende særskilt: 1. Listers og Mandals Amt, 2. Sætersdalen eller vestre Raabygdelaget, 3. Nedenæs og østre Raabygdelaget. (Januar 1845.)» 1 hefte.

3:7:19 «Oplysninger om Almuesproget i Tellemarken; nærmest indrettede efter Dialekten i Sillejords Præstegjeld. (Mai 1845)». 1 hefte.

3:7:20 [Mikkel Mandt]: «Oldnordiske eller Islandske Ord, som endnu findes i Thellemarkiske Dialect.» «Ordsamlinger fra Laardal og Mo meddelt af Lensm. Mandt.» Innsendt til av S. O. Wolff. Wolffs navn er påskrevet med blyant. 36 + 2 bl. i omslag + 7 bl. (enkle og doble).

3:7:21 «Stavanger Amt». 2 bl. (enkelt og dobbelt).

3:7:22 «Oplysninger om Almuesproget i Stavanger Amt. (November 1844)». 1 hefte.

3:8 Namn på dyr, plantar og fuglar

3:8:1 «Register over de Arter af Dyr som findes paa Søndmør; efter Strøm ... 1838.» 1 hefte + 1 innlagt bl.

3:8:2 «Fortegnelse over Dyr som opholde sig i de nordiske Lande efter Kjelsens Naturhistorie. 1837.» 8 bl. (enkle og doble).

3:8:3 «Navne paa Dyr og Væxter. Naturhistoriske Trivialnavne som ere brugelige paa Søndmør». 1 hefte.

3:8:4 «Dyrs Navne.» 1 dobbeltbl.

3:8:5 «Væxters Navne.» 1 dobbeltbl.

3:8:6 «Norske Dyrenavne.» 1 hefte.

3:8:7 «Dyrene i Sverige og Norge efter Prof. Nilssons Skand. Fauna.» 1 hefte.

3:8:8 «Navne paa Dyr og Fugle, m.m.» 1 hefte + 1 innlagt dobbeltbl.

3:8:9 «Dyrenavne efter ældre Forfattere». 1 hefte.

3:8:10 «Optegnelser af Nilssons Skandinaviske Fauna, Fiskerne. Lund 1852 f.» 1 dobbeltbl.

3:8:11 «Sammenstilling af Dyrs Navne (1883)». «Norges fiske (efter Ordningen hos Collett)». 3 dobbeltbl. + 1 dobbeltbl.

3:8:12 «Fuglenavne ordnede efter Nummerne i Collets N. Fugle.» 2 bl.

3:8:13 «De skandinaviske Amfibier efter Nilssons Skand. Fauna. Lund 1842.» 1 dobbeltbl.

3:8:14 Diverse notater, mest etter S. Nilsson: Skandinavisk fauna (1858). 12 bl. (enkle og doble).

3:9 Plantenamn og tørka plantar

3:9:a *Plantenavn.*

3:9:a:1 «Nogle Vexters Navne paa latinsk, dansk, og norsk, udskrevet af H. Strøms Beskrivelse over Søndmør, og nogle af L. Hallagers norske Ordsamling eller Ordbog. I Aaret 1832 af Iver Andreas Aasen.» 1 dobbeltbl.

3:9:a:2 «Systematiske Navne paa Planterne i Strøms Register over Søndmørs Vexter.» 1 hefte.

3:9:a:3 «Fortegnelse over Søndmørs Planter (Strøms Søndm. Beskr. og ... efter Hornemans Plantelære) 1838.» 1 hefte.

3:9:a:4 «Fortegnelse over Planterne i mit Herbarium, 1839». 1 hefte.

3:9:a:5 «Fortegnelse over Søndmørs Planter I.I.A. 1839.» 1 hefte + 1 innlagt dobbeltbl.

- 3:9:a:6 «Register over vilde og dyrkede Vækster som forekomme paa Søndmør». 1 hefte + 1 innlagt dobbeltbl.
- 3:9:a:7 «Søndmørske Planteslægter efter Jussæus System.» 1 dobbeltbl.
- 3:9:a:8 «Adskillige søndmørske Planters Egenskaber og Anvendelse.» 1 hefte.
- 3:9:a:9 «Vilde Planter som kunde fortjene at dyrkes». 1 bl.
- 3:9:a:10 «De officielle Planter efter de Candolle's naturlige Plantesystem». 1 dobbeltbl.
- 3:9:a:11 «Norske Plantenavne. 1859, efter Hornemann.» «Planenavne fra Sehübeler. Marts 1871.» 1 + 1 dobbeltbl.
- 3:9:a:12 «Norske Plantenavne. 1856.» 1 hefte.
- 3:9:a:13 «Norske Plantenavne». 1 hefte.
- 3:9:a:14 «Register over norske Plantenavne efter Budstikken for 1860». 1 hefte.
- 3:9:a:15 «Voksterkynderne efter Sträszle, Naturgeschichte». 1 dobbeltbl.
- 3:9:a:16 «Voksternamn radade etter Fries's System». 1 dobbeltbl.
- 3:9:a:17 «Emner til Plantenavne». 1 bl. I.p.p.
- 3:9:a:18 «Naturhistoriske Optegnelser». Diverse notater, mest til plante- og dyresystematikk. 1 konvolutt + 2 hefter + 13 bl. (enkle og doble).

3:9:b Gjenstandar

Sjå Ymse arkivalia s. 315.

3:10 Ordlistar og oppteikningar

- 3:10:1 «Af nyere Skrifter.» Bl.a. fra Østgaards «En Fjeldbygd»; «Folkevennen»; Sundts «Om Renligheds-Stellet ...» og «Om Sædeligheds-Tilstanden ...», Landstads «Norske Folkeviser». Ved ein revisjon i 1980 blei det notert at noko manglar, men det er ukjent kva dette kan ha vore. 11 dobbeltbl. i omslag.
- 3:10:2 «Norske Ord samlede af trykte Skrifter. 1852.» 1 hefte.
- 3:10:3 «Glossarium af Skrifter i Landsmaalet. 1858.» «Af 'Dølen'.» «Optegnelser af Dølen ...» «Af Hungervekja». 5 dobbeltbl.
- 3:10:4 «Glossarium af Skrifter i Landsmaalet.» 1 hefte.
- 3:10:5 «At optage af Glossariet af nyere Skrifter 1859.» 1 dobbeltbl.
- 3:10:6 «Ordsamling af Skrifter i Landsmaalet, til Udgangen af 1860. Med senere Tillæg.» 1 hefte.
- 3:10:7 «Af Dølen. 3die Aargang 1862.» «Af 'Ferdaminne'«, del I og II. «Af Sommers Norges Saga. 1862.» 4 dobbeltbl.

3:11 Ymse forarbeid til ordboka

3:11:a *Diverse forarbeider til ordboken, mest 2. utg.*

3:11:a:1 «Følgestykker til den norske Ordbog. I. November 1850.» Inneholder to ord-samlinger:

a) «Samling af norske Ord som ere uddragne af forskjellige trykte og utrykte Skrifter og som mangle i Ordbogen.»

b) «Forældede Ord og Former, som findes at ligge til Grund for adskillige afledede og sammensatte Ord.» 1 hefte.

3:11:a:2 «Tillæg til den norske Ordbog. 1851-1860 og senere.» 3 hefter.

3:11:a:3 «Tillæg til Ordbogen over det norske Folkesprog. December 1851. Med Rum til senere Fortsættelse». Større samlinger som er innført er «Nordland» 1851, «Søndmør» 1851, «Hallingdal» 1852, «Søndfjord» 1852, Vest-«Tellemarken» 1853 og «Smaalenene» 1853. 1 hefte.

3:11:a:4 «Register (No. 2) over Ordene i det norske Folkesprog. Kristiania 1848.» 1 bind.

3:11:a:5 «Ord-Register for det norske Maal eller Norsk Ordliste 1864.» 1 bind.

3:11:a:6 «Prøveblad af en ny Ordbog. (Aug. 65)». 1 dobbeltbl.

3:11:a:7 «Prøver af en ny Bearbejdelse af Ordbogen (Af forskjellige Bogstaver). 1865?». Påskriften på omslaget skrevet av M.M. 17 bl. i omslag.

3:11:b Diverse forarbejder til begge utgavene av ordboken.

3:11:b:1 «Ordsamling af Haandskrifter meddeelte til Brug eller gjennemseede. 1865.» 1 hefte.

3:11:b:2 «Smaa Optegninger til en ny Ordbog. 1864.» 1 hefte.

3:11:b:3 «Tillæg og Rettelser i Ordbogen. Marts 1870.» 16 dobbeltbl. + 1 omslag med påskrift.

3:11:b:4 «Vedlæg til Ordbogen over det norske Folkesprog, indeholdende Ord som ere samlede af ældre Skrifter, 1852. Med senere Tillæg». Inneholder også 1) «Hoved-Kilder.» og 2) «Ord af Gammel Norsk som ikke endnu ere forefundne i Dialekterne.» 1 hefte.

3:11:b:5 «Vedlæg til den norske Ordbog, indeholdende Ord som forefindes i prentede Skrifter. Omskrivning og Forøgelse af en ældre Samling. 1864.» 1 hefte.

3:11:b:6 «Ordregister af Gammel Norsk. 1863 og følg.» 1 hefte.

3:11:b:7 «Likning med Skyldmaalom (Sammenstillende Ordregister) 1865.» 1 hefte.

3:11:b:8 «Optegnelser til Ordbogen (1846).» 1 hefte.

3:11:b:9 «Tabeller og Exempelsamlinger til at bruge ved Fyldningen af Ordregistret. Kristiania 1848.» 1 hefte.

3:11:b:10 «Lydforhold m.m.» 1 hefte.

3:11:b:11 «Register over Endelser (Suffixer) og Sammensætningsord. (1857).» 1 hefte.

3:11:b:12 «Fra Videnskabselskabets Bibliothek (Trondh.) (Optegnelser i August 1882).» 2 dobbeltbl.

3:11:b:13 «Samling af Talemaader, som dannes af to eller flere sammenstillede Ord, især Verber og Partikler. Fra 1843?» 1 hefte.

3:11:b:14 «Samling af norske Ord, hvis Oprindelse er mere eller mindre vanskelig at kjende. Chr. 1843.» 1 hefte.

3:11:b:15 «Register over de Ord, hvorom nærmere Oplysning er at finde i enkelte Ordbøger eller gamle Skrifter, med Henviisning til Sidetallene i de blandede Optegnelser.» 1 hefte.

3:11:b:16 «Tillæg til den norske Ordbog. Fra November 1850.» 1 hefte.

3:11:b:17 «Ordsamling for 1855. Mest fra Tinn og Nummedal, desuden fra Sogn, Guldalen og fl.» 1 hefte.

3:11:b:18 «Ordsamling for 1856. Mest fra Indherred (Snaasen, Sparbuen, Stjørdalen) og Østerdalen (Røros, Tønsæt, Elvedalen). Nogle Ord ... fra Drammen Omegn af Hr. Clausen.» 1 hefte.

3:11:b:19 «Ordsamling for 1857. Mest fra Valdres og Toten, ellers fra meget forskjellige Steder.» 1 hefte.

3:11:b:20 «Ordsamling for Aaret 1858. Mest fra Stavanger og Mandals Amter (Hjelmeland, Aardal, Siredal, Fjotland, Aaserall).» 1 hefte.

3:11:b:21 «Ordsamling for Aaret 1859. Mest fra Østerdalen, især Trysil, og ellers fra forskjellige Steder.» 1 hefte.

3:11:b:22 «Ordsamling for Aaret 1860. Fra forskjellige Steder ...» Lister og Mandal, Nordfjord, Valdres, o.fl. 1 hefte.

3:11:b:23 «Ordsamling for Aaret 1861. Fra forskjellige Steder, især Nedernæs (Holt, Gjerestad), Valdres og Nordland.» I tillegg utdrag fra en ordsamling fra Vesterålen av Elias Thesen. 1 hefte.

3:11:b:24 «Ordsamling for Aaret 1862. Største Delen fra forskjellige Steder.» Dessuten et par små samlinger fra Andreas Aabel (Romerike) og Hans Ross (Kristiansand stift). 1 hefte.

3:11:b:25 «Ordsamling for 1863 og 1864.» Flere ord fra Telemark ved Aasmund O. Vinje, fra Valdres ved Johannes Belsheim, fra Tydal ved Ole Stuevold Hansen, fra Hardanger ved Sjur A. Sexe, fra Rana ved Ole Tobias Olsen. Noen ord fra en reise til Sogn og Voss. 1 hefte.

3:11:b:26 «Ordsamling for 1869. Fra forskjellige Distrikter.» 1 hefte.

3:11:b:27 «Ordsamling for 1870, og tildeels for paafølgende Aar.» 1 hefte.

3:11:b:28 «Optegnelser af et Par Ordsamlinger fra H. Ross.» 1 hefte.

3:11:b:29 «Henviisning til norske Dialekt-Ordsamlinger». Referanser til Chr. Jenssøns Glosebog (1646), Gerhard Munthe fra Sogn, C.R. Unger fra Søndhordland og Hallingdal, Peter Chr. Asbjørnsen fra Gudbrandsdalen, Aage Claudius Schult fra Inderøy og Christie. Bakerst: fra Knud Leems «lappiske Nomenclator». 1 hefte.

3:11:b:30 «Norske Ord samlede af trykte Skrifter. Oktober 1850.» Samlet fra:
1) Jacob Nikolai Wilses beskrivelse av Spydeberg,
2) E.G. Schyttes samling fra Lofoten i «Det skand. Lit. Selskabs Skr. 1807», samt «Anmerkninger ved Hr. Schyttes Lofotens Ord», sammesteds,
3) Hugo Fredrik Hjorthøys beskrivelse av Gudbrandsdalen,
4) Johan Mikael Lunds beskrivelse av Øvre Telemark,
5) Jens Essendrup's beskrivelse av Lier. 1 hefte.

3:11:b:31 «Ordsamlinger af ældre Skrifter (Oktober 1852).»

1) «Af en Ordsamling fra Senjen af Steen.»

2) «Af en Samling fra Tellemarken af Mandt.» Innsendt av S. O. Wolff, jfr. 3:7:20. 1 hefte.

3:11:b:32 «Af ældre Bøger 1.»

1) «Nordland (1851)» + «Ordsamling fra Nordlandene (1851)»,

2) «Af Ordregistret til Landsloven»,

3) «Af Tidsskriftet 'Urda'« samt «Saga» og «Ny samling» + «Optegnelser af Skrifter. (1865)», fra «Urda» og «Saga»,

4) «Til Strøms Søndmørs Beskrivelse»,

5) «Af Strøms Søndmørs Beskrivelse» samt «Af Krogs Beskrivelse over Nordfjord» og «Af Lappisk Nomenclator»,

6) «Af Strøms 'Tilskueren paa Landet'«,

7) «Af Willes Beskrivelse over Silljord»,

8) «Til Sillejords Beskrivelse af Wille»,

9) «Hammers Huusholdnings Kalender». 11 dobbeltbl. i omslag.

3:11:b:33 «Af ældre Bøger 2.» 4 dobbeltbl. i omslag.

1) «Norske Ord efter Hallager og flere, ...»,

2) «Nye Vedlæg til Ordbogen. (Til 1857)»,

3) «Til Ordsamling af Skrifter (64)»

4) «Ordregister af Bull's Samlinger til en Beskrivelse over Nordmør (1864).»

3:11:b:34 «Findesteder. No 1. Ord som bruges i forskjellige Dialekter». 1 hefte.

3:11:b:35 «Findesteder. No. 2. Ord som bruges i flere Dialekter foruden de Steder, fra hvilke de først ere optegnede. Af Ordsamlingerne fra 1851-56.» 1 hefte.

3:11:b:36 «Sammenstilling med russiske Ord.» Samt keltisk, litauisk og andre. 5 dobbeltbl. i omslag.

3:11:b:37 «Til Ordboki». 3 dobbeltbl. i omslag.

1) «Endings-Ord og andre Sammensætningsord»,

2) «Endingar og Slutord»,

3) «Endelser og Slutningsord i G. N.»

3:11:b:38 «Forældede norske Ord. 1854.» 1 hefte.

3:11:b:39 «Oversigt af Tillæggene til Ordbogen for 1852. Størstedelen fra Hallingdal, Voss, Søndfjord og Ryfylke». 1 hefte.

3:11:b:40 «Oversigt af Tillæggene til Ordbogen for 1853. Mest fra Tellemarken, Smaalehnene og Rommerige». 1 hefte.

3:11:b:41 «Oversigt af Tillæggene til Ordbogen for 1854. Mest fra Sætersdalen, Tellemarken, Hadeland, Toten og Guldbrandsdalen». 1 hefte.

3:11:b:42 «Ordsamling af Haandskrifter. 1863.» 1 hefte.

3:11:b:43 «Ordoptegnelser». Diverse tillegg til ordboken, 1847-54. 7 dobbeltbl. i omslag.

3:11:b:44 «Sammenligning af Ord i forskjellige Sprog». 1 hefte + 1 bl.

3:11:b:45 «Fortegnelse over endeel Ord, som ere vigtige formedelst deres Brugbarhed, og hvis større eller mindre Almindelighed derfor bør undersøges». 1 hefte.

3:11:b:46 «Forarbeider til en norsk Ordbog No 1. indbefattende Forklaringer over nogle Ord, hvis Betydning er forskjellig i forskjellige Distrikter i det Vesten-fjeldske. Febr. 1845.» 1 hefte.

3:11:b:47 «Forarbeider til en norsk Ordbog No 2. indeholdende den første Deel af Ordene under B, efter Sprogarterne i Bergens og Kristiansands Stifter. April 1845.» 1 hefte.

3:11:b:48 «Forarbeider til en norsk Ordbog No 3, indeholdende den sidste Deel af Ordene under H, af Sprogarterne i Bergens, Kristiansands og Agershuus Stifter. September 1845.» 1 hefte.

3:11:b:49 «(No. 4). Forarbeider til den anden Halvdeel af Ordbogen indeholdende Ord som have forskjellige Betydninger. Efter Ordsamlinger fra Bergens, Kristiansands og Agershuus Stift. (Juli 1846. Ørkedalen)». 1 hefte.

3:11:b:50 «Af Haandskrifter». 14 dobbeltbl. i omslag.
1-3) «Uddrag af Clausens Ordsamling fra Drammen»,
4) «Sognske Ord meddelte af Hr Munthe i Aarøen»,
5) «Uddrag af Thesens Ordsamling fra Nordland»,
6) «Ordsamling fra Orkedalen. Meddeelt, Marts 1863»,
7) «Af en Ordsamling fra Telemarken (Formod. af Mandt. Indsendt af Wolf, til Justit. Berg)», dessuten fra en ordsamling «fra Romerige. Meddeelt af Harald Wergeland»,
8) «(1863). Ordsamling fra Rommerige (og Land) Efter Meddelelse fra Hr Aabel»,
9) «Ord fra Karlsøe i Senjen efter en Ordsamling af Præsten Steen»
10-11) «1853. Tillæg til Ordsamlingen fra Tellemarken (Meddeelte af Hr. Vinje)»,
12) «Ord fra Nummedal (Meddeelt af Hr Nielsen)», dessuten noen stev og et sagn om «Semmund Bresteson»,
13) «Ord fra Nordfjord og Søndmør meddelte af dHr. Løken og Aarflot. 1860», dessuten «Ord fra Helgeland. (Des. 1861) Meddelte af Hr. Møller»,
14) «Af H.G. Bull's Samlinger til en Beskrivelse over Nordmør. (Manuskript)».

3:11:b:51 «Forældede norske Ord. (April 51)». 1 dobbeltbl. i omslag.

3:11:b:52 «Ord i S sammensætning og i Navne.» «Substantiviske Endelser og Tilsætningsord af G.N.» 1 hefte + 2 dobbeltbl.

3:11:b:53 «Enkelte norske Ord som findes igjen i gamle norske Bøger og Haandskrifter ...» 1 hefte.

3:11:b:54 «Former av G.N.» 2 dobbeltbl. i omslag.

1) «Ord med ö i Forn-Norsken»,

2) «Ord som have Former med j og v, i Forn Norsken.»

3:11:b:55 «Optegnelser af Gislasons dansk-islandsk Ordbog (November 1851).» 1 hefte.

3:11:b:56 «Norske Ord jævnførte med de tilsvarende tyske, især af de ældre Idiomer ... 1848.» Bl.a. gotisk og gammelhøytysk. 1 hefte.

3:11:b:57 «Navne paa adskillige Ting.» Utkast til 3:4:b:2. 1 hefte.

3:11:b:58 Ordsamlinger. Notater fra andres arbeider, både trykte og utrykte kilder. 1 hefte + 77 bl. (enkle og doble).

3:11:c Materialsamlinger til ordboken. Daterte og udaterte

Spesifisert liste finnes på Spesiallesesalen: «Fullstendig innholdsoversikt over Ms. 4° 915: III, 11c ...». *Tillegg*: Denne spesifiserte lista er utarbeidd av Terje Aarset, som har rekna materialet til å utgjere 550 sider. For Ms. 4° 915:3:11:c:14 har han også laga ei liste over heimelsfolk, sist oppdatert 1.10.1999.

- 3:11:c:1 Daterte ordsamlinger 1842-49. 5 dobbeltbl.
- 3:11:c:2 Daterte ordamlinger 1850-51. 14 bl. (enkle og doble).
- 3:11:c:3 Daterte ordsamlinger 1851. 1 hefte.
- 3:11:c:4 Daterte ordsamlinger 1852. 1 hefte + 13 bl. (enkle og doble).
- 3:11:c:5 Daterte ordsamlinger 1853-54. 2 hefter + 11 dobbeltbl.
- 3:11:c:6 Daterte ordsamlinger 1854. 9 dobbeltbl.
- 3:11:c:7 Daterte ordsamlinger 1855-57. 1855: 5 bl. (enkle og doble); 1856: 9 dobbeltbl.; 1857: 9 dobbeltbl.
- 3:11:c:8 Daterte ordsamlinger 1858-61. 1858: 1 hefte + 3 dobbeltbl.; 1859: 7 dobbeltbl.; 1860: 10 dobbeltbl.; 1861: 3 dobbeltbl.
- 3:11:c:9 Daterte ordsamlinger 1862-65. 1862-63: 7 dobbeltbl.; 1864: 9 bl. (enkle og doble); 1865: 10 dobbeltbl.
- 3:11:c:10 Daterte ordsamlinger 1866-67. 1866: 25 bl. (enkle og doble); 1867: 12 bl. (enkle og doble).
- 3:11:c:11 Daterte ordsamlinger 1868-70. 1868: 12 bl. (enkle og doble); 1869: 8 dobbeltbl.; 1870: 2 hefter + 8 bl. (enkle og doble).
- 3:11:c:12 Daterte ordsamlinger 1871-72. 1871: 15 dobbeltbl.; 1872: 8 dobbeltbl.
- 3:11:c:13 Daterte ordsamlinger 1873-86. 1873: 7 dobbeltbl.; 1877-86: 12 bl. (enkle og doble).
- 3:11:c:14 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger. 34 bl.
- 3:11:c:15 Udaterte ordsamlinger. Materialsamling til ordboken. Forarbeider til ordboken, uordnet, 15 bl. Forarbeider til ordboken, ordsamlinger, 12 bl. Materialsamlinger til ordboken 6 bl. Materialsamlinger til ordboken(?), uordnet, 30 bl.
- 3:11:c:16 Udaterte ordsamlinger. Materialsamling til ordboken. Ordsamling, uordnet, 21 bl. Forarbeider til ordboken, uordnet, 14 + 14 bl.
- 3:11:c:17 Udaterte ordsamlinger. Materialsamling til ordboken(?), uordnet, 27 + 20 + 14 + 7 bl.
- 3:11:c:18 Udaterte ordsamlinger. Materialsamlinger til ordboken(?), uordnet, 12 + 38 + 15 bl.
- 3:11:c:19 Udaterte ordsamlinger. Materialsamlinger til ordboken(?), uordnet, 18 + 21 + 22 bl.
- 3:11:c:20 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger o.l. 3 hefter + 29 bl.
- 3:11:c:21 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger o.l. 42 bl.
- 3:11:c:22 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger o.l. 37 + 15 dobbeltbl.
- 3:11:c:23 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger o.l. 5 + 8 dobbeltbl. + 2 hefter.
- 3:11:c:24 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger o.l. 2 hefter + 10 dobbeltbl.

3:11:c:25 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger o.l. 1 hefte + 40 bl.

4 Stadnamn

4:1 «Register over norske Stedsnavne efter gamle Skrifter ... (1880)». 1 hefte.

4:2 «Gamle Norske Stedsnavne efter Munchs Beskrivelse over Norge i Mid-delalderen (1857.)» 1 hefte.

4:3 Opptegnelser av stedsnavn etter ulike kilder, bl.a. Diplomatarium Nor-vegicum, jordebøker, Norges gamle Love og matrikkelen. 4 hefter + 15 dobbeltbl.

4:4 Om stedsnavn. «Ord som bruges i Stedsnavne»; «Skrivemaade for Steds-navne»; «Om Stedsnavne»; «Om Gaardsnavne». 4 dobbeltbl.

4:5 Stedsnavnopptegnelser. 5 bl. (enkle og doble).

4:6 «Søndmørske Stedsnavne. 1840»; «Exempler paa Stedsnavnes forskjellige Former i det gamle og nyere Sprog»; «Navnet Solnør ...» 1 hefte + 2 bl. (enkelt + dob-belt) i omslag.

5 Personnamn. Norsk Navnebog (1878)

5:1 «Gammelnorske Personsnavne. 1874»; «Gamle norske Tilnavne. Efter Brevbøgerne m.m.»; «Nyt Register over norske Personsnavne. 1876.» 3 hefter.

5:2 «Norsk Navnebog eller Samling af Mandsnavne og Kvindenavne». Tittelblad, utkast til forord samt notater og materialsamling. 22 bl. (enkle og doble) + 1 omslag. Samt forarbeider, notater og ekserpter til Norsk Navnebog (1878). Uordnet. 31 bl. (enkle og doble), ett er ubeskrevet.

5:3 Fra folketellingslistene. 20 dobbeltbl. i 2 omslag med yngre påskrift.

5:4 Brev til Ivar Aasen med navneopplysninger samt navnelister. 10 bl. (enkle og doble).

5:5 Forskjellige personnavnopptegnelser. 6 hefter + 33 bl. (enkle og doble). Heftene har følgende overskrifter:

«Norske Personsnavne. I. Mands og Kvindenavne ...»;

«Norske Mands- og Kvinde-Navne»;

«Sammenstilling af Gammelnorske Personsnavne»;

«Gamle Norske og Islandske Folkenavne ...»;

«Mandsnavne optegnede af Matrikulen for 1838»;

«Norsk Navne-Liste».

5:6 Forskjellige opptegnelser om navn. Tilnavn. 7 dobbeltbl. «Navne med vaxlende Form». 4 dobbeltbl. Navnelister etter Bendix de Fine, Hans Strøm, Hans Jacob Wille m.fl. 5 dobbeltbl. i et omslag. «Personers Navne» og «Sjeldne og dunkle Navne». 2 dobbeltbl.

5:7 Utenlandske navn. Tyske, irske, m.fl. 14 dobbeltbl. «Gammel-engelske Navne»; «Gammel-engelske Navne ordnede efter Slutningsledet» samt lister over angelsaksiske navn, m.fl. 2 hefter + 17 bl. (enkle og doble). «Tusund og ein Natt. Stutt Navne-Register ...» Fra dansk oversettelse av Gustav Weils tyske, og fra engelsk (utg. ved John Murray i 1853) i Edward William Lanes oversettelse. 1 hefte.

5:8 Personnavn. Løse notater og forarbeider. 75 bl. (enkle og doble).

6 Norsk Maalbunad (posthumt 1925)

6:a «Norsk Maalbunad. Samanstilling av norske Ord etter Umgrip og Tyding. 1875.»

1 bind.

6:b Forarbeider til Norsk Maalbunad

6:b:1 «Samanskaring af norske Ord. 1856. 1. Substantiver» og «2. Adjektiver og Verber, m.m.» 2 hefter.

6:b:2 Forarbeider og materialsamlinger til Norsk Maalbunad.

«Udkast til en Ordning af Ordenes Betydninger ...» 1 hefte.

«Ordning af de norske Verber efter Betydningen». 1 hefte.

«Nøiere Udvikling af nogle Ord, som have flere Betydninger». 1 hefte.

«Samling af Synonymer og Ord som i Betydningen staar nær med hinanden.» 1 hefte.

«Til Synonymordbogen». 1 hefte.

«Plan til den nye Samstilling av norske Ord.» 1 hefte.

«Register til 'Norsk Maalbunad' (: Sammenstillingen af 1875).» 1 hefte.

6:b:3 Diverse notater og forarbeider. 69 bl. (enkle og doble).

7 Danske og framande ord

7:a «Til en dansk-norsk Ordbog». 86 dobbeltbl.

7:b Danske og fremmede ord. «Danske Ord oversatte med norske.» 1 hefte.

«Fremmede Ord 1845» og «Fremmede Ord 1849». 2 hefter. «Laanordbok elder stutt Upptal av framande Ord i dansk.» 1 hefte.

7:c Danske og fremmede ord, m.m. Diverse notater. 31 bl. (enkle og doble).

8 Språkhistorie

8:a Ordsamlinger fra gammelnorsk og islandsk

8:a:1 Ordsamlinger fra gammelnorske skrifter.

«Fortegnelse over endeel Ord som ere af nogen Vigtighed, ...» 1 hefte.

«Til Heilagra Manna Sögur». 1 hefte.

«Til Postola Sögur». 1 hefte.

«Kort Register til Norges gamle Love». 1 hefte.

«Af Norges gamle Love». 1 hefte. Ordsamling fra Diplomatarium Norvegicum. 1 hefte + 25 dobbeltbl. Ordsamling fra Gammelnorsk homiliebook, Kongespeilet, Norges gamle Love.

«Af G.N.» 6 dobbeltbl. Ordsamlinger etter diverse gammelnorske skrifter. 14 dobbeltbl. Gammelnorsk, forskjellige ordsamlinger. 6 dobbeltbl.

«Former af G.N.» 6 dobbeltbl.

8:a:2 Gammelnorsk og islandsk. «Til Ordregister af Gammel Norsk og Islandsk». 1 hefte. «Ord af G.Norsk og Islandsk». 10 bl. (enkle og doble) i omslag. «G.N. og Islandsk». 19 dobbeltbl. i omslag.

8:a:3 Nyere norsk. «Dokumenter at mærke fra Sprogets Forfaldstid». 2 dobbeltbl. Ordsamlinger fra norske skrifter fra 1500- og 1600-tallet. 12 dobbeltbl.

8:a:4 Diverse notater og forarbeider. 80 bl. (enkle og doble). Noen bl. med C.R. Ungers hånd.

8:b «Bidrag til vort Folkesprogs Historie» (1885)

8:b:1 «Bidrag til vort Folkesprogs Historie». 1 hefte (flere bl. er løse). Samt «Noget af vort Folkesprogs Historie». 10 dobbeltbl.

8:b:2 Notater. Fra utenlandske språkhistorikeres verker. 6 dobbeltbl. i omslag. Notater av språkhistorisk art. 9 bl. (enkle og doble).

9 Heimsyn (1875)

9:a [Heimsyn]. 2 hefter + 2 bl. (enkelt og dobbelt), paginert 47-100. Side 1-46 mangler.

9:b [Heimsyn]. Utkast og forarbeid. 4 hefter + 5 bl. (enkle og doble).

9:c Forarbeider og ekserpter til Heimsyn. 35 bl. (enkle og doble).

10 «Norske Ordsprog (1. utgåva 1856, 2. utgåva 1881)

10:a «Norske Ordsprog» (1856 og 1881)

10:a:1 Fortale til Norske Ordsprog (1856). 8 bl. (enkle og doble). Paginert 1-28. Samt «(Prøveblad)». Til 2. utg.? 1 dobbeltbl.

10:a:2 Manuskript til Norske Ordsprog (1856), uten fortalen. Tittelbl. + 312 paginerte s. (den siste ubeskrevet).

10:a:3 Korrekturtrykk med egenhendige rettelser til Norske Ordsprog (1856). Uten fortalen. 255 s. Heftet sammen med blått bl. fremst. Lapper med påskrift ligger mellom s. 168-9 og 176-7.

10:a:4 Fortale til Norske Ordsprog (1881). 4 dobbeltbl. Paginert 1-16. Samt «Oversigt af Ordsprogenes Ordning i Samlingen af 1856.» 1 dobbeltbl.

10:a:5 «Norske Ordsprog i ny Ordning. (Med Henviisning til Samlingen fra 1856)». 26 dobbeltbl. Paginert 1-104.

10:a:6 Manuskript til Norske Ordsprog (1881). Opprinnelig i hefter, nå mest løse bl. Paginert 3-310. Samt «Enkelte Tillæg og Anmærkninger». 1 dobbeltbl.

10:a:7 Korrekturtrykk med egenhendige rettelser Norske Ordsprog (1881). Tittelside + «Fortale» (16 s.) + 224 s.

10:b Ordspråk. Notat og forarbeid

10:b:1 Norske ordspråk, særlig fra Sunnmøre.

«Søndmørske Ordsprog. 1840?» 1 hefte.

«Søndmørske Ordsprog. 1841». 1 hefte.

«Samling af norske Ordsprog. 1843». 1 hefte.

«Samling af norske Ordsprog (Juli 1850)». 1 hefte.

10:b:2 Ordspråksamlinger, hovedsaklig fra andre.

Torkell Mauland: «Ordsprog og talemåder fra Jæderen». (Overskrift med M.M.s hånd?) 4 dobbeltbl.

«Ordsprog fra Jæderen af T. Maulands Samling». 2 dobbeltbl.

Hans Ross: Forskjellige ordspråksamlinger. 7 bl. (enkle og doble).

Johannes Skar: Ordspråksamlinger fra Setesdalen og Gudbrandsdalen. 1 dobbeltbl.

Ordspråksamling, ikke Ivar Aasens hånd. 3 bl.

Ordspråksamling, ikke Ivar Aasens hånd. 2 bl. (enkle og doble).

Ordspråk, trolig ikke Ivar Aasens hånd. (Skriveøvelser?) 3 bl.

10:b:3 Ordspråk fra gammelnorsk samt vedstev.

«Ordsprog af gammelnorske Skrifter (1882)». 1 hefte.

Ordspråksamlinger fra gammelnorske kilder. 17 dobbeltbl.

«Vedstev af gammelnorske Skrifter (Juni 78)». 1 hefte.

«Tillæg til Vedstev». 3 dobbeltbl.

«Tilflytninger og Tillæg i de norske 'Vedstev'. (N.Ordsprog 1856).» 2 dobbeltbl.

10:b:4 Ordspråksamlinger og tillegg. Ordspråksamlinger fra Hallingdal, Nordland, Selbu, Stavanger, Stjørdalen og Valdres. 15 dobbeltbl. Ordspråksamlinger etter skriftlige kilder. 13 dobbeltbl. «Ordsprog til mulig Benyttelse» etter engelsk, tysk og andre språk. 7 dobbeltbl. Tillegg til ordspråkene, 1847-56. 3 hefter + 10 dobbeltbl. Diverse tillegg til ordspråkene, m.m. 11 dobbeltbl.

10:b:5 Forarbeider til begge utgavene av Norske Ordsprog.

«Fortalen til Ordsprogene 1856». 1 bl.

«Fortalen til Ordsprogene 1881». 3 dobbeltbl.

«Ny Ordning af Ordsprogene. 1853». 2 dobbeltbl.

«Register til Ordsprog-Samlingen af 1853». 1 dobbeltbl.

«Ny Plan for Ordsprogenes Ordning. (1855, 22. Marts)». 1 hefte.

«Oversigt af Indholdet i den nye Ordsprogsamling af 1855». 1 hefte.

«Gruppering af Ordsprog». 3 dobbeltbl.

«Ordning af Tillæg til Ordsprogene (Nov. 77)». 1 dobbeltbl.

10:b:6 Diverse notater, forarbeider og materialsamlinger. 51 bl. (enkle og doble).

11 Norske gåter

11:a Norske gåter

«Norske Gaater», fra Bergens stift. Ikke Ivar Aasens hånd. 1 hefte.

«Kraak-Visa», 12 strofer. Ikke Ivar Aasens hånd. 1 dobbeltbl.

«Forslag til enkelte Forandringer i Gaadesamlingen.» 1 dobbeltbl. 1 bl. med kort kommentar av innholdet vedligger, ikke Ivar Aasens hånd.

11:b «Gaator og Spurningar. 1860.» 1 hefte. Trykt i Norske Minnestykker (1923: 148-163 og 197 ff.).

11:c «Norske Gaator». 1 hefte.

11:d Gåter. Notater. 4 bl. (enkle og doble). 1 bl. er ikke med Ivar Aasens hånd.

12 Korte prosatekstar, mest på landsmål

12:1 Prosatekster om forskjellige emner

«Um sjeldsynte Dyr i Sjøen». 2 dobbeltblad. «Til eit Stykke um Sjeldsynte Dyr i Sjøen». 2 dobbeltblad.

Tre tekster om Stortinget. 2 dobbeltblad, 2 blad (c og d) og 1 dobbeltblad.

«Um Folkasegner paa Island». 2 blad (enkelt og dobbelt).

«Justedals-Breden». 2 blad (enkelt og dobbelt).

«Døming um Forfedrene». 1 dobbeltblad. (Tidl. Tillegg A.)

«Framgangen i Engelland». 1 dobbeltblad. (Tidl. Tillegg A.)

«Smaasegner». 1 dobbeltblad.

«Um Namnet Oslo». 3 blad (enkle og dobbelt) + 3 dobbeltblad.

Til Tønsbergs plansjeverk: «Sankt-Hans Aften». 1 dobbeltblad. «En Sildebod i Bergen». 2 dobbeltblad.

12:2 Prosatekster, særlig om språk og norskhet, samt oversettelser

«Innkast i Røda um det norske Landsmaalet». Fleire utkast. 2 hefter (med fleire løse blad), 3 dobbeltblad og 1 dobbeltblad.

«Innkast», diverse notater og forarbeider. En del er ikkje sikkert identifisert, men skjønnsmessig plassert her. 54 blad. (18 + 11 + 14 + 11) (enkle og doble).

«Rettleiding ...». 18 blad, enkle og doble.

«Den raadville Riddaren Don Quixote av La Mancha etter Miguel de Cervantes ...». 1 dobbeltblad.

«Talar fyrir tome Stolar». 3 dobbeltblad.

«Om Dannelsen og Norskheden». 1 hefte.

«Domar um Landslydska». 1 dobbeltblad. Samt «Til Rødor um Landslydska», «Til Rødor um Landslivet», «Landslydska, fortsat fra No. 8». 3 blad, enkle og doble.

«Rødor um Landslaget». 1 dobbeltblad.

«Merkedagarne i Aaret». 2 dobbeltblad.

Lagt til dette nummeret ved revisjon i 1980:

«Budstikkens Sproglærdom». 2 blad, enkelt og dobbelt.

«Dverg» (til Norsk Haandlexikon), 1 dobbeltblad.

«Efter Joh. Storms Afhandling om Landsmaalet» (1866)». 1 dobbeltblad.

«Endnu lidt om Samlingen af Munchs Skrifter». 1 blad.

«Lasternes Udspring». 1 blad.

«Rimstykke til Lauvduskar. Upp og Ned» og «Lauvduskar (2) 1873». 2 blad, enkelt og dobbelt.

«Maalføre». 2 blad.

«Minningar fraa Maalstriden». 5 blad, enkle og doble.

«Nyt System for Maal og Vægt». 3 dobbeltblad. «Det metriske Skravl». 1 blad.

«Om Navnene Krone og Øre». 1 dobbeltblad. «Gammel Mynt og Vegt». 1 dobbeltblad.

«Om Stavebogen». 1 blad.

«Sogor um Grækar og Turkar. Innehald» m.m. 4 blad, enkle og doble.

«Stykker i Landsmaalet». («Forord» og «Dovre-Fjell»), 4 blad, enkel og doble.

«Um Dikting». 1 dobbeltblad.

«Um Maal og Skrift». 1 blad.

«Um Maalet vaart». 3 blad.

«Um Vanen» og «Um Storlæta». 1 dobbeltblad.

«Til Departementet». Innberetning. 1 dobbeltblad.

«Om Vefsn og Ranen med Hensyn til en formodet Indvandring i Oldtiden». 1 dobbeltblad.

«Femtiarsfesten». Også brev til M.B. Landstad mai 1864. 1 blad.

[Om ungdommens dårlige moral]. Uten tittel. 1 blad.

«Af Landsleiebolken i Magnus Latabøters Landslov ..». Oversettelse. Samt anmerkninger og en liste (ikke med Aasens hånd) over ønskede kapitler å få oversatt fra Gulatingsloven. 4 blad, enkle og doble.

Oversettelser fra Bibelen. «Genesis» og «Den burtkomne Sonen». Frå Luthers oversettelse. 3 dobbeltblad.

13 Merknader til og notat frå arbeid av andre

Jamført med Moltke Moe-katalogen kunne desse tekstane ikkje finnast att ved omeballeringa i 2012: «Sprogligt til J.P. Sands Segner fraa Selbu (fra samleren)»; «Bemerkninger til Nygaards Grammatik»; «Til M. Arnesens 'Adverbier paa -ledes»; «[Tyvevisen fra Ranen, efter sagf. Hilmar Møller i Næsne, indleveret av Aasen 9. des. 1882 til univ.-bibl.]»; «Bemerkninger til Gudes Landkunna»; «'Skirslar-Ord', bbelsteder, katekismen»; Bemerkninger til en tilsendt Vise fra Hr. Bendixen (april 1867)».

Materiale om «Tyvevisen» finst i 23:10:20.

«Anm. til Jenssøns Glosebog». 4 dobbeltblad.

«Til P. Dass's Skrifter». 1 hefte.

«Om Udtalen i Gammel Norsk». 1 dobbeltblad.

«Exempler paa ung og upassende Stil ...». 1 dobbeltblad. (Fra Tillegg A.)

«Til Schønheyders Læsebog No. 3». 1 dobbeltblad.

«Til Myrbogen», P. Chr. Asbjørnsens skrift (1856) om myrdryrking. 3 blad, enkle og doble.

«Gaasrdnavne i Ørst. og Vold.». 1 blad.

«Frich's Oversættelser af Topelius». 1 dobbeltblad.

«Til Olav Sande's Bibelsoga». 1 dobbeltblad.

«Fraa Dansketidi». 1 dobbeltblad.

«Til Sommers Norigssoga», anmerkninger og fortale. 10 blad, enkle og doble.

«Anmærkninger til Berlins Naturlære ...». 16 dobbeltblad.

Lagt til dette nummeret ved revisjon av samlinga i 1980:

«Optegnelser vedk. Sprogkundskab», 1-8. 8 hefter.

«Af fremmede Sprogværker», 1 hefte og 72 dobbeltblad i et omslag.

[«Väsentlig om Maalfusk»], skrevet på et ellers ubeskrevet blad med Moltke Moes hånd. 17 blad, enkle og doble.

«Af ældre Bøger». 2 dobbeltblad.

«Den helige Saga og Kyrkjesoga av O.J. Høyem. Nidaros 1881».

Innholdsresymé. 1 dobbeltblad.

«Indholdet af Shakespeare's Dramaer». 1 hefte.

«Stykker af Vidsidh (The Shop)». 1 dobbeltblad.

«Vik's Fortælling». 1 blad.

«Wörterbuch der ostfrisischen Sprache ...». Artikkel. 1 blad. (Trykt i *Brev og Dagbøger*, II, Oslo 1958, s. 305-306.)

«Om de valderske Æventyr». Kritiske bemerkninger samt samling av ord-språk. 3 blad, enkle og doble.

«Svein Duva». Notater. 1 dobbeltblad.

«Landstads Folkeviser». 1 dobbeltblad.

14 Dikt og viser

14.1 Dikt og viser, tidlege år

«Magnhilds Sorg». 8 s. Hefte.

«Sange». 1 hefte. 32 s.

Mit Fødeland. 5 strofer.

Gjætervise. 4 strofer.

Idyll. 6 strofer.

Den Godes Trøst. 4 strofer.

Sommersang. 4 strofer.

Malkervise (I den Søndmørske Dialekt). 4 strofer.

Samme Vise i Hovedsproget. 4 strofer.

En Vise. 6 strofer.

Vise. 7 strofer.

Selskabssang for Landmanden. 4 strofer.

«Poesiens lille Have i Norden». 1 hefte. 6 s.

14.2 Dikt om årstider

«De fire Aarstider. Fremstillede i et Digt. 1833», 1 hefte med tittel Skrivebog, NO 2, 1833. Iver Andreas Aasen, 6 bl.; «Aarstiderne. (Et Digt forfattet i 1834, nu forbedret og tildeels omarbeidet. April 1836)», 1 hefte, 6 bl.

14.3 Dikt ca. 1830-1835

14:3 Enkeltdikt. Tilnærmet kronologisk ordnet, ca. 1830-35. 1 hefte + 27 bl. (enkle og doble).

«Oprunden af det Høie er ...». Tittel mgl. 3 strofer. 1 bl. Med 1 blank side.

«En meget mærkværdiøge ny Vise». 1831. 18 strofer. 4 s. På 2 løse bl.

«Tiden. Et Poema». Udatert. 6 strofer. S. 1-3 på et dobbeltbl. På s. 4: usammenhengende notater.

«Til Søvn». Udatert. 4 strofer. 1 bl. På baksiden ordoppskrifter.

«Dig, Herre! love vi». Tittel mgl. 1 s. På baksiden en latinsk tekst: «Tu ad liberandum ...». «Han bandte Folket. Folket bandte ham ...». Tittel mgl. Uklar strofeinndeling, 1 bl.

«I natlig Hvile slumrede ...». Tittel mgl. Usikker strofeinndeling. 1 s. På baksiden: «Kort Beskrivelse over den store trojanske Krig» (bare tittelen) m.m.

«Og nu farvel min Læser ..» ¼ s. Nederst på samme side: «Ja Venskab dog kan Lykken altid finde ...». 1 strofe. Baksiden ubeskrevet.

«Vil du vide noget snart, om hvor store danske Steder ere: ...». 1 ½ s. Tittel mgl. Med blyant øverst: «[1833?]». På siste s. på tvers: diverse notater fra klassisk litt.

«For Guld man kjøber galonerte Klæder ...». Tittel mgl. 1 dobbeltbl. Uklart om alt tilhører samme dikt.

«Ak kjære Sjel hvi klager hvi ængster du dig?». Tittel mgl. Utydelig strofeinndeling. 1 bl. med tekst på begge sider. Nederste del av arket bortrevet med tap av tekst.

Dikt uten tittel. Øverste del bortrevet, derfor heller ingen førstelinje. 1 bl. med tekst på begge sider.

«Gode Gud din Miskundhed ey ...». Tittel mgl. 9 (?) strofer. 1 s. Med blyant: «1834, 5.» På baksiden: «Sig mig, Dødelige! ...». 4 strofer. Tittel mgl.

«Ved Bortreisen fra et Venneselskab». Med blyant: «1834, 5». 1 ½ s.

«Paa Livets Aldring (?) ...». Tittel mgl. 4 strofer. Med blyant: «1834, 6». På baksiden: «O vil den ret Lykkelige ...». Tittel mgl. 1 strofe. Nederst på siden, opp ned: «Den som mig fordrer det er min Gud». 1 strofe.

«Min Lyst». Med blyant: «1834, 8». 1 dobbeltbl.

[«Sommernatten»]. Tittel påført med blyant. Strofe 8–16 (?). Med blyant: «1834, 10a». 1 dobbeltbl.

«Sommernatten. En Sang. 1834». Med blyant: «1834, 10c». 1 hefte, 5 bl.

«Naturen». 11 strofer. Med blyant: «1834, 11». 1 bl.

«Bøn, at naar du ...». Usikker strofeinndeling. Med blyant: «1834, 14». 1 bl.

«Haabet». 5 strofer. Med blyant: «1834, 14». 1 bl.

«Nytaarsvers». 6 strofer. Med blyant: «1834, 16». 1 bl.

«Hvor herligt er mit Fødeland». Usikker strofeinndeling. Med blyant: «1835, 1 (?)». 1 bl.

«Sang. 4 strofer». Med blyant: «1835, 9». 1 dobbeltbl.

«Nu mens Fuglesangen ...». Tittel mgl. Ingen strofeinndeling. [Av Gjetervise. 1835]. 1 s. På baksiden: skriveøvelser (?).

14.4 1825-1834 Dikt og viser. 4 hefter (registrerte enkeltvis)

Innholdslistor ved Ottar Grepstad.

1825–1834 «Samling af forskjellige slags Digte; skrevne af Iver Andreas Aasen.» 1 hefte, 31 s.

1. Morgensang. 1833. 4 strofer.

2. For Kongen. 26 Januar 1833. 4 strofer.

3. Morgensang. 1832. 3 strofer.

4. Acrostickon. 1832. 16 strofer.

5. Afskedssang. 1833. 5 strofer.

6. En gudfrygtig Sjæls Bøn. (Forbedret). 1825. 6 strofer.

7. Aftensang. 1829. 7 strofer.

8. Morgensang. 1829. 5 strofer.

9. Aftensang. 1833. 3 strofer.

10. Morgenvers. 1833. 20 linjer.

11. Aftenvers. 1833. 15 linjer.
 12. Morgenvers. 1833. 25 linjer.
 13. Aftenvers. 1833. 15 linjer.
 14. Morgenvers. 1833. 16 linjer.
 15. Aftenvers. 1833. 16 linjer.
 16. Søndagsmorgenvers. 1833. 14 linjer.
 17. Søndagsaftensvers. 1833. 14 linjer.
 18. Nyaarssang. 1te Januar 1834. 6 strofer.
 19. En erfaren Mands Formaning til sin Søn. 1834. 9 strofer.
 20. De fire Aarstider. 1834.
 1. Sommernat. 5 strofer.
 2. Sommeren. 60 linjer.
 3. Høsten. 3 lange strofer.
 4. Vinteren. 7 strofer.
 21. Løverdags Aftensang. 1832. 4 strofer.
 22. Sjælens Udødelighed. En Sang. 1834. 6 strofer.
 23. Klagedigt. 1834. 7 strofer.
 24. Opstandelsen. En Sang. 1834. 6 strofer.
- 1834 «Samling af smaa Digte, skrevne 1834 af Iver Andreas Aasen». Nr. 1 + 2. 2 hefter.
1. Aarstiderne. Et Digt.
 1. Vaaren. 5 strofer.
 2. Sommeren. 60 linjer.
 3. Høsten. 5 strofer.
 4. Vinteren. 7 strofer.
 2. Nytaarssang. 1834. 6 strofer.
 3. Sjælens Udødelighed. En Sang. 6 strofer. [Same som nr. 22 ovanfor.]
 4. Opstandelsen. En Sang. 6 strofer. [Same som nr. 24 ovanfor.]
 5. Klagesang. 7 strofer. [Same som nr. 23 ovanfor.]
 6. Glæde og Sorg. 7 strofer.
 7. Adskillelsen. 9 strofer.
 8. Naturen. (Tetrameter). 11 [!] strofer.
 9. Haabet. (En Sang.) 4 strofer og ei overstrøken.
 10. Ved en Vens Død. 4 lange strofer.
 11. Sommernatten. En Sang. 29 strofer.
 12. Morgenrøden. En Sang. 4 strofer.
 13. Min Lyst. En Vise. 8 strofer.
 14. Vise i et muntert Selskab. 8 strofer.
- 1834–1835 Dikt fra 1834–35. 1 hefte i omslag uten tittel.
1. Morgenrøden. 4 strofer.
 2. Sommermorgenen. 11 strofer.
 3. Vid Bortreisen fra et Selskab. (1834 i Juni). 9 strofer. Variant av «Adskillelsen» ovanfor.
 4. Ørkenen [?]. 4 strofer. Variant av «Haabet» ovanfor

5. Ved en Vens Død. (November 1834). 3 lange strofer.

Andet Udvalg (fra 1834).

6. Min Lyst. 7 strofer.

7. Vise i et muntert Selskab. 8 strofer.

8. Rimeren. 7 strofer.

14.5 Dikt ca. 1835-1846

14:5 Enkelt dikt. Tilnærmet kronologisk ordnet, ca. 1836-46. 25 bl. (enkle og doble).

En fotostatkopi av et ms. av «Mennesket» som er Ivar Aasen-tunet vedligger (2 bl.).

«Naturen (1836)». Ingen strofeinndeling. 1 $\frac{3}{4}$ s.

«Vers». 4 forskjellige vers. [1836]. 1 $\frac{3}{4}$ s. 1 bl.

«Hvad er Moden?». 1 s. På tvers på baksiden: «Lykkelig er den hvis Tanker (?) ...». 8 linjer.

«Fossen (1836)». 1 $\frac{1}{4}$ s. På tvers på baksiden: «1. Bogstaver Stavning Læsning ...». (Liste med 11 kategorier som disse.

«Af fem femtedele mit Hele bestaar ...». Tittel mgl. 1 $\frac{1}{2}$ s. 1 bl.

«Af Dele syv jeg sammenføiet er ...». $\frac{3}{4}$ s. På baksiden: løse opptegnelser av romertall, greske ord etc., samt en uidentifisert prosatekst.

«Rasmus Fagerhols Sange». Første linje: «I kjære Sjele som har haft den Evne ...». Med blyant: «1838». 1 dobbeltbl. + 1 bl.

«Reisen til Grønland (I Søndmørs Almuesprog). 1841». 12 strofer. 1 dobbeltbl.

«Fødselsdagsvers til en som var født den 17. Juni». Med blyant: «1841, 2». På baksiden: «Morsom Kjærlighedssang». Med blyant: «1843, nr. 1».

«O du, hvis Billed trofast med mig vandrer ...». Med blyant: «1842». 6 strofer. 1 dobbeltbl. På siste side: «Ordning af Adj.».

«Mennesket». 9 strofer. Med blyant: «1842, 2». 1 dobbeltbl. Unummererte strofer.

«Mennesket». 9 strofer. Med blyant: «1842, 2». 1 dobbeltbl. Nummererte strofer, og strofene er fordelt annleis på sidene.

«Mennesket». 9 strofer. Med blyant: «1842, 2». 1 dobbeltbl. Fotostatkopi utan nummererte strofer, men med Ivar Aasens signatur. Trykt i *Tre nye Sange*, 1844. Originaldokumentet er i Ivar Aasen-tunet.

«Selskabssang. 1842 [3]». 5 strofer. Side 3-4: «1842 nr. 4». 1 dobbeltbl. Siste side blank.

«Afskedssange til Hr. Bjerg [1842, nr. 5-6]». 2 sanger, hver med 2 strofer. 1 b.

«Om Lykkens Ubestandighed. 1844 [1]». 10 strofer. 2 $\frac{3}{4}$ s. På s. 3-4:

«Opmuntring [1844 2]». 4 strofer.

«Længsel efter Fred (1845)». 5 strofer. Nederst s. 2: «Af en ældre Sang». 2 strofer. Side 3: «Foregreben Hjemkomnst-Glæde (1845)». 4 strofer. Side 4: «I Lindaas 1843». 3 strofer.

«I Anledning af Lensmand R. Aarflots Død». 8 strofer. Med blyant: «1845». 1 dobbeltbl.

«Smuk». 1 $\frac{1}{2}$ s. på et dobbeltbl. Her også: «Særlingen». 2 s.

«Kunsten at imponere». 2 s. På et dobbeltbl. Her også: «Krigsmanden». 1 ½ s.
«Dværgens Spaadom». 1 dobbeltbl.
«En Levnetsbeskrivelse i Vers». 21 strofer. Med blyant: «1846, 7». 1 dobbeltbl.
«Stambogsvers». 6 strofer. 1 dobbeltbl. Her også: «Af Stykket 'Den
Düsseldorfske Malerskole ...». 1 s.
«Et stort Navn». 1 dobbeltbl.

14.6 og 14.7 «Symra» (1863-1875)

14:6 Manuskript til Symra (1863). «Fyrestev» mangler. 10 bl. (enkle og doble).
Paginert 5-40 + 1 upaginert bl. Forarbeider til Symra. 10 bl. (enkle og doble).

14:7 Korrektur med egenhendige rettelser til Symra 1875 (3. utg.) og 1863
(mangler tittelbl.). 1875: S. [1 (tittelblad)]-48. 1863: «Tillæg» ikke med. Side [1]-45 + 1
blad med egenh. opptegnelser [regnskap?].

14.8 Enkeltdikt ca. 1847-1870

14:8 Enkeltdikt. Tilnærmet kronologisk ordnet, ca. 1847-70. 54 blad (enkle og doble).

«En ny Vise om Skanaven, lystelig at lese ...». 12 strofer. 1 dobbeltbl. Et sær-
trykk av Gula Tidend nr. 24, 1957 vedligger.

«En Elskovsvisе (i Vossemaal)». 7 strofer. 1 bl.

«Elskovsvisе i Vossemaal». 7 strofer. 1 dobbeltbl.

«I Ljomen fraa eit «nordisk» Møte». 4 strofer. 1 dobbeltbl.

«Dagar koma, dagar fara». Dikt utan tittel. 2 strofer på siste side av et do-
beltbl. På side 1: «Af Reisen» (fra dagboka?). Med blyant: «1864». På side 3: «Oslo til
Bergen». Med blyant: «1854». ½ s.

«Ymse lause vers». «Smørland», 5 strofer; «Kvar skal ein Gut seg Maki faa ...»,
tittel mgl., 3 strofer; «Kvat som helst vil hende, og kor alt vil ende ..», 3 strofer, tittel
mgl. 1 dobbeltbl.

«Ut paa Vegom». 1 s. På baksiden: «Kveldsbøn». 1 dobbeltbl., side 3-4 blanke.

«Fyrr i dei gode gamle Tider». 1 strofe., 1 bl. Siste side blank.

«Jolavers». 1 strofe. 1 dobbeltbl., 3 sider blanke.

«Takk vere Gud som gav meg Liv og ...». 5 strofer. 1 bl., en side blank.

«Furte-Visе». 4 strofer. 1 bl. På baksiden: «Att og fram». 3 strofer.

«Endno (?) ser eg ingen Vetter ...». 3 strofer. Med blyant: «[1859]». 1 s. På bak-
lsiden: «Ved bestemmelsen af det nye Talesprog ...». Prosatekst.

«Tome Voner». 8 strofer. Med blyant: «1859». 1 dobbeltbl.

«Det gikk tvæ Syster burt med ei Aa ...». Tittel mgl. 5 strofer. Med blyant:
«[des. 1859]». 1 s. På baksiden: «Det var eit styggelegt Staak i Gjestahuset». Prosa-
tekst utan tittel.

«[Sveinkalla-Visa]». Tittel føyd til med blyant, ikke av Ivar Aasen. 15 strofer. 3
s. På siste side: «Attum komen (?)». 2 strofer.

«Ein feste Burg ist unser Gott ..». 4 strofer. Avskrift ved Ivar Aasen. Med bly-
ant: «[1855]». 1 dobbeltbl. På side 3: «Enkelte Vers af Uhlands tyske Folkesanger». Side 4 blank.

«Oversettelse af Luthers Psalme 'Ein feste Burg ist unser Gott'». 4 s. Med blyant: «[1855]»

«Armod's-Vegen». 5 strofer. 1 bl.

«Kraakelund». 5 strofer. 1 dobbeltbl. På side 3-4: «Storeguten». 5 strofer.

«Affald». Avskrift (originalen skjenket til Hans Seland). 3 strofer. 1 bl.

«Kvar er Norig under komet, kvar vardt gamle Norig av?» 4 strofer på dobbeltbl. På side 3: «Storthingsstiil (?)». Dikt. Side 4: «Freista pao um du kan røda no som fyrr ...». 4 linjer.

1 dobbeltblad med bl.a. følgende innhold: «Minde-Skrift» (4 korte tekster daterert 1855-56) 1 ½ s.; «Islandske Ordsprog», 1 s.; «Politiske Anmærkninger 1855», ½ s., «Erindringer», ½ s.

«Alle mine Tankar dei ganga ut paa eitt ...». Tittel mgl. 3 strofer. 1 bl. På baksiden: Vers frå «Ervingen»: «Hava me gløymt vaare gamle Stev ...». Overskrift mgl. 8 strofer.

«Nils Revejagar». Med blyant: «[1853]». 1 ½ s.

«Kjerringi med Kjelken». 5 strofer. 1 bl. En side blank.

«Udvalgte Melodier». Side 1-2 av et dobbeltbl. Side 4-5: «Landssong (Nordarløvg i Verdi veit eg eit Land ...). 3 strofer.

«Dei norske Fjelli». 6 strofer. På tvers nedst på siden: ««Fjelli». 3 strofer. På baksiden; «Trur du slike Folk kan ha sit rette Vet?»

«Fyrtiande Fødedagen». 18 strofer skrevet på begge sider av et bl. Brettet i tre.

«Paa Byvegen (I Somartidi. Oktober 1853)». 7 strofer. 1 dobbeltbl.

«Byrte-Heidi. 1853». 6 strofer på side 1-3 av et dobbeltbl. Side 4: «Lysebotnen. 1858». 3 strofer.

«Vidt hev eg vinglat ...». (Tittel: Vidsidh»). 3 s. på dobbeltbl. På side 4: «Ordsprog. 1852».

«Hamlets Eintale». Side 1-2 på dobbeltbl. Side 3-4_ «Haraldshaugen». 10 strofer.

«Her paa dette Sted paa Broen ...». Tittel mgl. 1 s. En side blank.

«Tvo nye Visor (1851)». «1. Gagnløysa». 5 strofer. «2. Lukko». 5 strofer. 1 dobbeltbl.

«Elskhugvisa». 8 strofer. Med blyant: «1851». 1 dobbeltbl.

«Ægtemanns Raad». 7 strofer. 1 dobbeltbl.

«Einstødingen». 7 strofer. 1 dobbeltbl. På siste side, opp-ned: «Og han vandest til Umak og Møda / ...». Tittel mgl. 2 strofer.

«Her ser e gein Dal og eit Elvardrag: ...». Tittel mgl. 5 strofer. 1 dobbeltbl. Siste side blank.

«Heimvegjen». 3 strofer. 1 bl.

«Hudverk». 4 strofer. 1 bl.

«Heimhug». 4 strofer. 1 dobbeltbl.

«Dag er komin ...». Tittel mgl. 1 side på et dobbeltbl. På side 2-3: brevreferater. Side 4: leksikografiske opplysninger.

«Dagsminnet (?)». ½ s. 1 dobbeltbl. Med blyant: «1866». På de tre neste sidene: ikke identifiserte leksikografiske oppskrifter.

«Ganga i mange Aar og leita og aldri finna, ...». 1 strofe (?). På første side av et dobbeltbl. På side 2-3: diverse uidentifiserte leksikografiske saml. På side 4: «Det hende fytt: der var eit litet Lag ..». Tittel mgl. Med blyant: «1866».

«Lovtale yver Kulturen». 4 s., 1 dobbeltbl.

«Gud hava Lov, at denne dag ... (Kveldsalm)». På same dobbeltbl.: «Skrevet (1863-66); Glemmt i Ordb., Ord. 66».

«Nordmannen». 6 strofer. 1 bl.

«Gamle Norig». 3 strofer. På same dobbeltblad: Side 2: «Nordmannen». 5 strofer. Side 3-4: «Dei gamle Fjelli». 5 strofer.

«Naar du ser ein Veg til Sanning ...». Tittel mgl. 4 astrofer. 1 dobbeltbl.

«Den arme Huguen trønger ... (?)». Tittel mgl. 2 strofer, en side blank.

«No kjem det atter, det norske theater ...». Tittel mgl. Med blyant: «[1870?] eller 1860». Første side på dobbeltbl. På side 2-3: uidentifiserte leksikografiske opptegnelser. På side 4: «Sammensætningsformer af G.N.».

«Vaar Gud han er vaar faste Borg, ...». 4 strofer. 1 dobbeltbl. Siste side blank.

«Einsleg maa eg ganga paa min stille Veg ...». Tittel mgl. 2 strofer på et dobbeltblad med diverse leksikografiske opptegnelser i tillegg.

«Midsumarkveld». 4 strofer skrevet på en brukt konvolutt. Her også: «Trættekvæde (?)». 1 strofe.

14.9 Dikt ca. 1871-1896

14:9 Enkeldikt. Tilnærmet kronologisk ordnet, ca. 1871-86. 9 blad (enkle og doble).

«Thinget er konstituerat / Alt som daa er programmerat ...». ¾ s. På baksiden: «Som eg høyrer, hever det nyst voret gjort eit Attentat paa dei framande Ordi ...». ¾ s. Nedenfra på samme side: «Av alle slike Grunnar er det greidt, at det er Svensk ...». ¼ s.

«Verdi er vid og Vegarne mange ...». Med blyant: «[1871]. På baksiden: «22. Aug. Brev frå T. Mauland med Plantenavn Deri: ...».

«Naar eg gjeng i grønne Lundar ...». Med blyant nederst på siden: «[1852]». Første side av et dobbeltbl. På side 2-3: «Alt utrygt». 4 strofer. Siste side blank.

«Fare so vel, de gamle Tufter». 1 strofe på første side av et dobbeltbl. På side 2-3: «Vaar Gud han er vaar faste Borg, ...». 4 strofer. På side 4: «Sidste Kvelden». 2 strofer.

«Grønlandsreisa». ½ s. på en brukt konvolutt. På baksiden: Diverse regnskaper fra 1887.

«Dat vil ... ustødt vera (?)». 1 strofe. På baksiden ikke identifiserte tekster.

«Grønlandsreisa». 16 strofer. 1 dobbeltbl.

«Grønlandsreisa». Strofe 1-4 og 13-16. 1 bl.

1 bl. med opptegnelser på den ene siden, bl.a. «Til Grønlandsreisa».

14.10 «Sidste Kvelden» (1887)

14:10 «Sidste Kvelden». (Trykt i «Lauvduskar» 4 (1887). 2 dobbeltblad innlagt i en konvolutt fra Det Norske Samlaget til universitetsbibliotekar Drolsum, stemplet 27. april 1902.

14.11 Dikt av andre

14:11 Avskrifter og oversettelser av andres dikt. De fleste avskriftene er ikke med Ivar Aasens hånd. 1 hefte + 18 blad (enkle og doble).

14.12 «Songen um Klokka» (1870)

14:12 «Songen um Klokka». Etter Schiller. 1 hefte + 8 blad (enkle og doble) + 1 omslag.

14.13 Verseformer

14:13 «Verseformer». 1 hefte + 2 dobbeltblad.

15 Ymse biografisk materiale

15:1 Diverse

15:1:a Ordensdiplomer, medlemsskapsdiplomer for vitenskapelige selskaper, reise-pass og attester.

15:1:b 1831–1833 Skoleholdertiden. Opptegnelser fra skoleholdertiden, ca. 1831–33. 1 hefte + 17 blad (enkle og doble). Skolelister og andre opptegnelser fra omgangsskolen i Ørsta, ved Ivar Aasen, 1831–33. 1 hefte + 5 blad (enkle og doble). Stamtavler for historiske personer. 23 blad (enkle og doble). «Grammatica Latina», inneholder også opptegnelser om søsterens og farens død. 1 hefte. «Religions-Lærdomme, (Copie af en Prøveskrift skrevet 28 August 1831.) ...». 1 hefte.

15:1:c 1833 Selvbiografi, ca. 1833. 3 blad (enkle og doble).

15:1:d Kvitteringer på betalt abonnement på «Dølen». 5 blad.

15.2 Rekneskap og rekneskapsbilag

15:2 Regnskap og regnskapsbilag, m.m. Regnskap og regnskapsbilag. Kvitteringer for kost, losji, bøker, medlemsskap. Skatt. Resepter. Bibliotekskvitteringer. Biografisk materiale m.m. Boklister. Tomme konvolutter. Visittkort, noen med påskrift.

15:3 Dagbøker o.l.

15:3:a Dagbøker, 23. des. 1830–31. des. 1860. 9 hefter.

15:3:b Dagbøker, 1. jan. 1861–30. juni 1892. 247 dobbeltblad. (Noen dobbeltblad har løsnet i ryggen).

15:3:c Dagboksopptegnelser, 1844–65 (?) + 1869–72 + 1882–96 + udaterte. 1 hefte + 274 blad (enkle og doble).

15:3:d Dagboksnotater + ordsamling (Nes i Hallingdal?), 1859–71 + udaterte. 88 blad (enkle og doble).

15:3:e «Trastfangsten», 1826–28. 1 hefte (miniatyr).

- 15:3:f «No. 1. Skrive-Bog 1833 Iver Andreas Aasen.» 1 hefte.
- 15:3:g Tanker og Bemerkninger», 7. jan. og 18. jan. 1840. 1 hefte.
- 15:3:h Dagbog paa en Reise til Bergen og under Opholdet sammesteds ... 1841.» 1 hefte.
- 15:3:i «Dagbog paa en Reise til Trondhjem i Juli Maaned 1842.» 1 hefte.
- 15:3:j «Erindringer af mine Reiser», 1-4, 1844-45. 4 hefter.
- 15:3:k Reisenotater. 26 blad (enkle og doble).
- 15:3:l Kart, tegninger, naturbeskrivelser. 13 blad (enkle og doble).
- 15:3:m Blandede opptegnelser, påtenkte arbeid, m.m. 46 blad (enkle og doble).

16 Brev, kladdar

Sjå detaljert innhaldsliste over brev i Nasjonalbiblioteket frå Ivar Aasen s. 247 ff. og brev til Ivar Aasen s. 256 ff.

16:a Kopier og utdrag. «Kopier og Uddrag af Breve angaaende min Undersøgelse af Modersmaalets Dialekter 1841-1850». 1 hefte.

16:b Brev, kladder. Brev. Kladder til 248 brev. Ordnet tilnærmet kronologisk. Kopi av registeret i «Ivar Aasen. Brev og dagbøker», I-II ligger fremst. Brevenes nummer i dette registeret er påført originalbrevene med blyant. Til sist brev (kladder) skrevet av Ludvig Daae og Hans Conrad Thoresen, ikke til Aasen.

17 Uordna notat om ulike emne

Fem legg med til saman 383 lappar og ark, dei fleste med skrift på begge sider. 200 av dokumenta kan kategoriserast som lappar eller ark med ord og ordforklaringsar, mange av dei ekserpt frå ulike kjelder. Dette kan vere både arbeidsdokument til *Norsk Ordbog* og seinare etterarbeid. Det meste av det som er datert, er frå 1880-åra. Materialet blei gjennomgått av Ottar Grepstad 16. mai 2018.

Legg 1. 66 dokument. Mellom desse ei skriveøving bokstavar, fleire lappar med reknestykke, fleire lappar med latinsk tekst, framside av eit brevomslag stempla 13.7.1887, eit notat som viser til Fedraheimen, ein lapp med tittelen «Utbytingar» og ein med «Rettingar». Særleg interessant er eit delvis udatert manuskript «Innanlands Tidender» på fem sider som er signert «(I.A.)».

Legg 2. 102 dokument. Mellom desse mange lappar med ymse notat, med ord og ordforklaringsar, med kjelder og kjeldetilvisingar, notat på del av ein billett med påskrifta No. 60 og 3die Benk, overskrivingar på tvers på lappar med eldre notat. Særleg interessante er ein lapp med to sider enkel notelære der noteteikna er skrivne og forklarte, ein lapp med tittelen «Samlaget 1876» som gjeld utgivingane det året, og ei bokliste 1851–63 der siste innførsel er Vinjes *A Norseman's Views of Beritain and the British*, 1863.

Legg 3. 95 dokument. Mellom desse mange lappar med notat, svært mange med ord og ordforklaringsar, mange med kjelder og kjeldetilvisingar. Særleg interessante er ein lapp med vekedagane på italiensk, fransk, engelsk og tysk, ein avskoren lapp frå eit tysk magasin frå 1863 med ymse notat, eit notat «Trykfeil» (gjeld rettingar

i *Norsk Grammatik*), og eit notat «Til Landkunna», truleg frå arbeidet med eit manuskript av Julius Gude i 1880-åra.

Legg 4. 60 dokument. Mellom desse er dei aller fleste lappar med ord og ordforklaringar. Særleg interessante er nokre lappar som må vere kladdar til innførslar i ordboka.

Legg 5. 60 dokument. Mellom desse svært mange lappar med ord og ordforklaringar, ein av dei er ei avklipt togrute, ein annan er frå emballasje til Stærk Amerikansk Tobak No. 6, som er ein annan enn den tobakken Aasen røykte mest. Særleg interessante er ein lapp med tre strofer av ei vise, og fire sider om latinske namn dattert 1829.

18 Noregs Saga i Stuttmaal (1882)

18 E.T. Sommer: Noregs Saga i Stuttmaal (1862). Korrekturtrykk. Rettelser med Aasens hånd. Aasens forord mangler. S. [1]-192.

19 Notat og ekserpt om historie, språk, rekning m.m., mest frå 1830-åra

19:a «Originale Fragmenter og Blandinger for 1836». 1 hefte.

19:b «Blandinger», 1-3. Ca. 1836-38. 3 hefter + 3 blad (enkle og doble).

19:c «Udtog af den danske Sproglære». Avskrift av en dansk grammatikk.

Aasen fikk boken av korporal Ole Digernes i 1832. 1 bind.

19:d «Oversættelse af Brøders' Lectiones latinæ». 1 hefte.

19:e To eldre dokumenter (et skiftebrev og et epitaphium) vedrørende Aasens slekt. Ikke Aasens hånd. «Lodseddell Udi Skiftet efter Afgangne Brita Olsdatter Aasen, forrettet den 23 September 1784» og epitaphium over Ane Hendricka Staboe, f. Norløv. Død 5. desember 1835. 2 blad.

19:f Forskjellige optegnelser og notater vedrørende historie og geografi. 21 blad (enkle og doble).

19:g «Summariske Uddrag af Religionslæren ...». 1 hefte.

19:h «Chronologiske Optegninger af Norges Historie ...». 1 hefte.

19:i «Uddrag af Rhetoriken». 1 hefte.

19:j «Excerpter af den græske Grammatik». 1 hefte.

19:k «Mærkelige Personer». 1 hefte.

19:l «Mineralier som findes i Norge (af Kjeldsens Naturhistorie)». 1 hefte.

19:m «Adskillige Udplukninger af tydsk Pfennig-Encyclopædie eller Conservations-Lexicon af Wolff ...». 1 hefte.

19:n «Regninger». 1 hefte.

19:o «Almanach». 1 hefte.

19:p «Prædiken paa Nytaarsdag 1837, holden i Voldens Kjerke af Pastor Thor Hendrik Kolstad». Avskrift. 1 hefte.

19:q Genealogiske opplysninger om forskjellige historiske personer. 7 blad (enkle og doble).

19:r «Excerpter af den franske Grammatik». 1 hefte.

19:s «Register over historisk mærkelige Steder i Norge». 1 hefte.

19:t «En liden Bog om Regne-Kunst, eller Regne-Begyndelse ... Aasen 1830»
og «Almanak 1831». 3 dobbeltblad + 5 dobbeltblad.

19:u «Om Calenderen». 1 hefte.

19:v «Korte Uddrag af Verdenshistorien». 2 hefter bundet sammen.

20 Oppteikningar frå topografiske skrifter

20 «Optegnelser af topographiske Skrifter». 8 hefter i omslag.

21 Diverse

21:a Pennetegninger, de fleste av antikkens guder. 11 blader.

21:b Mindre trykksaker, billetter o.l.

22 Gjenstandar

Sjå Ymse arkivalia, s. 315.

23 Ivar Aasen-manuskript overført frå Norsk Folkemminnesamling

Ordna i 16 delar. Oversyn nr. 1–6, sjå s. 240.

23:7 Dikt og prosa, mest 1850- og 1860-åra

23:7:1 «Atterslag fyre Lastmaali mot Aalmugen». Dikt. 3 s.

23:7:2 «Den raadvide Ridderen. Don Quixote av La Mancha». Oversettelse. 4 s.

23:7:3 «Til Redactionen af Bladet Andvake». 4 s.

23:7:4 «Geiti». 2 s.

23:7:5 «1. Gamle Reglo aa Rispo». 1 s. På baksiden: Kladd til brev av 1.11.1850 til [Marie Landmark] og av 2.11.1850 til L. Daae.

23:7:6 «Nærværende Samling bestaaer af tyve Stykker eller Nummer». 1 s. På baksiden kladd til brev av 2.11.1850 til Ludvig Daae. Kladden er skrevet 1.11.

23:7:7 «Ettersleng til 17e Mai». 3 s.

23:7:8 «Affald(?) af Fortalen til Ordsprogene». 4 s.

23:7:9 «Fra forordet til Norske Ordsprog». Begynnelsen mangler, fortsetter i nr. 23:7:10. I alt 4 s.

23:7:10 «Fra forordet til Norske Ordsprog». Fortsettelse av nr. 23:7:9.

23:7:11 «Budstikkens Oplysninger om Sproget». Fortsetter i nummer 23:7:12-14. I alt 8 s.

23:7:12 «Budstikkens Oplysninger om Sproget». Se nr. 23:7:11.

23:7:13 «Budstikkens Oplysninger om Sproget». Se nr. 23:7:11.

23:7:14 «Budstikkens Oplysninger om Sproget». Se nr. 23:7:11.

23:7:15 «(Indsendt) Avisinnlegg(?)». 3 s.

23:7:16 «Lite dobbeltbl. med forskjellige oppteiknelser». Plantenavn fra Hr. Behr.

23:7:17 «Sdm. Dial. 2. 1. Helsinga». 4 s.

23:7:18 Mangler.

23:7:19 «Om Udtalen af skj og sj». Fortsetter i nr. 23:7:20. 2 s.

- 23:7:20 «Om Udtalen af skj og sj». Fortsettelse av nr. 23:7:19. 1 s.
 23:7:21 «Lidt mere om Sprogsagen». 4 s.
 23:7:26 «Max Müller um Landkapsmaal. Av Lectures». 4 s.
 23:7:27 «Angaaende det Sted i Wessels 'Kjærlighed uden Strømper', 5te Akt, 1te Scene». 1 s.
 23:7:28 «1. Om et norsk Sprog. 2. Anekdoter. N. 3. Om Sproget». Tils. 4 s.
 23:7:29 «Tale fyre tome Stolar». 2 s.
 23:7:30 «Talar fyre tome Stolar». Fortsetter i nr. 23:7:31. 2 s.
 23:7:31 «Talar fyre tome Stolar». Fortsettelse av 23:7:30. 1 s.
 23:7:32 «Den norske Eenhed». 4 s.
 23:7:33 «Tillæg til Stykket om Dannelse. Til No. 8., 17,24, 26 28». 4 s.
 23:7:34 «A.O. Vinje». 4 s.
 23:7:35 «Til Eftermæle over A. Vinje». 2 s.
 23:7:36 «Olav Trygveson». 3 s.

23:8 Om ei norsk språkform

- 23:8:1 «Exempel-Samling til Planen for en norsk Sprogform. (December 1850)». Hefte. 16 blad.
 23:8:2 «Grundtanker til en Afhandling om en norsk Sprogform (Marts 1854)». Hefte. 12 blad.
 23:8:3 Løs lapp med en regle om ukedagene på den ene siden.

23:9 Prosa, mest om språk

- 23:9:1 «Folkemængden i Fogderierne 1855». 1 s. Sprogdistrikter (Maalfgylke) 1 blad. Nærmere Bestemmelse af enkelte Afdelinger. 1 blad. Folkemængden i Amterne 1855. 1 blad.
 23:9:2 «Folkemængden i Norges Byer 31te Des. 1845». 1 s. Folkemængden i Stifterne 1845; 1855. Folkemængden i Fogderierne 1855. 1 s. Folketallet i Norge (oversikt for flere år) 1 s.
 23:9:3 «Samling af Norske Ord og Talemaader. Den Thottske M.S.N. 1506. qv». 4 s.
 23:9:4 «Merkelige Yttringer i Hammonds Nordiske Missions Historie (1787)». 4 s.
 23:9:5 «Mærkelige Nordmænd». 3 s.
 23:9:6 «Yttringer om Folkeskikken». 1 s. Om Vaskning. 2 s.
 23:9:7 «Af Finn Magnussens Afhandling *Om de gamle Skandinavers Inddeling af Dagens Tider'«. 1 s. Finn Magnusens Ordning af Dagens Tider». 2 s.
 23:9:8 «Russiske Bogstaver». 1 s.
 23:9:9 «Russiske Bogstaver». 1 s. Andre Figurer. 1 s.
 23:9:10 «K-kj. G-gj». Her også runealfabetet. 1 dob.blad.
 23:9:11 «Norske Bogstaver». 4 s.
 23:9:12 «Dannelse. Cultur, Bearbeitung &c». 1 s. Om Dannelsen og Norskheden. 2 s.

- 23:9:13 «Afhandling om dannelsen og Norskheden (Andet Konsept)». 2 s. Om Dannelsen og Norskheden. 1 s. Om Landsskikken. 1 s.
- 23:9:14 «Bygdarrøddor». 4 s.
- 23:9:15 Mangler.
- 23:9:16 «Imod smaa forbogstaver i skriftsproget». 4 s. i omslag.
- 23:9:17 «Slette Ord i Dansk». 2 s. Afstikkende mod Norsk. 1 s. Anden Betydning i Dansk. 1 s.
- 23:9:18 «Dansk, stødende mod Norsk». 4 s.
- 23:9:19 «Om de latinske Bogstaver». 4 s.(Arkene delt på midten).
- 23:9:20 «Endnu lidt om Udgivelsen af Munchs Skrifter». (avisinnlegg). 4 s.
- 23:9:21 Mangler (tomt omslag).
- 23:9:22 Mangler (tomt omslag).
- 23:9:23 «Af Bladerne om Sproget». 3 s. På s. 4 referat fra en språkdebatt i Morgenbladet aug.-sept. 1878.
- 23:9:24 Mangler.
- 23:9:26 «Om Sprogets Dyrkning 1860». 4 s.
- 23:9:27 «Maalbot. (Tilviisning til Fortalen til Grammatikken. Udkastet 1862. Tillæg 63)». 4 s.
- 23:9:28 «Andre Tillæg og Anmærkninger». 4 s.
- 23:9:29 «Tillæg til Grammatikken (1861)». 1 s. I Udkastet til Fortalen udsat: 1 s.
- Udsatte Stykker. 2 s.
- 23:9:30 «Nye og fremmede Ord i G.Norsk. Mest efter Dipl. fra 1400». 3 s.
- 23:9:31 «Til Fortalen, S.XI». 2 s.
- 23:9:32 «Eldre Uppfatningar(?). Um Bruk av norske Ord». 3 s.
- 23:9:33 «Tjodsaken(?)». 3 s.
- 23:9:34 Til Hr. W.H. Christie. Udatert brev. [30.3.1860]. 4 s.
- 23:9:35 «Tillæg til «Samhøve» af løse Blade». 1 s. «Sermerke fraa gamle Tider». 1 s.
- 23:9:36 «Af Folkevennen. Stykker at mindes... 1861». 2 s.
- 23:9:37 Landstads Brev. 2 s. Sammendrag av brev fra Magnus Brostrup Landstad 18.8.1848.
- 23:9:38 «Skrifter om Norge og med Norske Ord. Efter 1500». 2 s. Udkast. Bidrag til Folkesprogets Historie (Juli 1884). 2 s.
- 23:9:39 «Forhold imellem gammel og ny Skyld». 2 s. Norske og Islandske Ord i Lovsproget. 1 s. Af Breta-Sögur. 1 s.
- 23:9:40 «Forfattere som have anført Norske Ord». 1 s. « Bøger at erindre (April 17.)». 1 s. «Utrykte Skrifter nævnte i Bulls Tillæg til Norges Beskrivelse». 1 s. «Tidsskrifter». 1 s.
- 23:9:41 «Skrifter og Forfattere hvoraf norske Ord ere optegnede». 4 s.
- 23:9:42 Tomt omslag (siste bl. merket 47).
- 23:9:43 «Bokrike i Landsmaal(?)». 1 s. «Norske Stykker i Folkevennen». 1 s.
- «Ordning efter Distrikter. Med Aarstal». 1 s. « I Landsmaal, seinare». 1 s.
- 23:9:44 «Udkommet efter 1850». 3 s.

- 23:9:45 «Ferdaminne». 3 s.
 23:9:46 «Ordet 'norrøn'«. 4 s.
 23:9:47 «Dialekt-Prøver» 4 s.(egentlig merket 47b).
 23:9:48 «Landstads Viser». 4 s.
 23:9:49 «Indhold af Barlams Saga». 4 s.
 23:9:50 «Landskabsbeskrivelser i Topographisk Journal». 1 s. «Norske Topografer og Ordsamlere». 2 s. «Adspredte Skrifter og Afhandlinger». 1 s.
 23:9:51 «Forfattere som have brugt eller optegnet norske Ord». 3 s.

23:10 Viser og språk

- 23:10:1 Omslag merket Aasen III,10, (ikke av Ivar Aasen).
 23:10:2 1867 «Nye Optegnelser af Landstads Visebog (Oktober 1867)». 4 s.
 23:10:3 «Af Landstads Norske Folkeviser (2)». 4 s.
 23:10:4 1864 «Af Landstads 'Norske Folkeviser'«. 1864. 4 s.
 23:10:5 1851 «Af nyere Skrifter. Illustreret Nyhedsblad.(Begynt 1851)». 4 s.
 23:10:6 «Landstads N. Folkeviser. Indholds-Register». 4 s.
 23:10:7 «Smaa Ordsamlinger». 3 s.
 23:10:8 «Exempelsamlinger». 3 s. (Merket med blyant:II,2a).
 23:10:9 «Maalfusk i Bladene o.s.v.» 4 s.
 23:10:10 1887 «Optegnelser (Mai 87)». 1 s.
 23:10:11 1887 «Maalfusk. (Mai 87)». 2 s.
 23:10:12 «Lyden e falder sammen med æ» 1 s.
 23:10:13 «Bøger». 4 s.
 23:10:14 «Likning med skyldmaalom». 12 s. i omslag. (Merket på omslaget: II,2a).
 23:10:15 «Likning med skyldmaalom». Hører sammen med nr. 23:10:14.
 23:10:16 «Likning med skyldmaalom». Hører sammen med nr. 23:10:14.
 23:10:17 «Likning med skyldmaalom». Hører sammen med nr. 23:10:14.
 23:10:18 «Optegnelser af Skrifter». 4 s. i omslag. (Merket på omslaget: Xb).
 23:10:19 «Optegnelser af Skrifter». 4 s. i omslag. (Merket på omslaget: Xb).
 23:10:20 «1. Af Tyvevisen fra Ranen. Optegnelser». 1 s. «2. Ord at mærke». 1 s. «3. Kort Beskrivelse over Størdalen». 2 s. «Til Tyvevisen». 2 s.
 23:10:21 Omslag uten påskrift, merket II,2a. (Inneholder de etterfølgende nr. 22-26).
 23:10:22 Ord som synes at mangle i G.N. (1870). Hører sammen med 23:10:21. 2 s. Ord som finde Støtte i andre Sprog (eng. og fl.), men ikke i G.N. 1 blad. Ord som tjene til Oplysning for G.N. 1 s.
 23:10:23 Danske Ord som ikke ere norske eller svenske. Hører sammen med 23:10:21. 2 s. Danske og svenske men ikke norske. 1 s.
 23:10:24 Fremmede og forfuskede Ord i Norsk. Hører sammen med 23:10:21. 1 s. Fuskerord i Bysproget. 1 s. Norske Ord optagne i Skrift i en mislig Form. 1 s. Svenske Ord. 1 s.

23:10:25 Ord som ere anførte som norske hos fremmede Forfattere. Hører sammen med 23:10:21. 2 s. Ord som finde Støtte i svenske Dialekter. 2 s.

23:10:26 Exempler paa Fællesskab i Ordforraadet. Hører sammen med 23:10:21. 3 s. Norske Ord forfuskede ved Optagelse i Dansk. 1 s.

23:11 Minne

23:11:1 «Aarstal til Livssogo min». (1813-53). 4 s.

23:11:2 «Ferder og Tiltak». (1841-73). 4 s.

23:11:3 Minder fra de foregaaende Aar. 1-3 (1831-81). 10 s.

23:11:4 Minder fra de foregaaende Aar. 1-3 (1831-81). Hører sammen med 23:11:3.

23:11:5 Minder fra de foregaaende Aar. 1-3 (1831-81). Hører sammen med 23:11:3.

23:11:6 Uddrag af Dagbøger. (1861-82). 4 s.

23:12 Oppteikningar frå Jørgen Moes folkeeventyr

23:12 Ord og Talemaader samlede af Moes Folkeeventyr. 4 s.

23:13 Språkfusk og språkstudiar

23:13:1 Omslag uten tittel. Inneholder de etterfølgende nr. 2-8.

23:13:2 Maalfusk. Hører sammen med 23:13:1. 4 s.

23:13:3 Norsk Gatemaal. Hører sammen med 23:13:1. 2 s. Uheldig Skrivemaade. 1 s. Daarlige Ord i Landsmaal. 1 s.

23:13:4 Maalfusk. Hører sammen med 23:13:1. 2 s. Ord af Nedertysk. 1 s. Ord med «til». 1 s.

23:13:5 Blandede Optegnelser (59). Hører sammen med 23:13:1. 4 s.

23:13:6 Maalfusk. Hører sammen med 23:13:1. 1 s. Af «Salomons Laas» 1 s. I en Oversættelse af Heimskringla. 2 s.

23:13:7 Moderne Folkeskrifter. Hører sammen med 23:13:1. 2 s. Nyere Norsk-Dansk. 1 s. Exempler paa Bladenes Stil. 1 s.

23:13:8 Exempler paa Brugen af smaa Bogstaver i Skrift. Hører sammen med 23:13:1. 3 s.

23:13:9 Om Brugen af Norske Ord i ældre Skrifter. (Plan til en Afhandling). 4 s.

23:13:10 Optegnelser af Budstikken for 1820. 4 s.

23:13:11 Af Budstikken, 3. Aargang (1821). 4 s.

23:13:12 Latinske Ordsprog oversatte paa Norsk. 4 s.

23:13:13 Folkesegner paa Island. 4 s.

23:13:14 Avskrift av brev til det kgl Vidensk. Selskab i Trh., datert 23.7.1842. 4 s.

23:13:15 Fusk i Formerne. 1 s.

23:13:16 Fusk i Ord og Udtryk. 2 s.

23:13:17 «Om Ny Hungervakja». Brev til S. Petersen 10.3.1859. 4 s.

- 23:13:18 Mangler.
- 23:13:19 Til Utgiveren af Dølen. 4 s.
- 23:13:20 Maal til Brug ved Tegning. 4 s.
- 23:13:21 Om det norske Almuesprogs Vigtighed. Febr.45. 15 s.
- 23:13:22 Om et norsk Skriftsprog. 3 s.
- 23:13:23 Afhandling om en norsk Sprogform. 1852. 4 s.
- 23:13:24 Til Afhandl. om en norsk Sprogform. 1 s. Af senere Optegnelser. 1 s.
- 23:13:25 «Til Gramatikens Fortale». 4 s.
- 23:13:26 Fremsatte Tanker om Sprogsagen. 4 s.
- 23:13:27 Fremsatte Tanker om Sprogsagen. (Efter 1858). 3 s.
- 23:13:28 Tanker til Anvendelse ved Leilighed. 3 s.
- 23:13:29 Om en Sprogreform (1851?). 3 s.
- 23:13:30 Om Landsmaalet. Spt. 1853. 3 s.
- 23:13:31 Tanker til Anvendelse ved Leilighed. 4 s.

1. Om et norsk Skriftsprog.

2. Ukyndighed i Fedrelandets Sprog.

3. Ukyndighed i Oldsproget.

4. Om manglende Ord.

5. Om Sprogkunsten.

- 23:13:32 Om Almuesproget (I). 1843. 4 s.

- 23:13:33 Om Almuesproget (II). 1843. 4 s.

- 23:13:34 Anm. til 150. 4 s.

- 23:13:35 Fremmede Ord. 4 s.

- 23:13:36 Former af Oplandsdialekterne. 1 s. Tabell over særtrekk i dialektene i Telemark, Hallingdal og Gudbrandsdalen. 2 s. Gulbrandsdalske Ord efter Hallagers Ordsamling. 1 s. (Med samme nr.: en løs lapp med avskrift av avertissement for hybel).

23:14 Materialsamling til grammatikk

23:14 Samling af Exempler og Materialier til en Grammatik for det norske Almuesprog (Februar 1847). 1 b. 112 s.

23:15 Dikt og viser

23:15:1 Tusundaarsfesten. 2 s. Af Segner fraa Vaage. 2 s.

- 23:15:2 Slaget i Hafsford. Dikt. (1872). 2 s. Ferdavisa. 2 s. «Ferdavisa» er brukt i «Sidste Kvelden», trykt 1887 i Lauvduskar, bind 6.

- 23:15:3 Grønlands-Reisa. Dikt. 4 s.

- 23:15:4 Visor i Landsmaalet (1862). 4 s.

- 23:15:5 Riim i Landsmaalet. Symra. (1854). 2 s.

- 23:15:6 Symra. (Innholdsfortegnelse). 1 s.

- 23:15:7 Nya Visor (Febr. 63). 1 s. Norsk Vise. 1 s. Melodier. 1 s. Norske efter Lindeman. 1 s.

- 23:15:8 Symra, reinskriver (innholdsfort.). 1 s.

- 23:15:9 Til Symra (innholdsfort.). 1 s. Ny Ordning. Febr. 63. 2 s.
- 23:15:10 Verseformer i nyere norske Viser og Riim. 3 s.
- 23:15:11 Melodier. (Titler). 4 s.
- 23:15:12 Riim. 3 s.
- 23:15:13 Stykker til Eftersyn i Botten Hansens Ill. Nyhedsblad. 3 s.
- 23:15:14 Skrifter af I. Aasen (1846-64). 2 s.
- 23:15:15 Skrifter og Afhandlinger af I. Aasen. (1846-64). 2 s.
- 23:15:16 Ord fra Øslebø. 2 s.
- 23:15:17 Fra Maalstræveren (I Anledning af Verserne «Til Maalstreveren» i Folkebladet no 43). 4 s.
- 23:15:18 «'Til Maalstreveren'. Vise i Norsk Folkeblad 26. Okt. 67.» 6 s.
- 23:15:19 Liten Hugnad. 2 s.
- 23:15:20 «Elskhug-Visa». 4 s.
- 23:15:21 Gapa-Visa. 4 s.
- 23:15:22 Den fem og tredivte Fødselsdag. (1848). 4 s.
- 23:15:23 Den 34te Fødselsdag. 8 s.
- 23:15:24 Heimvegjen. 3 s.
- 23:15:25 Hugverk. 4 s.
- 23:15:26 «Finnlandske-Visa, Elskhugssong fraa ei Bondegjenta i Finnland umgjord paa norske Landsmaalet». 1 s. Finnlandske Visaa. Saang so ei Bondetaus i Finlnland heve gjort. Vend'e paa Synnmørs Maal. 1 s.
- 23:15:27 Finlandske Visaa elde Saangjin aat ei Bondetaus i Finnland. Vende paa Synnmørs Maal. 1 s. Forbedret. 1 s. Nøiagtig Oversettelse efter Originalen. 2 s.
- 23:15:28 «Finlandspigens Sang i prosaisk og tro Oversættelse». 1 s. Originalen. Tytön Rimo Suomalaien. 1 s. Latinsk Oversettelse. 1 s. Svensk Oversettelse . 1 s.
- 23:15:29 Finnegjente Visa. 1 s. Ei Finntøte's Vise. 1 s. Af Talismanen. 2 s.
- 23:15:30 «Finnlandske Visa. Elskhugssong fraa ei Gjenta i Finnland umrimad paa Norske Landsmaalet». 1 s. Elsko-Visa fraa ei Taus i Finland vende paa Synnmørs Maal. 1 s. Viso so Finnagjento dikta, paa Harangurmaal. 1 s. Til de to dialekt-Omsætninger er føiet en ordret Oversettelse «paa dansk», 1 s.
- 23:15:31 «Af Jamison» m.m. Her også diverse ordopptegetninger uten overskrifter, bl.a. merket «Sillegjord Mai 71». 3 dobbeltbl. 12 s.

23:16 Ymse viser

- 23:16:1 «No [?] æ me Granna tre uti Lag». Vise. 2 s. På s. 2 også: Fra Ladevig. Vise, 2 vers.
- 23:16:2 Agnetes Viser. 1 s. (På baksiden diverse ordopptegetninger).

24 Manuskript som ikkje kan identifiserast etter Moltke Moe-katalogen

Tidligere emballert som Tillegg B.

- 24:1 «Om Indretningen af en norsk Ordbog». Udatert. 1 dobbeltblad.
- 24:2 «Indhold af Exempelsamlingen til Planen for en norsk Sprogform». 1 dobbeltblad.

- 24:3 «Prøver af det almindelige Landsmaal». 1 dobbeltblad.
- 24:4 «Agershuus Stift». 1 dobbeltblad.
- 24:5 Plantenavn, norsk-latin, uten tittel. «Fra Kand. Behr». 1871. 1 dobbeltblad.
- 24:6 «Substantivernes Ordning, fra 1856». 1 dobbeltbl.
- 24:7 «Af G.N.Talemaader», «Talemaader af G.N. (Tillæg)» og «Afvigelser i Formen». 1 dobbeltblad, 2 enkeltblad.
- 24:8 «Heimsyn (Heimsyna) elder Samdrag or nokre av dei nytlegaste Vitmaalom til Aalmennings Lærdom. I-III; Samdrag or dei [?] Vitmaalom til Aalmennings Lærdom». 1 hefte, 8 blad. 3 løse dobbelblad.
- 24:9 «Ordsprog af Gammel Norsk. Haavamaal». 1 dobbeltblad.
- 24:10 «Tanke-System til Ordningen af de norske Ordsprog». «Juli 1850».
- 24:11 «Grønlands-Reisa». Dikt. 1 dobbeltblad.
- 24:12 «Sidste Kvelden». Dikt. Kladder og utkast. 4 dobbeltblad, 3 enkle. (Usikkert om alt hører til samme dikt).
- 24:13 «Nogle Personnavnes Skrivemaade i gamle Skrifter (1854)». Om Guttorm, Aamund, navnet Oslo, navnet Bergen m.m. 2 dobbeltblad.
- 24:14 «Former for Normalsproget». 1 dobbeltblad.
- 24:15 «Udvalg af Norske Ord med Hensyn til Brugbarhed i et Skriftsprog». «dec. 50». Hefte, 10 blad.
- 24:16 «Tillæg til de sterke Verber». 3 dobbeltblad.
- 24:17 «Verber som slutte med Vokaler i Gam.Norsk». 1 dobbeltblad.
- 24:18 «Færøiske Ord efter Hammershaimb, i Annaler f.n. Oldk. 1854». 1 dobbeltblad.
- 24:19 «Gammelt Norsk. 1838. Efter R.K.Rasks Veiledning til det Islandske». Hefte, 10 blad.
- 24:20 «Adskillige Excerpter af den latinske Grammatik. 1834». Hefte, 23 blad.
- 24:21 «Prøve af Sprog-Forskiel, paa norsk, tydsk, hollandsk og latinsk. 1833». 4 dobbeltblad.
- 24:22 «Morgenbetragtning». Religiøse oppbyggelige tanker og bønner. Pag. 3, 6-10. Her også 2 blad (fragmenter med oppbyggelig innhold, uten overskrift).
- 24:23 «Af Nordens Mythologie». 1 dobbeltblad.
- 24:24 «Nogle uforstaaelige Ord». 1 blad.
- 24:25 «3. Maal til vaade Vahre». 1 blad.
- 24:26 «Gaarde ve Sø eller Vand». 1 dobbeltblad.
- 24:27 «Former af Frostathingslag», «Former af Norges gamle Love. Andet Bind. Former og Skrivemaader», «Komparativsformer», «Pronominalformer», «Olufs Saga, den eldre», «Af Gulathingslag. Former (1860)». 3 doble og 5 enkle blad.
- 24:28 «Ord til at efterspørge (1854)». Hefte. 16 blad.
- 24:29 «Til Prøve af Landsmaalet foreslaaes indtil videre: ...». 1 blad.
- 24:30 «Valde lesestykke i Landsmaalet». 1 dobbeltblad.
- 24:31 «Til Lesebogen». 1 blad.

- 24:32 «Henviisninger til Nyerups Litteraturrexikon». 2 dobbeltblad. (Det ene med tittelen «Indviisninger til ...».)
- 24:33 «Af Bøger». 4 dobbeltblad.
- 24:34 «Af Blade og Bøger om Sproget». 5 dobbeltblad.
- 24:35 «Af Aviserne». Her også løse lapper med notater etter forskjellige tidsskrifter. 16 dobbeltblad, 6 enkeltblad.
- 24:36 «Aviserne om Sproget. 1-2». 2 dobbeltblad.
- 24:37 «Skrifter og Stykker i Landsmaalet. Prentede». 1 dobbeltblad.
- 24:38 «Verbernes Ordning». 1 dobbeltblad.
- 24:39 «Materialier til Undersøgelse af hvorvidt de gamle norske Ordformer have veret lige med de iislandske». 1 dobbeltblad.
- 24:40 «Bøger at mærke». 6 dobbeltblad.
- 24:41 «Bøger at tænke paa; Optegnelser af Bøger; (o.l.)». 6 dobbeltblad.
- 24:42 «Optegnelser til Minde». 3 dobbeltblad.
- 24:43 «Fremmede Ord oversatte med Islandske». 1 dobbeltblad.
- 24:44 «Prentede norske Stykker». 1 dobbeltblad.
- 24:45 «De nordiske Maals Egenheder». 1 dobbeltblad.
- 24:46 «Af Romeo og Iuliet; Julia i Glaset». 2 dobbeltblad.
- 24:47 «Navn paa Dyr og Planter fra Eker og Lier, meddelt af Stud. G.S. Hofgaard». 1 blad.
- 24:48 2 ordsamlinger uten tittel eller overskrift. Ikke Ivar Aasens hånd. 2 blad.
- 24:49 «Sexualia». 1 dobbeltblad.
- 24:50 Dagboksblad. 9.-17. mai, uten år. 1 blad.
- 24:51 Avskrift (ved Reidar Djupedal?) av Moltke Moes katalog over Ivar Aasens papirer.

25 Manuskript m.m. funne i boksamlinga i Ivar Aasen-tunet

Kopiar. Sjø spesifisert liste side 242 ff.

Ms. 4° 1340

Notiser. 3 bl. (Til Ms. 4° 1340-81: Fantet sammen med de brev som er katalogisert som Brevs. 60. Ifølge vedlagt lapp har papirene tilhørt fru Laura Brekke).

Ms. 4° 1563 (1885)

En uttalelse (anbefalingsskrivelse) om Chr. B. Vidsteens språklige undersøkelser. 1 ark, s. 1 beskrevet. Datert Chra. Februar 1885.

Ms. 4° 4162

Manuskripter og brev. Fotokopier av originalmaterialet (konvoluttnr. 1-16) som opprinnelig ble oppbevart i Norsk Folkeminnesamling. Originalmaterialet fra konvoluttnr. 7-16 er overført til Nasjonalbiblioteket i 1996 og er katalogisert som Ms. 4° 915: 23 (tidligere emballert som Tillegg C). Konvoluttnr. 1-6, som inneholder rent folkloristisk materiale, oppbevares fremdeles i Norsk Folkeminnesamling. Til sammen 1080 kopier.

Ms. 4° 4195 Manuskript i Ivar Aasen-tunet (kopiar)

Manuskripter. Fotokopier av manuskripter. Til sammen 218 kopier. Spesifisert innholdsoversikt vedligger. Sjå s. 240 ff.

Ms.8° 91 Norsk Ordbog (1873)

Interfoliert eksemplar med 3 innskutte blad mellom hvert av de trykte, med tallrike språklige tilføyelser av Hans Ross. Ib. i 4 bind.

Ms.8° 813 Dikt (1852–1853)

«Haraldshaugen», 1852 eller 1853. 1 bl. Vedlegg: Brev vedrørende manuskriptet fra Moltke Moe til borgermester Hagbard Emanuel Berner, 1905.

Ms.8° 846 Dikt (1870)

856: 27 «Strengje dagar maa koma paa...». 1870.

Ms.8° 1520 Arbeidsmeldingar til Kirkedepartementet (1851–1888)

Innberetninger til Kirkedepartementet. Datert 25. jan. 1851-31. jan. 1888, «angaende Undersøgelser af Folkesproget, men mere dertil hørende». [Kladder]. Inneholder også kopi av noen få brev fra Kirkedepartementet. Jf. Ms.fol.1557 Fotostatkopier av beretningene som ble sendt inn til Kirkedepartementet.

Ms.8° 2781 Dikt (1881)

«Upp og ned». Dikt. 3 s., egenh. med rettelser. Trykt 1881 i *Lauvduskar IV*. Fra Brevs. 140.

Ms.8° 3671 Om skogar (1855)

3671: 3 Om Skovene og om et ordnet Skovbrug i Norge. Chra. 1855. To eksemplarer, det ene med en innlimt seddel forrest egenhendig av Ivar Aasen med tittel: «Skovbestand».

Ms.fol. 1557 Arbeidsmeldingar til Kirkedepartementet (kopiar)

Innberetninger til Kirkedepartementet, 1851-62 og 1864-88. I alt 39 skrivelser. Fotostatkopier. Jfr. hans kladder til innberetningene i Ms.8°1520.

Ms.fol. 3444 Dikt (1854)

Ivar Aasen: «Langriim. No. 1. 2.» 1854. 2 bl.

Ms.fol. 3445 Notat (1855)

Notater om Hallgrimur Petursson samt avskrift av hans Samhenda. 3 s. Ca. 1855?

Ms.fol. 3446 Autografar (1867 og 1896)

2 autografer. 1) Kvittering for honorar for 2. utgave av Symra. Chra. 12.12.1867. 1 bl.; 2) Opplysning om hans adresse for sept. 1896, dat. «Xia. 17.8.1896» [død 23.9.1896].

Mus.ms. 2456 Rettingar til Lindeman (1861)

14 Ivar Aasen: «Til Melodierne».

- a) Ivar Aasens rettelser til Ludvig Mathias Lindemans tekstopptegnelser. 2 bl. Med blekk.
- b) Øystein Gaukstads notater som viser fra Aasens nummer til nummer i Lindemans «Ældre og nyere norske Fjeldmelodier». Bl. Med skrivemaskin.
- c) Gaukstads avskrift av teksten i Lindemans Mus.ms. 2456:10, nr. 122-26. Bl. Med skrivemaskin. Se Gaukstads bibliografi, nr. 307h, 307 og 504j. Eske 203.

Manuskript i Norsk Folkeminneresamling

Ivar Aasens blekkhus. Foto: Ragnar H. Albertsen, Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Norsk Folkemminnesamling på Universitetet i Oslo hadde i si tid 16 konvoluttar med Aasen-manuskript. Konvolutt 1–6 er framleis der, medan konvolutt 7–16 blei overførte til Nasjonalbiblioteket 29.2.1996. Der kan dei finnast under Ms. 4° 915: 23, sjå side 227 ff.

Materialet i dei seks konvoluttane i Norsk Folkemminnesamling utgjer 531 sider.

NFS Aasen

1 Fire små hefte med sagnoppskrifter m.v. fra 1840-tallet. 1. Samling av *Folkesagn, Fortællinger, Vers og Fabler*. Skrevne i Almuesproget. Første Deel. 1843; Andel Deel, 1844; Tredie Deel, utan år; Fjerde Deel, utan år. Til saman 128 sider.

<http://www.hf.uio.no/ikos/tjenester/kunnskap/samlinger/norsk-folkemminnesamling/folkemminnesamlere/aasen/folkediktning/nfs-aasen-1/>

2. Eit omslag med ymse viser, segner og forteljingar, mellom anna «Norske Viser: Tillæg til Samlingen af Sagn og Vers, Vuggeviser». Løpande paginert. Lakuner s. 19–26, 31–32. Til saman 30 sider.

2 Viser, segner, eventyr, forteljingar m.m. Til saman 92 sider.

3 Dialektstykke, viser, eventyr og liknande. Lakuner nr. 6, 28 og 52. Til saman 157 sider.

4 Viser, talemåtar, ordspråk m.m. Til saman 18 sider.

5 Brevveksling med Landstad, Asbjørnsen ofl. Lakuner nr. 11 og 13. Til saman 84 sider.

6 Merkedagar, anekdotar, liste over aviser. Til saman 22 sider.

Manuskript i Ivar Aasen-tunet

Ivar Aasens penn. Foto: Ragnar H. Albertsen, Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Reidar Djupedal-samlinga

Ved opninga av Ivar Aasen-tunet 22.6.2000 gav famlien Djupedal ei samling manuskript etter Ivar Aasen. Desse var katalogiserte av Universitetsbiblioteket i Oslo i 1993. Då blei også nokre manuskript etter Ivar Aasen som høyrde til i Universitetsbiblioteket, førte attende dit.

I Nasjonalbiblioteket ligg det kopisett av desse dokumenta i Ms. 4° 4195. Nummera til høgre refererer til desse kopiane. Katalogen A–D nedanfor er eit komplett oversyn over den samlinga som blei gitt i 2000, registrert av Oddvar Vasstveit med rettingar av Terje Aarset.

Samlinga er ordna i Ivar Aasen-tunet i samsvar med denne katalogen og utgjør 122 innførslar.

A. Tradisjonsviser og egne dikt

1	«Millom Bakkar og Berg ut med havet». 6 strofer. «Om Fred og Fagnad me høyra kveda/» (førstelinje). 8 strofer. Lite dobbeltblad.	1
2	«Gagnløysa». 5 strofer. Lite dobbeltblad.	2
3	«Gamle Grendi». 4 strofer. «Vaardagen». 5 strofer. Lite dobbeltblad	3
4	«Og naar Liderna grønka som hagar». Fleire variantar. Dobbeltblad.	4
5	«Og Hjertesuk og Graad ...». Fragment utan tittel. 1 blad.	5
6	«Etterstev». 6 strofer. «Nordmannen» (Millom Bakkar og Berg ut med Havet). 6 strofer. «Mange baska med myket Stræv». Tittel manglar. Dobbeltblad.	6
7	Optegnelser Mai 51. Mellom anna «Gagnløysa». 5 strofer. Dobbeltblad.	7
8	«Millom Bakkar og Berg ut med Havet». 5 strofer. «I Heimen der byggjer seg BARNET best», tittel manglar. Ymse andre oppteikningar. Dobbeltblad.	8
9	«Og Folket trur no so mang ei Røda/». 2 strofer utan tittel på dobbeltblad med ymse opplysningar.	9
10	«Um Fred og Fridom me høyra kveda/». Tittel manglar. «Det var audt paa dei steinutte Strender/». Tittel manglar.	10
11	«Um Fred og Fagnad me høyra kveda/». Tittel manglar. Dobbeltblad. Brevkonsept, truleg til M.B. Landstad, og ymse andre oppteikningar. Dobbeltblad.	11
12	«Herr Peder han reid seg yver Heidar/». Tittel manglar. 1 blad.	12
13	«Og som den høge Ljomen dovnar/». Tittel manglar. «Ut paa Vegom minkar Ståket/». Tittel manglar. 1 blad.	13
14	«Det var audt paa dei steinutte Strender/». Tittel manglar. Dobbeltblad.	

	Også med ymse ordoppteikningar.	14
15	«Etterstev». Dobbelblad, også med ordoppteikningar.	15
16	Eit legg merka «Symra» av Reidar Djupedal. 4 dobbelblad med ymse oppteikningar.	16-19
17	«Dei segja so, Verdi skal vera so vond/». Tittel manglar. Dobbelblad med ymse andre oppteikningar.	20
18	«Nøgje» (Dei tala so vidt um, at Verdi er vond)». Dobbelblad.	21
19	«Dei segja no alltid, at Verdi er vond/». «Var eg ung og var eg rik/». Dobbelblad også med andre oppteikningar.	22
20	«O, hava me gløymt vaare gamle Stev/». Dobbelblad, også med andre oppteikningar.	23
21	«Lause vers». Dobbelblad, også med andre oppteikningar.	24
22	«Det hender seg so myket eit Aar elder tvau». Tittel manglar. 1 blad.	25
23	«Etterstev». 2 dobbelblad.	26-27
24	«Det største Landet fær største Æra;/». Tittel manglar. 12 strofer, nummererte 13–24.	28
25	«Viserne 'I rykandes Uver og fykande Vind' og 'Høyr du Strid, Dotter mi' i Søndhordlands Dialekt». 1 hefte.	29-33
26	«Vil du kje forsmåa/». 1 blad (tobakkspapir) med ymse oppteikningar.	34
27	«Velkomen atter hit til vaara Grender/». Tittel manglar. 5 strofer. Dobbelblad også med andre oppteikningar.	35
28	«Grønlandsferdi». 10 strofer. 2 blad, på baksida av det eine: «Ervingen».	36
29	«Maalpryda». Dobbelblad med ymse andre oppteikningar.	37
30	«Er eit Forslag intimerat/» (?). Tittel manglar. Uidentifisert prosatekst på baksida. 1 blad.	38
31	«Maalpryda paa Moden». Dobbelblad.	39
32	«Kvar som helst me taka Touren / faa me høyra om Culturen/». [Maalpryda?] Dobbelblad med ymse oppteikningar.	40
33	«Gapataatten». 10 strofer. På baksida er ein uidentifisert prosatekst. 1 blad.	41
34	Religiøs dikting 1827–1830. 12 blad.	42-53
35	«Deposita». Viseoppskrifter og anna. Hefte, 7 blad.	54-61
36	«Slaattevise». «Fiskarvise». Dobbelblad.	62
37	«Ægtemanns Raad». 7 strofer. Dobbelblad.	63
38	«No 2 Du Sundagskveld, du Sundagskveld/». «No 3 Han Hermod paa sin høge Hest)». 1 blad	64
39	«Storferd». «Kvedarhugen». Dobbelblad.	65
40	«Sumarsongen». 6 strofer. «Byrte-Heidi 1853». 1 blad.	66
41	«Riimbrev». «Stubber». 1 blad.	67
42	«Du heve jamt so myket snakk um/» (?). Dobbelblad.	68
43	«En Vise fra Molands Præstegjeld i Tellemarken». «En Vise fra Fjeldbygderne». Dobbelblad.	69

44	«Lukko ho er no ei underleg Kjella». 1 blad.	70
45	«Dei so fekk ...». 1 blad	71
46	Anders Aarsæter: Til Lensmanden. Avskrift ved Ivar Aasen. Dobbeltblad.	72
47	«Taara». Omsetjing av «The Tear». 1 dobbeltblad og 1 enkeltblad.	73-74
48	«Barneminne». Omsett etter Byron. Dobbeltblad.	75
49	«Or Klokkesongen». 2 dobbeltblad og 1 enkeltblad med ymse oppteikningar.	76-78
50	«Norske Visenotar». Visetitlar. Dobbeltblad og 1 blad med blyantnotat.	79-80
51	«Fra Dr. Sauerwein». Viseoppskrifter med Aasens handskrift.	81

B. Prosa

1	Ervingen. Fragmentariske oppteikningar på 3 dobbeltblad som også Inneheld andre oppteikningar.	82-84
2	«Gaader». Hefte. 16 blad.	85-101
3	«Talemaader». Dobbeltblad med ymse oppteikningar.	102
4	«Prøver af Folkesproget». 1 side av dobbeltblad med ymse Oppteikningar.	103
5	«Norske Plantenavne», frå forordet. Tittel manglar. Dobbeltblad.	104
6	«Arnbjørn Herse». 1 blad.	105
7	«Marknadslaget» (?). 1 blad.	106
8	«Norske Anekdoter (1851)». Hefte, 8 blad.	107-114
9	«Oversættelser». Hefte, 7 blad.	115-120
10	«Af Aviserne sees, ...». Avisinnlegg 1851, 1 blad.	121
11	«Segner». 1 dobbeltblad. Også strofer og anekdotar.	122
12	«Sommerlivet». Omsetjing. Dobbeltblad, også med andre oppteikningar.	123
13	«Anmærkninger til Hamlets Monolog». Dobbeltblad. 124	
14	«Haavaamaal». Dobbeltblad.	125
15	«Eit Innstig». Dobbeltblad.	126
16	«Af <i>Der Humorist</i> ». «Anekdoter til Oversættelse». Dobbeltblad.	127
17	«V. var egentlig en Digternatur, ...». Dobbeltblad, også andre oppteikningar.	128
18	«Tid». «Grad». 1 blad.	129
19	«Barne-Minne». «Haralds-Haugen». Dobbeltblad.	130-133
20	«Gagnet av Heimssogo». 2 dobbeltblad.	134-141
21	Dagbokoppteikningar. 3 dobbeltblad, 1 blad.	142-145

C. Dialektoppteikningar og liknande

1	«Af Nordenfjeldske Dialekter. I. Lofoten». 1 dobbeltblad.	146
2	«Tidligere. Juni 66». Leksikografi. Dobbeltblad.	147

3	«Meddeelt af Vinje. Mai 64». Dobbeltblad.	148
4	«Ord af nogle Stev i Dølen». Dobbeltblad, også med andre oppteikningar.	149
5	«Aasmund Olavsson Vinje». Biografiske opplysningar. 1 side.	150
6	«I Udkastet til Fortalen». Dobbeltblad.	151
7	To blad med oppteikningar.	152-153
8	«Talemaader efter Thesens Ordsamling (i Tillægget)». Dobbeltblad.	154
9	«Henvisninger til Thesens Ordsamling fra Nordland». Dobbeltblad.	155
10	«Norske Ordsamlinger, ordnede efter Tiden, da de kom ud». Dobbeltblad.	156
11	«Skrifter hvoraf norske Ord er optegnede». Dobbeltblad.	157
12	«Register over Skrifter og Forfattere som give Oplysninger om norske Ord». Hefte. 7 blad.	158-165
13	«Meget brugelige og meget udbredte Ord». Dobbeltblad.	166
14	«Poetiske og vittige og morsomme Ord». Dobbeltblad.	167
15	«Ord som er fælles for de tyske og nordiske Sprog». Dobbeltblad.	168
16	«Danske Ord som ikke ere norske». Dobbeltblad.	169
17	«Ordet med meget forskjellige Betydninger».	170
18	«Ord at bruge i vandere Stil». Dobbeltblad.	171
19	«Øvelser i en tydelig Udtale, som bruges blandt Almuen». 1 blad.	172
20	«Sjeldne Endelser». Dobbeltblad.	173
21	«Plan» (gjeld planlagde utgivingar. Dobbeltblad, også med grammatiske tabellar.	174
22	«Brugen av gj og kj». Dobbeltblad, også andre oppteikningar.	175
23	«Tabell over Subst. Endelser». Dobbeltblad, også med segna «Svartedauen».	176
24	«Ord med tvivlsom Form». Dobbeltblad.	177
25	«Ord med egne Talemaader og Former/853». Dobbeltblad, også med andre oppteikningar.	178
26	Lapp med folkelege erotiske uttrykk. Tittel manglar.	179
27	«Ord med anden Betydning i Dansk end i Norsk». Dobbeltblad, også med andre oppteikningar.	180
28	«Tabell. (Forlyd – Vokal – Efterlyd)». Tabell. 1 blad.	181
29	«Fortællinger af Norges Historie». Dobbeltblad.	182
30	«Ordningsen oi den nye Ordsprogsamling». Dobbeltblad.	183
31	1 blad med ymse oppteikningar.	184
32	«Tabeller». Hefe, 9 blad.	185-194
33	«Meddeelte Ordsamlinger.» Dobbeltblad.	195
34	«Gamalt kram». Dobbeltblad.	196
35	«Dialekter». Innhaldsoversyn. Dobbeltblad. Også med «Grønlands-Reisa», «No kom eg taa Fjella», «Rabnabrydlaup i Kraakelund» og «Vaara Gjeiter».	197
36	«Optregnelser af topografiske Skrifter, m.m.» Dobbeltblad.	198

37	«Liste over Forfattere, som have brugt eller optaget norske Ord. (1857)». Hefte, 6 blad.	199-204
38	«Gamle norske Ord som ere bevarede i Dansk, men ellers lidet brugelige». Dobbeltblad.	205
39	«Af Skrifter». Dobbeltblad.	206
40	Liten lapp med ordoppteikningar. Blyantskrift.	207
41	Liten lapp med dagboks- og rekneskapsoppteikningar.	208
42	To små lappar med ordoppteikningar og anna.	209-210
43	«Ord som kan findes i en Deel af Landet». Dobbeltblad.	211
44	Ymse oppteikningar. Dobbeltblad.	212
45	«Ord fra forskjellige Egne, i Berners Samling». 1 blad.	213
46	Liten lapp med ordoppteikningar og anna.	214
47	«Ord frå Agershuus Stift efter Hallagers Ordbog». Dobbeltblad.	215
48	«At efterspørge i Trondhjems Stift». Dobbeltblad.	216
49	1 oktavark med ymse oppteikningar.	217

D. Brev

1	Marie Landmark til I. Aasen. Brevet er truleg datert 15.9.1850, jf. brev til Landmark 1.11.1850. Konvolutten er stempla 21.9.1850 med påskrifta «Her Sproggranser I. Aasen. Adr. Hr Bogtrykker Aarflot Egseth i Voldens Præstegield (?) paa Søndmøre.	218
---	---	-----

Konvolutt

Innehld mellom anna åtte lappar med notat og manuskript av Ivar Aasen.

Ymse skrifter og fragment

Tala til høgre viser til kopinumner i Nasjonalbiblioteket i Oslo, som har laga denne lista. Kopiar ligg i Handskriftsamlinga i Nasjonalbiblioteket i Oslo, Ms. 4° 915:25.

Teaterbilletter o.l.	1-3
«De første Jernbane-Arbeider (Dagbl. 24/3 1882.)» 1 s.	4
«Annuaire illustré».	
«Fra Hardanger». 1 sd. På motstående s. uidentifisert tekst.	
Konvolutt stemplet 1879.	
«Ny Mæling». 1 s.	
Verber i Infinitiv. 1 s.	
«God, adj.». 2 s.	5
«Ombod for Arild ... brev ...». 1 s.	
«Anm. Til G...», 1 s.	
«Optegnelser om Arild Herre (?)». 1 s.	

«December 93». 1 s.	6
«Vers (?) i Vejlands Sogn». 1 lapp.	
«Homilie bøgerne (?)». 2 s.	
«Fra Øyer ()». 1 s.	
«Til Pastor Monrad i Aal (?)». 1 s.	
«Dagbl. 30 Sept 80» m.m. 1 s.	
“Kembla (?), I». 2 s.	7
To kopier. Overskrifter mangler. Ordsamlinger på tobakkspapir.	
«Kembla (?) II». 2 s.	8
«Kembla (?) V». 2. s. På samme kopi 3 lapper utan overskrifter.	9
Kopier av 4 lapper, ikke nærmere identifisert.	
«73 og derved er det da blevet opstillet ...». 1 s.	10
«Folketelling for Ørsta paa Søndmøre ... (?)». Lapp med 6 linjer.	
«Ordning av visse Navn S. 57». 2 s.	
«Navn at spørge». 2 s.	11
Uten overskrift «b) Alb. Jakob ...». 1 s. Tobakkspapir.	
Diverse ordsamlinger skrevet på for- og baksiden av tils. 4 tobakkspapir.	12
Utlånskvittering fra Universitetsbibloteket.	13
12 prospekter fra Paris.	
Brev av 15.6.1935 til Jon Aasen.	14
Konvolutt stemplet 10.3.43.	
5 kopier av ikke identifiserte originaloppskrifter. 7 beskrevne sider.	15

Mennesket

Dikt, 9 strofer. Signert Ivar Aasen. Ifølge Reidar Djupedal skrive 1842. Trykt i *Tre nye Sange*, 1844. Manuskriptet blei funne på Solnør av lensmann H. Daae Qvale i 1954, kopoiert i Nasjonalbibloteket i august 1954 og levert til Aasen-tunet 1963. Fotostat-kopi i Nasjonalbiblioteket, sjå Ms. 4° 915:14:5.

Saman med diktet ligg to brev om manuskriptet og to avisklipp frå Sunnmørsposten 17.8.1963.

Skifteprotokoll

Skifteakt i Sprogforsker Ivar Aasens Dødsbo Sluttet 13 September 1898. 110 s. Rekneskapen er gjord opp med verdiar på kr 31 073,30, som svarar til 2 390 424,58 i 2018-kroner.

I protokollen ligg brev frå Johannes Belsheim til Jon Aasen 13.9.1898 med fordeling av pengane.

Sivert Aarflot-arkivet

Dette arkivet har vore deponert av Sivert Aarflot-museet i Ivar Aasen-tunet sidan 2001. Arkivet inneheld 43 kassetar med arkivalia etter Sivert K. Aarflot og fleire av

etterfølgjarane hans. Bjørg Rugelsjøen ved Statsarkivet i Trondheim katalogiserte arkivet 1970–1972 med støtte frå Norsk kulturråd. Bjørn Aarflot laga i 1990-åra meir detaljerte innhaldslistar for mange av kassetane.

Kassett 41

Tvo nya Visor (1851)

1. Gagnløysa. 5. strofer.

2. Lukka. 5 strofer.

Reinskrive manuskript.

Manuskript i NTNU Universitetsbiblioteket

Ivar Aasens trekkpapir. Foto Nynorsk kutursentrum / Ragnar H. Albertsen.

Dokumenter er digitaliserte og kan lesast på *Gunnerus.no*.

«Storm og Stilla». Innbunde originalmanuskript. 4 s.

Symra. Tvo Tylftor med Viser og Rim. Aasens korrektursemplar til 3. utgåva i 1875 med 1867-utgåva som grunnlag.

Brev frå Ivar Aasen

Hans Uthusliens portrett av Ivar Aasen frå 1891. Foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasentunet.

Nasjonalbiblioteket

Brevs. 18

Fritzner, Johan

1866.02.08

Brevs. 67

Bugge, Frederik Moltke

1842.08.11

Neumann, Jacob

1841.12.27 Vedligger brev fra Neumann til Fr.M. Bugge, 1842.01.11.

Brevs. 105

Grimsgaard, K.L.

1883.01.22

Brevs. 174

Brev til og fra Ivar Aasen

Katalog på papir i Håndskriftsamlingen NB for tilvekst før 1997, deretter katalogisert i Hanske.

1881.07 Fotostatkopi. Orig. i Kungl. bibl. Sth.

1896.08.17 Fotostatkopi. orig. tilhører advokat Skougaard.

Bakke, David Olsen

1878.12.31 Fotokopi.

Bugge, Frederik Moltke

1845.06.26 Kopi.

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab (sjå NTNU Universtetsbiblioteket s. 259)

1842.07.23 Fotokopi.

1842.09.01 Fotokopi.

1842.11.07 Fotokopi.

1843.08.26 Fotokopi.

1844.01.11 Fotokopi.

1844.03.21 Fotokopi.
1844.06.28 Fotokopi.
1844.08.22 Fotokopi.
1844.09.14 Fotokopi.
1844.10.29 Fotokopi.
1844.12.31 Fotokopi.
1845.05.29 Fotokopi.
1845.06.26 Fotokopi.
1845.11.13 Fotokopi.
1846.08.14 Fotokopi.
1846.10.27 Fotokopi.
1846.12.31 Fotokopi.
1847.10.07 Fotokopi.
1847.11.23 Fotokopi.
1848.04.25 Fotokopi.
1848.09.29 Fotokopi.
1849.02.06 Fotokopi.
1850.05.14 Fotokopi.
1850.07.05 Fotokopi. Vedlagt fotokopier av brev fra Cappelen, 4. juli 1850 og Feilberg og Landmark, 4. juli 1850.
1850.07.30 Fotokopi.
1850.11.30 Fotokopi.

Holm, Olaf Andreas

1883.02.17

Hovden, Anders

1883.04.14 Fotostatkopi. Original tilhørte prost Øystein Hovden, Vang, befinner seg i Brevs. 549.

Legangerbakken, Paul Paulsen

1851.09.20 Fotostatkopi.

Lövvig, Christoffer

1872.12.28 Fotostatkopi. Original i Statsarkivet, Bergen Lensmannn Lövvigs samlinger.

Nygaard, Marius

1859.06.09

1863.09.16

1867.02.26

Pettersen, Hjalmar

1884 påført med blyant bak på brevet.

Semeleng, Olav Håkonson

1879.03.03 Fotostatkopi.

Skard, Matias

1877.10.29 Trykt i Syn og Segn 1947.

1885.06.10 Trykt i Syn og Segn 1947.

Steinnes, Sivert Ivarson

1886.02.15 Fotostatkopi.

1886.05.22 Fotostatkopi.

Stortinget

1877.03.05 Fotostatkopi. Orig. i Stortingsarkivet. Anbefaling til stipendium for H. Ross.

Støylen, Bernt

1879.09.29 Attest vedrørende stipendsøknad.

Svinndal, Ola

1884.07.19

Säve, Carl

1873.07.11 Fotostatkopi. Orig. i univers. bibl. Uppsala. Vedlagt dedikasjon av «Norsk Grammatik», 1864, samt diverse materiale med runer.

Vullum, Olaus

1847.11.09 Erstatte tidligere fotokopi. Vedlagt visittkort fra Anna Vullum med påskrift til Halvdan Koht der hun overdrar ham brevene.

1849.10.02 Erstatte tidligere fotokopi.

Zetterquist, Ivar

1855.07.23 Fotostatkopi. Orig. i Gøteborgs Statsbibliotek. Vedlagt «Finnlandske Visa» og «Estrikken».

Aarflot, Maurits Andreas Rasmussen (sjå Sivert Aarflot-arkivet s. 257)

1842.10.30 Fotostatkopier.

1843.01.08 Fotostatkopier.

1843.01.16 Fotostatkopier.

1843.03.21 Fotostatkopier.

1843.06.11 Fotostatkopier.

1843.08.25 Fotostatkopier.
1844.03.22 Fotostatkopier.
1844.07.04 Fotostatkopier.
1844.08.22 Fotostatkopier.
1845.06.06 Fotostatkopier.
1845.09.04 Fotostatkopier.
1845.10.25 Fotostatkopier.
1846.01.06 Fotostatkopier.
1846.12.18 Fotostatkopier.
1847.03.15 Fotostatkopier.
1847.11.04 Fotostatkopier.
1848.01.13 Fotostatkopier.
1848.05.19 Fotostatkopier.
1848.08.06 Fotostatkopier.
1849.04.13 Fotostatkopier.
1850.04.05 Fotostatkopier.
1851.10.13 Fotostatkopier.
1851.11.06 Fotostatkopier.
1851.12.08 Fotostatkopier.
1852.02.23 Fotostatkopier.
1852.04.26 Fotostatkopier.
1852.09.13 Fotostatkopier.
1853.07.04 Fotostatkopier.
1853.10.31 Fotostatkopier.
1853.12.12 Fotostatkopier.
1854.12.22 Fotostatkopier.
1855.02.19 Fotostatkopier.
1855.06.20 Fotostatkopier.
1855.08.08 Fotostatkopier.
1855.09.27 Fotostatkopier.
1855.12.06 Fotostatkopier.

Aarflot, Sivert Rasmussen

1833.12.13 Fotostatkopier.
1833.12.27 Fotostatkopier.
1834.03.29 Fotostatkopier.
1834.05.22 Fotostatkopier.
1834.06.17 Fotostatkopier.
1834.10.16 Fotokopi. Orig. tilhører rektor Olav Riste, Volda.
1835.09.01 Fotostatkopier.
1835.12.05 Fotostatkopier.

1836.01.19 Fotostatkopier. Sammen med disse ligger fotostatkopier av «Plan til et frit Laane-Bibliothek i Ørstens Sogn; indrettet den 24de November 1797». Hermed også ansøgning om Kongelig Confirmasjon ... 28.3.1800.

Aasen, Jon Iversen

1872.06.15 Fotostatkopi.

Aasen, Rasmus Jonsen

1876.06.22 Fotostatkopi.

Brevs. 182

Landstad, Magnus Brostrup

1848.07.22

1848.10.03

1851.11.25

1856.04.15 Vedlegg: 2 ark bemerkninger vedr. salmearbeidet.

Brevs. 201

Komiteen for Eidsvoldsmonumentet

1881.01.31

Brevs. 458

Lund, Fredrik Macody

1889.08.12

Brevs. 549

Hovden, Anders

1883.04.14 Vedlegg.

Ms. 4° 915

16:b Brev, kladder.

Brev. Kladder til 248 brev. Ordnet tilnærmet kronologisk. Kopi av registeret i «Ivar Aasen. Brev og dagbøker», I-II ligger fremst. Brevenes nummer i dette registeret er påført originalbrevene med blyant. Til sist brev (kladder) skrevet av Ludvig Daae og Hans Conrad Thoresen, ikke til Aasen.

Unger, Carl Richard

1850.11.[09] Brevkladd 23:7:24. 1 dobbeltblad. Utkast til 2 brev, av dei 1 til Carl Richard Unger datert [9.] nov. 1850.

1851.04.05 Brevkladd i 23:7:22 . 1 dobbeltblad. Utkast til 2 brev, datert 5. april og 3. mai 1851.

1851.05.03 Brevkladd 23:7:22 . 1 dobbeltblad. Utkast til 2 brev, datert 5. april og 3. mai 1851.

1851.08.02 Brevkladd i 23:7:23. 1 dobbeltblad. Utkast til 1 brev datert 2. aug. 1851.

Daae, Ludvig

1851.01.[15]. Brevkladd i 23:7:24 . 1 dobbeltblad. Utkast til 2 brev, av dei 1 til Ludvig Daae datert [ca. 15.] jan. 1851.

1851.08.09 Brevkladd i . 23:7:23. 1 dobbeltblad. Utkast til 3 brev, av dei 2 til Daae, datert 9. aug. og 17. des. 1851.

1851.12.17. Brevkladd i 23:7:23 . 1 dobbeltblad. Utkast til 3 brev, av dei 2 til Daae, datert 9. aug. og 17. des. 1851.

Trønnes, Nils Halvorson

1851.03.01 Brev i 23:7:25.

Christie, Hr. W.H.

[30.3.1860]. Brev i 23:9:34 Udatert brev. 4 s.

Ms.fol. 3572

Landstad, Magnus Brostrup

1852.04.16

Ivar Aasen-tunet

Bakke, David Olson

31.12.1878.

Brevet blei funne i Askvoll, og funnet blei offentleggjort i *NRK Norge Rundt* 2.4.1997. Brveet blei gitt til Nynorsk kultursentrum 24.4.1997. Brevet er ført opp i bibliografien over Aasens publiserte skrifter som nr. 2306. Djupedal nr. 351. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 167–168, med nokre avvik frå denne originalteksten.

Samlekonvolutt 2503

1889.05.03 Fullmakt for overføring av 600 kr frå Volden og Ørstens Sparebank til Peder S. Nupen.

Sivert Aarflot-arkivet

Kassett 41

Aarflot, Maurits Andreas Rasmussen

1842.10.30

1843.01.08

1843.01.16
1843.03.21
1843.06.11
1843.08.25
1844.03.22.
1844.07.04
1844.08.22
1844.12.31
1845.06.06
1845.09.04
1845.10.25
1846.01.06
1846.12.18
1847.03.15
1847.11.04
1848.01.13
1848.05.19
1848.08.06
1849.04.13
1850.04.05
1851.10.13
1851.11.06 Del av brevet er riven av og ligg ved.
1851.12.08
1852.02.23
1852.04.26
1852.09.13
1853.07.04 To ark.
1853.10.31
1853.12.12
1854.12.22
1855.02.19 To ark.
1855.06.20
1855.08.08
1855.09.27
1855.12.06

Aarflot, Maurits R. (ikkje kopi i Nasjonalbiblioteket)

1889.05.03
1895.05.07

Aarflot, Sivert Rasmussen

1833.12.13
1833.12.27

1834.03.29

1834.05.22

1834.06.17

1834.10.16 Nasjonalbiblioteket skriv at originalbrevet tilhører Olav Riste, men det ligg i Aarflot-arkivet.

1835.09.01

1835.12.05 Med laus lapp i tillegg.

1836.01.19

NTNU Universitetsbiblioteket

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab har eit par brev som Nasjonalbiblioteket ikkje har kopi av. Lista nedanfor er eit utdrag frå Monica Aase: *Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab. Brevregistrant 1780–1860*. Katalog 14, Spesialsamlingene, Universitetet i Trondheim, Trondheim 1991, saman med egne tillegg. Brevsamlinga er overført til Universitetsbiblioteket ved NTNU. Alle breva er digitaliserte og kan lesast på *Gunnerus.no*.

1842.07.23, om arbeidsmetode. Kopi digitalisert av Nasjonalbiblioteket.

1842.09.01, gjer greise for reiseplan.

1842.11.07, melding om reiser.

1843.08.26, arbeidsmelding. Kopi digitalisert av Nasjonalbiblioteket.

1844.01.11, melding om kvifor han er forseinka i arbeidet.

1844.03.21, om melding om reiser, med to vedlegg.

1844.06.28, meling om reiser.

1844.08.22, kvittering for mottekne pengar.

1844.09.14, med grammatikk for allmugespråket i Bergens stift.

1844.10.29, kvittering for mottekne pengar.

1844.12.31, arbeidsmelding.

1845.05.29, adresse for sending av stipend.

1845.06.26, melding om reiser.

1845.11.13, rapport om arbeidet.

1846.08.14, halvårsmelding.

1846.10.27, om undersøkingane på Helgeland.

1846.12.31, halvårsmelding.

1847.10.07, om dialektordbok.

1847.11.23, sender kvittering.

1848.04.25, med kvittering for boktrykking.

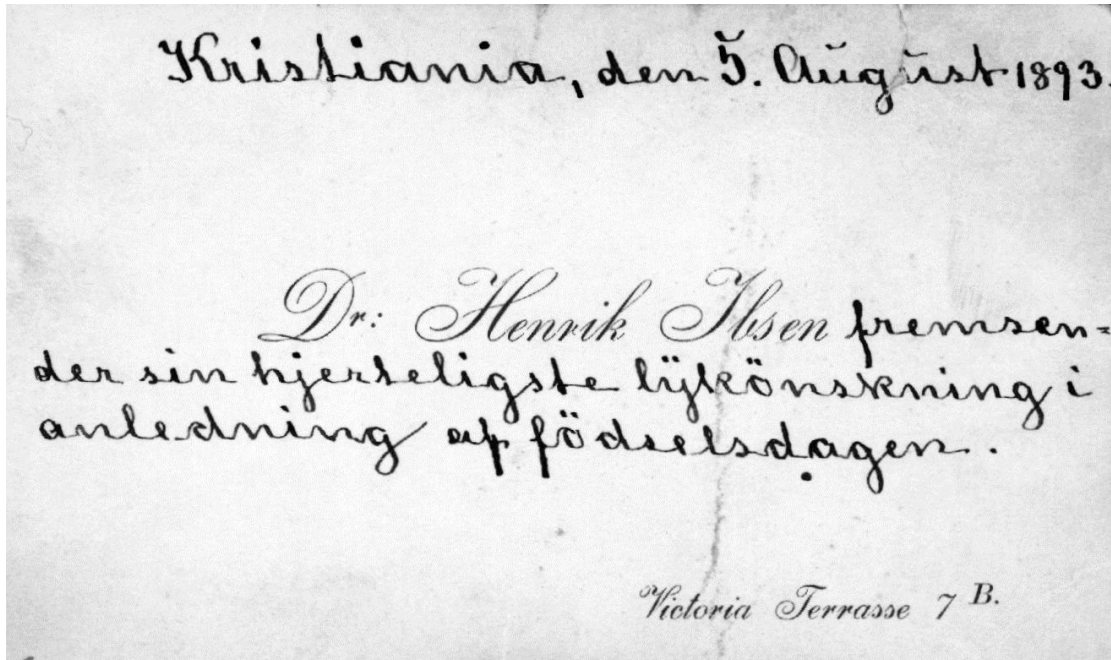
1848.09.29, med trykt prøveblad frå ordboka.

1849.02.06, med melding om at trykkinga av ordboka er i gang.

1849.10.16, melder om adresse i Trondheim.

1850.04.15, om prentinga av ordboka.
1850.05.14, om prentinga av ordboka.
1850.07.05, med brev fra Cappelen 4.7. 1850 og Feilberg og Landmark, 4.7.1850.
1850.07.30, om prentinga av ordboka.
1850.11.30, om økonomi.
1853.01.31, takkar for at han er vald inn i Vitskapselskapet.
1853.07.20, om sending av bok.
1857.04.30, om ny utgåve av ordboka.
1862.07.05, om ymse utgivingar.

Brev til Ivar Aasen

Helsing til 80-årsdagen i 1893. Foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Nasjonalbiblioteket

Brevs. 174

Brev til og fra Ivar Aasen

Katalog på papir i Håndskriftsamlingen NB for tilvekst før 1997, deretter katalogisert i Hanske.

Alstrup, Nils

1843.06.08

1843.07.08

1844.07.31

1873.10.25

Andersen, Ernst Petter

1860.10.23

Anker, Herman

1873.02.21 Gjelder innsamling etter Anders Jørgenensen Reitans død. Fra Anker m.fl. Ligger sammen med brev fra Anders Jørgensen Reitan til Ivar Aasen.

Arnesen, Martin

1864.03.20

1864.06.20

1865.12.12

Asbjørnsen, Peter Christen

Udatert. «Høistærede Da jeg af Unger hørte (...)»

Udatert. «Høistærede! Vil de bevise mig den Tjeneste (...)»

1853.04.14

1860.01.03

1867.03.18

1871.10.16

Askevold, Mathias

1882.07.21

Aursnæs, P. A.

1883.10.16

1884.03.18

Bakke, David Olsen

1878.11.22

Barstad, Arne Olai

1887.09.25

Barstad, Johannes A.

1891.04.21

Barstad, L.

1849.03.05

1849.04.13

1849.07.08

Belsheim, Johannes

1870.06.04

Bendixen, Christian August

1867.03.26

Bergh, Olaf

1891.08.26

Björdal, J.

Udatert.

Bjørgum, O.J.

1858.03.24

1867.12.11

Bjørndal, Svein

1859.09.20

Bjørnson, Bjørnstjerne

1854.03

1865.10.02

Blichfeldt, Hagbard

1878.08.14

1879.08.29

1879.10.01

Blichfeldt, Johan W.

1854.02.24

Bonnevie, Niels Cornelius

1863.03.06

Botten-Hansen, Paul

1855.07.17

Brandt, Harald

Udatert.

Brockhaus, Friedrich

1863.03.09

1863.06.26

Bruseth, Paul A.

1878.03.12

Bugge, Frederik Moltke

1847.02.18

Bugge, Sophus

Ca. 10. august 1893.

Bull, Ole

Udatert hilsen som antagelig har fulgt med en konsertbillett.

Büsing, Gustav Friedrich

Udatert.

Bætzmann, Frederik

1879.03.15

Bø, Per

1866.03.27

1873.05.30 Her også brev til Ivar Aasen skrevet vedr. Per Bøs bortgang.

Christensen, Daniel O.

1896.08.13

Christie, Johan Koren

1851.07.16.

Christie, Werner Hosewinckel

1859.12.12

1869.01.15

Clausen, Peter Andreas

1855.04.30

Cordsen, Peder

1837 Udatert.

Daae, Johan

Udatert.

Daae, Ludvig

1843.03.26 Usikker hvilken Ludvig Daae som er brevskriver.

1850 [9. nov.] 1850.

1852.02.04

1854 Udatert. Mottatt 12. mai 1854 (iflg. dagbok). Usikker om rett Ludvig Daae.

1856.03.30

1856.06.18

1856.12.23

1857.10.06

1857.12.25

1858.08.02

1863.08.12

1867.01.19 Brev fra Henrikke Barbara Vind Daae Solnør lagt inn i brevet.

1867.08.18

1878.07.30

1879.08.19

1884 Udatert. Des. 1884?

1888.05.19

1891.07.19

Dahl, Johan Fjeldsted

1854.08.24

Den norske dramatiske Skole

1854.01.07

Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet

1 udatert kopifragment.

1850.12.21

1851.09.17

1854.10.06

1857.08.07

1860.02.25

1863.05.21

1866.06.26

1874.07.13

1881.05.16

1884.01.17

1884.07.14

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab

1842.03.02

1842.08.26

1842.09.09

1844.02.08

1844.07.29

1844.08.09

1844.09.30

1845.06.12

1846.08.18

1847.11.08

1847.11.29

1848.04.15

1848.10.13

1849.03.17

1849.10.06

1850.03.22

1850.06.05

1850.06.28

1850.07.13 «Det er os en Fornøielse herved ...»

1850.07.13 «Til Gjensvar paa Deres Skrivelse ...»

1850.10.29

1862.07.13

1870.05.14

1871.12.09

1872.03.11

Det norske studentersamfund

1847.10.20

1849.05.14

1893.08.05

Djurklou, Nils Gabriel

1857. Udatert.

Duklæt, Bertinus L.

1877.09.16

Dyrlund, Nils Kristian Folmer

Udatert. Ivar Aasen skriver i dagbok 31. august 1857 at brevet er mottatt.

Dzwonkowski, Adam Stephan Alexander

1854.12.22

Egeland, G.

1876.01.20

Egsæth, Gurine Jonsdatter

1888.05.09

Eidsnæs, Ivar

1888.04.27

Erdal, Arne

1877.01.09

Erichsen, Ole Christian

1874.09.05

Fagerhoel, Rasmus O.

1837.07.26

1838.08.13

1839.05.16

1840.05.17

1840.06.17

1841.02.06

1841.03.29

1841.05.12

1841.09.15.

1843.01.04

Fagerhol, Jon

Udatert. «Kjære bestefarbror! Alle tider hev eg havt ein trott...»

Feilberg & Landmark

1848. Udatert.

1853.04.19

1859.12.01 Her også flere dokumenter vedr. regnskap o.l. Ligger sammen med brevene fra Feilberg & Landmark til Ivar Aasen.

Five, Ole O.

1885.02.03

Flatabø, Jon

Udatert. «Hrr. Ivar Aasen!».

Udatert. «Sidan eg idag».

1892.10.17 «Paavising». Gjeldsbrev.

1893.08.24

1893.11.21

1894.12.24

Fliflet, Nils

1866.02.02

Folkestad, Ivar Olson

1837.08.13

Foss, Laur. M.

1886.07.06 Liste over gårdsnavn vedligger.

Frisch, Carl Friedrich

1874.02.20

Fritzner, Johan

868.01.07

1881.11.17

Garborg, Arne

1879.01.24

Garmann, Inga

Udatert.

Grefstad, Jørgen I.

1893.06.16

Grieg, Georg Herman

1859.05.11

1868 [1868?]

1868.03.28

1868.09.05

1869.12.12

1870.12.17

1881.02.25

1881.03.15

Grimsgaard, K.L.

1883.01.11

Grundtvig, Svend

1856.05.13

Grønvig, Hans M.

1840.11.28

Gude, Fredrik Julius Bech

1882.10.19

1882.11.05

1883.06.04

1884.03.04

1884.03.19 Brevkort.

Halkjelsvig, Jacob Jonson

1863.12.21

Halkjelsvig, Valborg P.

1871.12.22

Halkjelsvik, Peder J.

1857.07.20

Halldórsson, Ólafur Þorsteinn

1888.09.17

Hammerstein, Georg

Udatert. «Her Digteren har tidligere hjulpet (...)»

Udatert. «Høistærede! Mine Forholde staar det sørgelige til med; (...)»

Udatert. «Siden jeg fik Embedsexamen, har jeg (...)»

1882.11.11

1886.08.28

1886.09.28

Hansen, O.

Udatert. Ivar Aasen mottok brevet 22. oktober 1881.

1878.08.11

Heiberg, Anton

1879.07.03 «Jacob Andersens Enke».

Hildebrand, R.

1871.01.01 Datoen skal være 1872.

Hiorth, K.

1869.11.28

1871.05.17

Hoffstad, Olaf Alfred

1894.03.11

Hole, Ivar

1878.05.27

Holm, Olaf Andreas

1883.01.22

Holst, Christian

1869.11.09

1871.06.09

Hougen, Ole Petter Olsen

1829.04.05

Hougen, Rasmus O.

1833.10

1834.04.01

Hovde, Simon A.

1887.08.30 Attest av Anders Hovden vedligger.

Hovden, Anders

1883.04.02

1889.04.25

1889.10.17

1890.01.04

1891.01.13

1891.08.05

1892.05.17

1893.05.23

1893.08.03

1893.11.18

1894.08.15 Dessuten et anonymt brev til Ivar Aasen om Hovden, datert 23. sept. 1881, et brev underskrevet J.F. til Ivar Aasen, datert 24. sept. 1881 og et gjeldbrev vedr. Hovden. Ligger sammen med brevene fra Anders Hovden til Ivar Aasen.

Hovden, Karl

Udatert. [1829?]

Hægstad, Marius

Udatert. Sannsynligvis brevet som Ivar Aasen mottok 15. februar 1880.

Høidal, Hans P.

1873.12.27

Hølaas, Andreas

Udatert. «Andr Hølaas hilser...».

Udatert. «Olav Bjørgum fra...».

1880.01.02

1880.02.14

1880.02.26

1880.10.20

1882.11.14

1883.01.18

1883.09.12

Høyem, Olav Jakobsson

1867.10.09

1873.10.11

1873.10.13

Janson, Kristofer

1865.11.20

Jelse, Lars K.

1879.07.31 Et håndtegnet kart vedligger.

Jensen, Peter Andreas

1859.03.22 Sammen med brevet ligger Norsk skuleblad, nr. 45 (1957), som bl.a. inneholder en transkripsjon av brevet.

1862.03.21

1862.03.25

1864.07.27

Jensen, Søren Julius

1884.08.18

1884.08.20

Jenssen-Tusch, Harald Christian Ludvig

1867.10.31

Jessen, Edwin

Udatert. Ivar Aasen mottar brevet 18. oktober 1872.

1872.08.02

Johnsen, Christian

1868.02.04

1879.06.30

1879.07.19

1879.11.11

1879.11.24

1888.08.18

Johnson, Emil

1888.04.19

1888.06.29

1888.07.31

Juel, Niels

1856.08.01

Kahrs, Christian Anton

1876.02.17

1876.03.09

Kjilland, Paal

1890.03.23

1890.11.20

Kleiveland, Lars

Udatert. Nyttårshilsen.

Klingenberg, Johannes Benedictus

1879.10.23

Knudsen, Tobias Olaus B.

1867.01.21

1867.03.19

1871.12.08

1893.08.05

Kobberstad, Jakob Nilsson

1862.08.28

1867.05.20

Kofod, Bjarne Sivertssøn

1849.04.19

1849.08.14

Koppen, Sjur Larson

Datert 18. mai, uten år.

1829. Udatert.

1831.12.03

1832.08.20

Kristiania Norske Theater

1855.08.30

Krohn, Henrik

1872.03.04

Landstad, Magnus Brostrup

1848.08.18 Aasens samandrag av brev, Ms. 4° 915:23:9:37.

1855.10.16

1861.07.12

1864.04.30

Lange, Christian C.A.

1849.02.23

Larsen, Anton Laurentius Finckenhagen

1870.03.12

Larsen, Bolette Pavels

1888.11.21

Larsen, Martinus

1842.12.14

Lidforss, Volter Edvard

1872.12.19

1873.03.11

Lie, Johan Halvorsen

1892.10.10

Liestøl, Lars Knutson

1863.10.05

Lind, Theodor

Udatert.

1889.02.18

1889.03.22

Lindeqvist, Johan

1856.12.15

1857.01.31

Litleré, Mons

1888.05.23 Adressert til Hans Ross og Ivar Aasen. Datert 23.2., men sannsynligvis 5.

Vedlegg: brev av 23.5. 1888 fra Litleré til Hans Ross.

1891.11.21

Løvvig, Christoffer

1872.11.18

Mallings Boghandel, P.T.

Udatert. 1864?

1858.06.21

1862.10.17

1880.09.14

1881.12.06

1882.10.27

Mauland, Torkell

1868.11.13

1871.08.13

1878.10.11

Melset, Ingeborg Ivarsdotter

1832.06.24

1852.10.02 Påskrevet brev fra Ivar Ivarson Melset.

1870.11.22

1871.12.14

Melset, Ivar Ivarson

1852.10.02 Brev fra Ingeborg Ivarsdotter Melset skrevet på.

1853.05.21

1853.10.28

1854.04.30

1856.09.18

1858.11.15

1881.02.05

1881.05.07

1882.11.25

1883.01.27

1885.01.20

1889.04.27

Melset, Nilsine Ivarsdotter

1890.12.20

Michelsen, Johan

Datert 14. mars, uten år.

Datert 2. april, uten år. Håndtegnet kart vedligger.

Michelsen Hefleflot, Niels

1881.11.10

1883.02.28

1883.09.29

Mo, Hans

1869.08.06

Moe, Moltke

1882.04.25 Innkallelse til styremøte. Kort med opplysning om Jørgen Moes død ligger sammen med brevene.

1884.04.23 Innkallelse til styremøte.
1884.05.26 Innkallelse til styremøte.
1884.06.19 Innkallelse til styremøte.
1887.11.03 Innkallelse til styremøte.
1893.12.23
1894.12.24

Monrad, Johan Fredrik

1880.10.05

Mork, Ola Gammelton

1852.01.05 På brevet er det også skrevet et brev fra Rasmus Aarflot til Ivar Aasen, trolig med samme dato. Se dette.

Möbius, Theodor

1873.07.21

Møller, Hilmar K.

1861.11.27

1869.10.05

Neckelmann, L.C.

Udatert.

Neergaard, Nils J. Gunnerus

1875.04.18

Neumann, Jacob

1843.01.04

1844.02.25

Nielsen, Johan Eberhart C.

Datert 21. oktober, uten år. (1876?)

1876.07.05

Nitter, J.C.

1865.11.02

Nord, Ole

Udatert [ca. 1840].

Northwestern Literary and Historical Society, Sioux City

1885.12.03

Nupen, Oluffa Persdotter

1878.02.20 Vedligger brev fra Per Steinarson Nupen til Ivar Aasen, 20. februar 1878.

Nupen, Per Steinarson

1877.07.24

1877.08.15

1878.02.20 Brev fra Oluffa Persdotter Nupen til Ivar Aasen vedligger.

1878.05.15

1879.06.30

1879.12.05

1880.03.08

1881.05.26

1882.07.30

1882.11.01

1884.12.28

1890.01.03

Nygaard, Marius

859.05.03

1859.09.20

1863.08.27

1867.01.19

1867.11.10

Odland, Gabriel Tobias

Udatert.

1852.12.20

Olafsen, Jørgen sr.

1863.08.08

Olsen, Knud

1872.07.10 Telegram.

1876.03.06 Telegram.

1876.03.15

Parmann, Georg Kristian Johannessen

1884.10.07

Paulson, Olav

1853.02.20

1869.01.21

Persøn, Ottar

1872.04.04

Petersen, Siegwart

1869.09.10

Pettersen, Hjalmar

1884.06.18

Plahte, Thomas Henrik

1882.05.01

Pleym, C.A.

1846.03.28 Antatt avsender.

Randers, Ole Christopher (Kristofer)

1890.03.11

Reiakvam, Karl Johan

1888.06.05

Reitan, Anders Jørgensen

1855.11.23

1856.07.15

1857.02.06

1857.04.08

1857.04.09

1858.03.22

1858.06.22

1865.06.21

Reite, Ole Johannes Olsen

1833.05.15

1851.04.13

Ringdal, Lars P.

1862.05.06

Rist, Bjørn

1852.08.13

Rollevson, O.J.

1884.01.21

Ross, Hans

Udatert.

1878.10.08 Liten samling navn og et ordtak vedligger.

Rustøen, R.A.G.

1889.10.07

Rynning, Hans Peter Blix

1879.07.30

Rødseth, J.P.M.

1854.03.07

1856.03.25

1861.03.28

Raaen, Sander Thomassen

1877.10.21

Røste, Lars Olson

1838.12.24

1839.08.31

Røvde, E.P.

1837.06.10

1838.06.30

Sand, J.P.

1871.10.14 Ordforklaringer til sagn fra Trøndelag. Et dobbeltblad «Om Udtalen» vedligger.

Schavland, Aage

1836.04.15

1837.07.26

1837.08.19

1837.08.23

1837.09.09

1838.05.15

1838.08.14

Schjølberg, Hans Anton Staboe

Udatert. [1855?]

1854.02.16 Lapp «Til Christiania Postcontor» vedligger.

1854.03.08

1857.01.04

Schneider, Johan Andreas

1892.11.18 Datert både 18. og 19. november. Noen eksempler på dikt i Romsdalsdialekt vedligger.

Schult, Aage Claudius

1847.02.23

Schulze, Hans Henrik Schreiber

1869.04.19

Schwach, Conrad Nicolai

1842.09.22

1843.06.26

1846.01.16

1847.03.31

1848.04.06

Schøning, Arnt

1871.03.22

Segelcke, A.

1857.09.03 For Bestyrelsen for Selskabet for Folkeoplysningens Fremme.

Semeleng, Olav Håkonson

1879.02.23

Skard, Matias

1874.05.30

1874.10.21

1874.11.09

Skattebøl, Olaf Larsen

1881.05.09

Skøyen, O.H.

1876.08.24

Sommer, Eirik Martin Torvaldson

1858.07.30

1861.07.12

1861.07.13

1861.08.02 [2. aug. 1861]. På selve brevet står det «Juli 1861».

1861.09.02

1861.09.28

1861.10.17

1861.11.07

1861.12.21

1862.02.14

Sprauten, Georg Sigurd

1888.10.26

Steinnes, Johan Sivertson

1888.12.08

Steinnes, Sivert Ivarson

1836.10.29

1841.02.14

1876.03.05

Stenersen, Stener Johannes [Steinar Schjøtt]

1872.05.09

Storm, Frederik Elias

1850.10.15

1857.03.27

Storm, Johan

1883.06.14

Størmer, Fredrik

1864.08.16

Sundt, Eilert Lund

0000.12.24 Uten årstall.

Svensgaard, Torstein Pålson

1883.01.30

Svinndal, Ola

1884.07.18

Säve, Carl

1873.07.30 Opplysning om Carl Säves bortgang, samt 3 bilder av tegninger av svenske runesteiner (Ramsund og Gök) vedligger.

Sørensen, K.M.

1869.04.28

Thesen, Elias

1858.10.18

1859.05.16

1861.04.02

1863.06.08

Thomle, Bernhard Nicolai

1880.02.18

Porkelsson, Páll

1889.11.03

Tollefsen, Thorvald

1880.01.10

Trafall, Vincent

1889.02.22

Trønnes, Nils Halvorson

1851.01.29

Unger, Carl Richard

1850.11.25

1851.04.20

1851.04.21 Poststempelets dato. Dessuten et løst notat. Ligger sammen med brevene fra Unger til Aasen.

Vaarum, Ole Kristensen

1881.04.14

Varming, David Ludvig Carl

1862.04.07

Vartdal, O.H

1855.04.14

1855.05.24

1864.06.01

1867.12.20

1882.07.10

1883.08.20

Vassbotn, Jakob R.

1850.11.10

1858.04.30

Vatne, Jon Arneson

1853.05.16

Vederhus, Isak Pederson

1883.12.12

Vehn, Jørgen Person

1881.11.08

Vestmannalaget

1883.12.19 Underskrevet Vestmannalagets bestyrelse.

Videnskabselskabet

1857.11.27

Vigdal, Hans O.

1891.12.08 Kartskisse vedligger.

Vik, Sæmund Halvorsen

1893.12.21

Vindsnæs, Ole Martinus Pettersen

1871.12.14

1873.07.19

Vinje, Aasmund Olavsson

1859.01.04 Kopi i Brevs. 454 b.

Voss, Valentin

1892.06.06

Vullum, Erik

1879.01.26

Vullum, Olaus

1847 Tabell over «Examinationen ved Hovedexamen paa den borgerlige Realskole 1847» vedligger.

1849.08.25 Utdrag av brevet er trykket i Aasen: Brev og dagbøker I, i merknaden til brev nummer 120.

Væringsaasen, Helge

1877.04.10

Weinhold, Karl

1869.05.04

Velle, Anders Hanson

1854.09.06

1831.12.02

1839.06.22

1876.07.18

Welle, Carolus

1858.06.10

1859.06.22

1860.08.24

1870.11.01 Udatert. 1. november 1870 skriver I. Aasen i dagbok at han låner ut Herodot til K. Velle.

Welle, Hans Andersen

1851.11.01

1854.06.26

Welle, Ivar

1895.07.24

Welle, Johannes

1875.05.26

Wergeland, Harald Titus Alexis

1858.06.18

1881.10.15

Whistling, Karl Wilhelm

1877.07.06

1877.08.15

Winterhjelm, Kristian Anastas

1877.02.19

1877.09.27

1882.06.01

Zetterquist, Carl Gustav

1847.12.04

1854.06.05

1855.08.20

Zwilgmeyer, Louise

0008.05 5. aug. [u.å.].

Aabel, Morten Andreas Leigh

1860.04.25 Kan være 1868.

1867.06.17

Aakre, Sophie

1878. Udatert.

Aarflot, Berte Canutte

1829. Udatert.

Aarflot, Maurits Andreas Rasmussen

1836.02.07

1837.05.21

1837.07.29

1837.09.11

1838.04.29

1838.06.03

1838.07.11

1838.09.16

1839.01.03

1839.04.06

1839.06.17

1839.10.05

1839.11.05

1840 Senere påskrift «ca. 1840?».

1840.06.03

1840.07.15

1841.01.24

1841.03.11

1841.03.18

1841.04.21
1841.06.24
1841.09 Senere påskrift «[sept. 1841.]».
1841.09.06
1841.09.16 På baksiden står det skrevet 16.09.1842
1841.11.29
1841.12.29
1842.01.26 Trolig feildatert, skal være 1843. Se påskrift.
1842.02.09
1842.02.16
1842.04.05 Trolig feildatert, skal være 1843. Senere påskrift «[= 1843
1842.04.24
1842.08.11
1842.11.23
1842.12.01
1842.12.08
1842.12.24
1843.02.03
1843.03.01
1843.03.30
1843.04.13
1843.04.24
1843.05.17
1843.07.18
1843.07.27
1843.08.03
1843.08.23
1843.09.14
1843.10.18
1843.12.07
1844.01.17
1844.08.01
1844.09.05
1845.09.17
1846.02.18
1847.01.11
1847.11.23
1848.04.30
1848.05.28
1848.06.04
1849.04.22
1851.10.26
1851.11.02

1851.11.29
1852.10.03
1853.02.21
1853.03.08
1853.05.27
1853.09.14
1853.11.16
1853.12.22
1855.01.23
1855.01.29
1855.06.13.
1855.07.18
1855.10.23
1855.11.19
1856.12.06
1857.01.21
1858.09.14
1889.02.04 «Gode Aasen.»
1889.02.04 «Hr. Ivar Aasen. Gode Ven.»
1889.07.08

Aarflot, Rasmus Rasmusson

1851.05.06
1851.11.21
1852.01.05 Skrevet på brev fra Ole G. Mork til Ivar Aasen, datert 5. januar 1852.
1867.05.21
1880.11.10
1880.12.24

Aarflot, Sivert K.

1888.00.12

Aarflot, Sivert Rasmussen

1830.02.14
1830.04.02
1833.02.12
1833.05
1833.05.13
1833.07.05
1833.09.12
1833.10.11
1833.10.19
1833.10.23

1833.11.21
1833.12.15
1834.01.04
1834.01.26
1834.02.09 Trolig feildatert, senere påskrift «9. mars».
1834.02.26
1834.03.17 Datert både 17. og 19. mars.
1834.04.10
1834.05.20
1834.05.24
1834.06.14
1834.06.17
1834.06.24
1834.11.28
1835.03.19
1835.05.07
1835.08.19
1835.08.31
1835.11.05
1835.11.22
1835.12.17

Aasen, Ivar Jonson

1859.04.22
1862.05.24
1872.06.01

Aasen, Jon Bernhard Ivarson

1881.04.07

Aasen, Jon Iversen

1848.11.24–1849.01.07
1852.05.07
1854.01.08
1858.04.25
1859.05.29
1860.05.05
1861.11.03
1862.09.14
1865.04.17
1868.09.17
1875.06.24
1876.01.02

Aasen, Rasmus Jonsen

1876.05.17

1879.01.13 Datert «20 Dag i Jul».

Brevs. 174. Tiggarbrev

Dei fleste breva er frå menneske som vender seg til Ivar Aasen med bøn om økonomisk støtte eller lån. Nokre av brevskrivarane bed om praktisk hjelp og nokre av breva er rosande brev eller takkebrev utan at avsendar bed om noko. Få av brevskrivarane lét seg identifisere ut over namn. Mange namn er vanskelege å lese eller ikkje fullstendig utskrivne. Det er markert i lista med [...] og/eller [?], eventuelt med lesealternativ. Elise Kleivane har utført dette registreringsarbeidet.

Ader..., Marie, jomfru

8. oktober, u.å.

Litt uklart. Men bed om hjelp. Har lånt i «Spraraskelnigns(?) Banken».

Amundsen, Karl

14. november 1892.

Bed om lån til reisehjelp til Trondheim på 5 kr.

Andersen, F. (avskrift av)

12. mars 1892.

Anbefalingsbrev for N. Olsen.

Andersen, H.P.

Udatert. «Her Iver Aasen de maa ikke Tage det fortrydelig op ...»

Enkjemann med tre barn som har vore sjuk, bed om liten hjelp. Har aldri bede før.

Bakke, Christiann

28. januar 1881.

Bed om hjelp.

Bakken, Olai

19. februar 1889

Bed om litt hjelp. Arbeidar som har flytta til byen frå Trondheim. Mor frå Ørsta. Truleg same som folketeljinga 1900 bur i Rathkes Gade 9, gift, ei dotter.

Chris... ?

«Kjære Aasen bliv ikke bred (sic.) paa meg ...»

Christiansen, Thrine (signerer dei to siste som vaskekone)

Udatert. «Aasen maa enu en ...»

Bed om eit par kroner.

Udatert. «Kjere Asen Hjelp mig med en par Kroner ...»

Mannen er ennå på hospitalet.

Udatert. «Hr. Aasen. Bedes Laant 2 Kr i mod at Bettale dem...»

Bed om lån, nedbetalt mot vask.

Udatert. «Her: Aasen om dem vilde være af den ...»

Bed om lån på 2 kr.

Coucheron(?), Catrine

Udatert. «Herr Sprogforsker I. Osen! Herren velsigne dem, ...»

Bed om hjelp til kol og mat. Kanskje same som Katrine Coucheron som står oppført i 1875-folketeljinga for Storgade 33, Tugthuset. Gift, kvinnefange, fødd i Marburg 1826.

Didtrikson, A. (legg ved Olsen, Anton)

28. juli 1888.

Prest. Skriv attest for Anton Olsen, samt bed Aasen òg hjelpe han. Avskrift.

Ser ut som same hand som Anton Olsen sjølv.

Evensen, Madame / Enke Mad.

7. september 1887.

76 år gml. Bed om litt hjelp til husleiga. Skuldar 20 kr., det er for 3 mnd. Lever av å ha losjerande. Har to søner i Amerika som bruker å sende pengar. Har fått før.

Gaarder, Martin

Udatert. «Høistærede Hr. Stipendiat. Da jeg nu er i en øieblikkelig forlegenhed ...»

Middelskoleelev. Bed om å få låne 5 kr. fram til førstkommande onsdag, då han ventar pengar heimefrå.

Grøtting, Oline og P.H.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Kjære Dem vær Barmhjertig ...»

Bed om hjelp nå før jul.

Udatert. «Hr. Aasen. Gudvelsigne Dem vær Barmhjertig ...»

Hjelp til å løyse ut frakken som skal selgast i dag.

Udatert. «Hr. Sprogforsker I. Aasen. Da det er koldt og lidet til Mad ...»

Hjelp mot kulde og sult.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Dem maa ikke blive vred paa os ...»

Hjelp til å kjøpe 50 hekto kol.

Udatert. «Hr Ivar Aasen. Kjære Dem hjelp denne med lidt ...»

Hjelp til fottøy til «denne» fordi det nå er for kaldt å gå på skulen barfot.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Kjære Dem bliv ikke vred paa os da vi ...»

Bed om litt til mat.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Da dem alltid har været en Velgjører mod os ...»

Bed om hjelp til «denne lille Stakkel» til å kjøpe skjorte og underbukser for 2 kr.

Udatert. «Hr. Aasen. Da jeg som Krobling intet kan udrætte og er ...»

Bed om lån på 2 kr. til husleiga på 5 kr. Dei har pantsatt klede for 3 kr.

Udatert. «Hr Ivar Aasen bliv ikke paa mig for at jeg gjør mig ...»

Bed om lån på 2 kr. så sønnen kan løyse ut kleda sine frå pantelånaren.

Udatert. «Hr. Aasen. Da Dem har været en Velgjører mod os saa er...»

Bed om hjelp så overbringaren kan få kjøpt skulebok og tavle.

Udatert. «Hr Aasen. Da vi inttet har til Mad eller har haft ...»

Bed om hjelpande hand til mat.

Udatert. «Hr digter I. Aasen. Da min Mand paa Grund af sit Daarlige Syn ...»

Bed om hjelpande hand til mat.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. bliv ikke Vred paa os for at vi gjør os saa fri ...»

Bed om hjelp til skulebøker til «denne lille». Dei kostar ca. 1.50.

Udatert. «Hr I. Aasen. Da dem har været en Velgjører mod os og vi ingen ...»

Bed om at overbringaren får hjelp på 1,50 til tresko for han skal beg. på skulen.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Dem maa ikke blive Vred paa Mig ...»

Bed om hjelp til å løyse ut egedelane sine frå auksjon.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Dem maa ike blive vred paa mig men da mit Barn»

Barnet har ikkje fått gått på skulen pga. manglande sko, nå fått kjøpe støvler for 1,50, men har ikkje noko å betale med.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Da som Hr Sprogforskeren ved at jeg har en Syg ...»

Bed om hjelp til mat til påska.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Kjære Dem bliv ikke vred paa os men da vi intet Eier ...»

Bed om hjelp til flytting (låne 2 kr. til vognmannen) frå Kampen til Ekeberg, har heller ikkje til mat.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Gudvelsigne Dem hjelp denne lille Dreng ...»

Bed om hjelp til å kjøpe nokre gamle bukser til guten som skal ta eksamen.

I Ms. 4° 915, 15:3:h (1892, fragmenter) ligg òg eit brev underteikna P. Grøtting, udatert.; «Hr. Sprogforsker I. Aasen. Kjære Dem da vi ingen andre har støtte os til ...»

Gundersen, Emil

Julaften 1888.

Ønsker god jul, er sjølv fattig krøpling som ikkje har noko til jul.

Hansen, G.

17. juni 1884.

«Musikus». Bed om lån på 10 kr. til kona si gravferd.

Hansen, Hanna/e

18. mars 1890.

Bed om eit lite lån. Får pengar til sommaren for då kjem sonen heim frå sjøen.

17. juni 1890.

Bed om å låne 2 kr. til husleiga. Sender dottera med brevet og ev. til å motta pengane.

Hansen, Marie

Udatert.

Bed om eit lån. Har tidlegare vore tenar hos enkefru Holm i Teathergaden 6 der Aasen budde.

Helgesen, B (?)

2. september(?), 1890.

Har fått hjelp ein gong før. Bed om 2 kr. for å løyse ut vesten, skal reise heim.

Heyerdal, Anna f. Hoff

15. februar 1883.

For Aasen ukjent person. Sjukdom og savn. Vertinna trugar med utkasting.

23. desember 1883.

Bed om hjelp. Ønsker god jul og nyttår.

5. oktober 1886.

Enke. Bed om hjelp. Har fått hjelp før.

3. oktober 1887.

Er sjuk. Ei kone ho kjenner har med brevet. Skuldar 5 kr. til verten, som vil kaste ho ut.

24. november 1887.

Bed om hjelp på 6 kr. til husleige, verten har tatt ut vindauga i værelset og vil ikkje gi henstand.

18. juli 1884.

Har fått hjelp før. Broren, organist Hoff i Drammen, har òg hjelpt ho før, men er nå død. Har brutal husvert som vil hive ho ut. Bed om lån.

28. juni 1889.

Bed om hjelp med husleiga, verten vil kaste ho ut.

Hofue (?), F. Marius

22. oktober 1890.

«Skolemester» som tek vidareutdanning. Treng 8 kr. Vil besøke Aasen i 6-7-tida.

23. oktober 1890.

Trefte ikkje Aasen og lurar på når det passer.

Isaachsen, Agora Ovidia

3. mars(?) 1887.

Bed om hjelp. Har fått hjelp før. Enke i 5 år. Treng 9 kr. Har 9 år gamal son.

16. mars 1887.

Anna hand? Skriv frå Grønlands Sygehuus. Bed om hjelp. Veit ho ikkje bed forgjeves hos Aasen og Stadsraad Sveigaard «(forhen Anbefalet af Hr. Pastor Krag Toning).»

13. juni 1888.

Bed om hjelp. Sjuk og ein son. Har fått hjelp før. Attest vedlagt.

Jensen, J.

21. september 1887.

Snekker. Er langvarig sjuk, fekk hjelp 15. juli 1885 og takker. Spør om Aasen har noko arbeid for han.

Jensen, Jørgen

26. februar 1883.

Pengar til husleige.

2. september 1884.

Bed om bistand, vil arbeide til gjengjeld?

22. desember(?) 1884.

Bed om hjelp. Har mista to barn.

9. desember 1887.

Låne pengar til å løyse ut vinterfrakken. Gikt.

Jensen, Karen

20. januar 1883 (?).

Enke etter dykkar Johannes Jensen. Bed om hjelp. Har fått hjelp før.

Klinck, Richard

21. september 1881.

Bed om lån på 15-20 kr. Skal ta examen artium. Har brukt opp arv.

Kve ...?, Katharin

Udatert. «Hr. Professor Aasen. Efter et langt sygeleie ...»

Bed om ei lita hjelp.

Larsen, Aug. Th.

6. november 1889.

Mekanisk arbeider. Bed om lån på 15 kr. for søstersonen som har blitt arbeidsledig. Har budd hos onkelen i 2 mnd. Vil sende han til annan onkel i Bergen.

Lund, Joh. C./G. (?)

Udatert. («Gode Herre! Jeg er en ung mand der gjerne vil frem iverden, ...»

Låne 3 kr. til husleige.

Løvstad, N.

14. februar 1887.

«Musiker». 5 kr. til husleige.

26. august 1887.

«Musiker». Bed om lån, 5 kr.

9. oktober 1887.

«Musiker». 10 kr. til husleiga. «Dauer jeg ikke dette Aar skal De faa de tilbake.»

11. mai 1892.

«En gammel Musiker», 5 kr. til husleiga.

18. juli 1892.

«En gammel Musiker». 7 kr. til å løyse ut sengekleda som han pantsette i vinter.

16. august 1892.

«En gammel Musiker». 5 kr. til husleiga.

Same (?) som Nils Hansen Løvstad, fødestad Gjerdrum, som i 1875-folketeljinga står som musikkunderoffiser, nå pensjonert frå det militære, adr. Flisbjerget 6, og i 1900-folketeljinga står som mussikus og tvangslem i arb.anstalten med adr. Storgade 36 (Arbeidsanstalten og Christiania. Sindsygeasy).

Magnussen, enkefru

20. september, u.å.

Musikklærerinne. Har fått før, få elever, bed igjen.

Udatert. «Hr Dikter Ivar Aasen. Tør jeg i Ærbødighed ...»

Same.

Michelsen, Nicoline

22. oktober 1883.

Nyforlova, dotter av Aasens barndomsven. Dristar seg til å fortelje Aasen om forlovinga. Takker for hjelpa Aasen har gitt broren Johan.

Nissen, Amalie ... (ei tid vertinne for Aasen i Teatergaten 6)

Udatert. «Her Aasen! Gud lønne Dem ...»

Har fått hjelp før. Takker. Håper snart å kunne betale tilbake. Leiger ut rom.

15. mai 1860.

Har flytta. Utgifter. Bed om hjelp å betale ei månadsleige (?).

14. juli 1860.

- Ein leigebuar har reist utan å gjøre opp for seg. Ho kan ikkje be Aasen om lån for han, for han er ikkje ordentlig i pengeaffærer. Skal sjølv betale husleige i dag.
19. september 1860.
Må alt be om denne månadens betaling, sjølv om ikkje i slutten av månaden.
31. oktober 1860.
Bed om å få låne 2 Spd. til ekstra utgifter i samband med to damer som skal bu der ei stund.
4. januar 1861.
Trenge pengar, bed om å få leiga for januar og februar.
4. februar 1861.
Trenge pengar, bed om ein månads leige.
11. april 1861.
Bed om å låne 5 Spd.
13. mai 1861.
Låne 10 Spd.
9. oktober 1861.
Bed om å få låne 5 Spd., dekke lån i banken.
21. januar 1862.
Heimsøkt av sjukdom. Bed om å få låne 2 Spd.
24. mars 1862.
Bed om hjelp, auksjon i morgon, vil gjerne gjøre arbeid for han som nedbetaling.
25. juni 1862.
Låne 3 Spd. til avdrag i banken.
26. august 1862.
Låne 1 Spd.
28. oktober 1862.
Låne 2 Spd. til neste mnd.
23. desember 1862.
Bed han underteikne ein blankett i anledning avdrag på banklån (?).
9. februar 1863.
Framleis sjukdom hos dottera. Låne 2 1/2 Spd.
13. april 1863.
Bed om hjelp igjen med obligasjonane.
27. juni 1863.
Bed om hjelp på 1 Spd. 30. Skal ikkje be meir.
31. oktober 1863.
Bed om 1 daler.
23. desember 1863.
Bed om hjelp med fornyelsen til banken. Skal ikkje be meir.
23. april 1864.
Bed om hjelp med banken.

Olsen, Anton

28. februar 1889.

Bed om hjelp til begravinga av to barn som er døde.

5. november 1889.

Har vore sjuk og ikkje arbeidd på 5 mnd. Er lova lett arbeide når tida kjem.

Har bede før.

3. desember 1889.

Bed om hjelp til å kjøpe tresko. Har vondt i beinet. Ikkje arbeidd på 18 veker pga. skade i handa i sommar.

8. januar 1890.

Må be ein gong til om hjelp. Har fått jobb på smørfabrikk, men ikkje begynt ennå. Treng litt hjelp til brød til sine små.

Olsen, Emil

Udatert. «Til Dikteren og Spraagforskeren Hr Ivar Aasen. Da jeg har saa ont i mit Ben ...»

Bed om hjelp til husleige. Har er sjuk i eit bein. Har lagt ved legeattest (mangler).

Olsen, N.

Udatert. «Kjere Jelp mig til Reparatioen af Skotöi Di skal Faa ...»

Skomaker. Bed om hjelp ved pengar eller ved å levere sko til reparasjon.

Udatert. «Kjere Bliv ikke Vred For Jeg Beder Dem ...»

Bed om lån av nokre kroner, samt å få sko og anna til å reparere for han har vore sjuk og mista kundane sine.

Olsen, Nils

30. mars 1889.

Sengeliggende i 8 veker. Bed om å få låne 5 kr.

Olsen, Olaus A.

29. januar 1880.

Har vore dårleg. Bed om 5 kr. til støvlar og bukser for å kunne vere presentabel. Har fått hjelp til dagen av Aarflot.

6. september 1881.

Skuldar litt frå før. Har hatt sjukt/ barn som nå er død/e (nå barnlause). Bed om 15 kr. til hjelp til å starte (saman med kona) småforretning med fisk og vilt.) (Frå Ålesund?)

Ose, Bård Jakobsen (1806-1890)

12. august 1884.

Ikkje eigentleg tiggARBREV? Meir generell ros av Aasen.

Paulsen, Anton

Udatert. «Hr Ivar Aasen. Undertegnede er for Øieblikket stillet i en Kritisk Stilling ...»

Dagarbeider, bed om hjelp til å reise til Skien der han har fått tilbud om arbeid.

Pedersen, Theodor

5. desember 1889.

«Lager Expeditør». Bed om hjelp for Martin Halvorsen som før har fått hjelp av Aasen.

R ..., Lina (?)

Udatert. (Veldig utydeleg skrift.)

Schjølberg, Baard

14. november 1891.

Har fått før. Sjuk. Treng nå 5 kr. til mat.

21. desember 1891.

Betre, men 3 kr. til kol og ved.

Schjølberg, Hans Lund (kaptein, Ålesund)

13. oktober 1881.

(Fødd 1796.) 81 år, kona må skrive for han pga. vond hand. Bed Aasen overlevere bøneskriv til kongen om å gi sonen embete.

4. november 1881.

Underteikna begge. Lurer på om siste brev har kome fram.

5. februar 1883.

Takker for overleveringa av brev til kongen. Bed Aasen få sett noko inn i Morgenbladet.

Skinvik, Johannes (fødd 1854?)

5. september 1891.

«Sløidforstanderen ved Christiania Folkeskole». Far: Per (Peder) Skinvik.

Treng 100 kr.

Stangeland, Gurine

20. januar 1883.

Enke for andre gong (første gong etter bokhandlar Lorentzen), barn og sjukeleg sømmerske.

Svang, Anton Larsen

21. oktober 1890.

«Alhambera i Akersga», «Overtjener» frå 1. des., står det bakpå. Kjenner Aasen frå då han var tjener i kafeen i Hotel Scandinavie, men har nå vore sjuk lenge og bed om hjelp.

Theilgaard, Aug.

28. november 1890.

Arbeidsufør ein periode, bed om hjelp.

Toresen, Lina (same som Oline Toresen?)

Udatert. «Hr. Digter I. Aasen Da dem i en lengere Tid har været en Velgjører ...»

Har fått før. Bed om å få låne 2 kr. Har ingen stad å bu og har pantsett alt.

Toresen, Oline

Udatert. «Hr. Forfatter Aasen Jeg maa tage mig denn store Frihed... har hørt om Dems godhed ...»

Har 5 barn og sjuk mann, bed om eit lån på 2 kr. til 15. august.

Vatne, Mathias (frå Tromsø)

7. november 1889.

Har fått før. Treng nå støvlar, 9 kr.

Ver...?

21. august 1878.

Har fått før.

Øverland, Orm

11. juli 1881. «Høistærede Foranlediget ved ...» og

11. juli 1881. «Undertegnede erkjender herved ...»

Får låne 50 kr. Dro til Amerika i oktober same år?

Utan namn

Udatert. «Her Digteren Aasen Ver saa snil at unskylt jei jei Beder Dem i min»

Bøn om hjelp.

Utan namn (ei fattig enke)

Udatert. «... Heer. Aasen. undskyld en fattig Enke. som ...»

Bed om hjelp for seg og sin dreng.

Utan namn

Udatert. «Hr Aasen Vi har nu faaet leiet os et lidet Husrum...»

Bed om hjelp til husleige og brensel.

Brevs. 174. Uregistrerte brev

Fleire invitasjonar til arrangement, innsamlingar, subskripsjonar etc. Elles helsingar, brev om tilbakebetaling av gjeld, og nokre med spørsmål og kommentarar om språk og namn. Elise Kleivane har utført dette registreringsarbeidet.

Alb. Cammermeyer, Forlags- og Sortiments-Boghandel

6. oktober 1880.

Forespørsel om Aasen har omsett Fridtjofs saga til landsmål, og kvar ein eventuelt kan få tak i den.

Andersen, Ole

30. desember 1858

Invitasjon.

3. januar 1859.

Invitasjon.

Associazione dei benemeriti italiani

28. mars 1879.

Aasen er nominert til æresmedlem (eller liknande). Han blir beden om å gi beskjed om han aksepterer. (Italiensk.)

Berg, O. (?)

16. februar 1836

Rekning på forsending av Penning-Magasinet.

29. november 1836?

Rekning på forsending av Penning-Magasinet. Med påskrift av Aasen.

28. desember 1836. (R.D.: 1835.)

Om beholdninga av årgangar av Penning-Magasinet.

Berner, H.E.

13. juni 1871 og 20. juni 1871.

Kvitteringar for at Aasen har tatt imot 1 spesidaler til støtte på Vinjes grav, og at han har gitt det vidare.

Brekke?

26. oktober 1835.

...?

Bætzmann, F. ofl.

Helsing frå skodespelarane som 17. mai 1879 framførte «Ervingen» i Paris.

Den forberedende komite for Eidsvoldsmonumentet

28. januar 1881.

Påminning.

Det norske Samlaget

2. juni 1869.

Melding om tilsending av bøker.

29. september 1873.

Brev v/L.E. Larsen. Blir beden om å levere tittel og innholdsliste.

«Forfatteren»

Udatert.

Brev som har fulgt bok som gave til Aasen.

Grøndahl, E.C.W.

22. mai 1874.

Fortel at Carol(i)us Welle er død same formiddag.

Halvorsen, Olaf

30. september 1890.

Autografsamlar.

Hansen, E.

28. oktober 1863.

Har venta på Aasen. Invitasjon heim, er gammel og ønsker eit stille og rolig menneske.

Hansen, H.

30. september 1845.

Lån av bok.

Hjelle, Johanne og sonen Peder E.P. Hjelle (lærer)

3. april 1887.

Sonen er sjuk. Slekt med Aasen(?). Sonen skriv på brevet og stadfestar at det ho skriv stemmer. Dei har skriva for eit år sidan og ikkje fått svar.

Hoffmann, R...?

21. august 1854.

Lapp om at han har lova Thoresen å levere ei bok til Aasen, men først nå funne adressa hans.

Invitasjon til subskripsjon av fransk bibliografisk verk

Biographie nationale des Contemporains. (Fransk.)

Invitasjon til å sende inn kort, eigen biografi til *Encyclopædia Britannica*. (Fransk.)

1. juli 1885.

Johnsen, I.

13. april 1896.

Sender røystesetlar som har blitt forlagte, håper dei kjem med i mulig avstemming om «Nationalblomst». (4 for lyngblomst, 1 for blåklokke vedligger, samt en konvolutt og en lapp med Aasens hånd.)

Komiteen for bautastein over Per Bø

13. september 1880.

Invitasjon til reisingstfest, med liten kontingent. Sjølv om Aasen ikkje har svart på anmodning om bidrag til minnesmerket.

Kristiansen, Lorentz

30. juli 1881.

Takker for moroa i Tivoli. Ikkje teater i Sarpsborg, vil Aasen holde han informert om morosame skodespel i Christiania?

Krohn, Georg

13. mai 1856.

Sender ved eit lite arbeid skrive av ein gammal ekstraskriver i byen (Bergen).

M.D. (?)

15. ? 1882 (poststempel).

Informasjon om ei gammal dame hvis mor hadde to rare gamle namn.

Mork, Gammel Johannesson

18. september 1880.

Sender tilbake lånte 10 kr., og takker for lånet.

Nissen, E. og M.

Udatert (1864).

Anmodning om å følge i gravferda til Amalie Nissen.

Nissen, Hartvig

Udatert.

Invitasjon til møte i «Selskabet for Folkeoplysningens Fremme». Aasens notat på baksida.

Udatert.

Same som over.

Udatert.

Same som over.

Udatert.

Same som over.

Norman, Thorvald

5. august 1893.

Gratulerer med dagen.

Norsk Forfatterforening. Den skjønlitterære seksjon

7. august 1894.

Innbeding til å bli medlem.

Olsen, Helene

5. august 1893.

Dame som gratulerer med 80-årsdagen, fortel ho hadde støtta han heim fleire gonger i vinternatta. Ho fekk vite kven han var og Aasen hadde klaga at ingen brydde seg, men ho forsikra han om at han var avholdt som vitskapsmann og diktar. Viser nå til det ho har sett i avisa at han fyller 80 og blir feira med fest på Sunnmøre.

Penning Magazinetts expediteur

2. februar 1837

Petersen (?)

Udatert.

Bed om svar på om det er «Firsprang» eller «Firspring» som er rett.

Rolland, Eug.

1. november 1882.

På fransk, om bøker/serier.

Sa...g, Oline (?) M.

6. september 1856

I anledning Hansines fødselsdag ... (usikker).

Sauerwein, Georg Julius Justus (1831-1904)

12. oktober 1885 (poststempel)

Helsing og kommentarar om landsmål. (Tysk språkforskar.)

Schneider, A.; Cristensen, P.; Abel, N.H.

8. august 1860

Invitasjon til Russelaget.

Sexe og kone

Udatert.

Anmodning om å ta del i gravferda til enkemadame Sivertsen.

Steensbaker (?), P.F.

Udatert.

Følgelapp med bok sendt Aasen på vegner av forfatteren.

Trædal, Lasse

5. august 1886.

Telegram. Alvheim Høgskule sender helsing og takk for arbeidet for fedrelan-
det.

Vogt, [Nils] statsråd

Udatert.

Innbeding til Thee og Souper den 4. juli 1857.

Wergelandskomiteen

15. november 1880.

Innbeding.

Udatert.

Innbeding til avduking 17. mai 1881.

30. mai 1881.

Kvittering for 50 kr til monumentet.

19. april 1883.

Innbeding til avsluttande møte.

Aeraae, M. (?)

11. desember 1841.

Hr. sogneprest Winsnes har bede han skrive for å ... lærer til sine barn
Kirkesanger ved Ulfsteen.

Aarflot, Anna

Informasjon om at Boghandler Johannes Aarflot er død, 3. nov. 1891.

Aarflot, John, truleg Jon K. Aarflot

27. september 1879.

Betaler tilbake gjeld og takker.

Udatert.

Invitasjon til Russelaget.

?

1867

Invitasjon til Russelaget.

?

27. februar 1837.

«Expeditour». Vanskeleg å lese.

I eit legg med påskrift *Brev fra andre: Daae (?)*:

To bl. med skriveøvingar?

1 brev fra Moe, datert 1833 frå Rummelhoff (?)

Rekning(?) datert 6. mai 1839, Endre Jørgensen Sundsbakke.

I ein konvolutt med påskrift *P. Chr. Asbjørnsen*.

Ein lapp «Naar Røgen stiger op i storke(?) Dampe / De kan i Sprogets Molle bedre Stampe», underteikna med blyant «A».

Brevs. 174. Varia

Mest invitasjonar og møteinnkallingar. Elise Kleivane har utført dette registreringsarbeidet.

Den liberale Foreining

Informasjon om møte 22. (utan månad og år).

Infornasjon om møte i Hôtel l-Europe. Utan datering.

Informasjon om møte i Den liberale Klub 21.4. (utan månad og år)

Dokument over skiftet etter Ivar Aasen. Kopi.

Dondorf, B.

Januar 1853.

Informasjon om subskripsjon. (Tysk.)

Flyttemelding

frå Osk. Knobelauch antikvariat.

Følgeseddel 30.3.1888

til oversending av Forhandlinger for 1884 frå Videnskaps-Selskabet, Jacob Dybvald.

I./S. R. Lund

13. november 1839.

Kvittering for mottatt mulkt for Ivar Aasen, frå kaptein Daae.

Informasjon

om at Universitetsbibliotekets utlånsal vil vere open 16.1.1870 for dei som ønskjer å sjå bysta av bibliotekar Keyser.

Informasjon 27.10.1879
om og lovene for Samfund til udgivelse af gammel nordisk litteratur.

Innkalling som lagrettemann
9 stykke, datert mellom 9.1.1863 og 21.11.1873.
Invitasjon og inngangsteikn 17.3.1853
til Universitetets fest i anledning H.M. Kongens helbredelse og H.K.H. Arveprinsens fødsel.

Invitasjon 4.7.1872
til å vere til stades ved eksamenar ved Møllergaten skole, Christiania.

Invitasjon
til ball på Slottet 8.8.1874.

Invitasjon
til avduking av monumentet for Carl Johan 11.8.1875.

Invitasjon
til souper på Slottet 7.9.1875.

Invitasjon 8.1.1876
til det første nordiske filologmøte i København (18.–21.7.1876).

Konvoluttomslag
adressert til Aasen. 1860 skrive på med blyant.

Omslag (postomslag?)
for Nyt Tidsskrift, adressert til Aasen i Holbergsgd. 23 I.

Trykt invitasjon 29.1.1877
til å bidra til å sende inn lesestykker til lære- og lesebok. Underteikna Johan

Ms. 4° 987

Larsen, Anton Laurentius Finckenhagen
1863.01.08 Følgrebrev til «Nogle Tillæg...».

1868.03.07 Brev der han navngir seg som den anonyme avsenderen av ordboken og brevet datert 8. januar 1868.

Ivar Aasen-tunet

Aasentunet.no

179 brev til Ivar Aasen i åra 1837–1894 blei publiserte på Aasentunet.no i 2012. Brev er transkriberte av Eirik Helleve i samarbeid med Nasjonalbiblioteket. Berre openberre skrivefeil er retta frå originaldokumenta. Dei er publiserte kronologisk på nettstaden og er førte opp i same rekkjefølgja her.

Mange av breva opnar med S.T., og den same forkortinga står ofte utanpå breva eller konvoluttane. Den latinske forkortinga står for *salvo titulo*, og i Ludvig Meyers *Fremmedordbog* (1844) er det definert som «med Udeladelse (el. mulig fejlaktig Angivelse) af Titel». *Salvo*, italiensk *Salvum*, tyder «fristad». Det var vanleg å bruke denne forkortinga på brev og konvoluttar når ein var usikker på om ein omtala mottakaren med rett tittel.

A. Schavland, 15.4.1836
A. Schavland, 26.7.1837
A. Schavland, 19.8.1837
A. Schavland, 23.8.1837
A. Schavland, 9.9.1837
A. Schavland, 15.5.1838
Rasmus Fagerhoel, 13.8.1838
A. Schavland, 14.8.1838
Rasmus Fagerhoel, 16.5.1839
Rasmus Fagerhoel, 17.6.1840
Conrad Nicolai Schwach, 22.9.1842
Jacob Neumann, 4.1.1843
Jacob Neumann, 25.2.1844
Conrad Nicolai Schwach, 31.3.1847
Feilberg og Landmark, 22.11.1847
Feilberg og Landmark, 1848
Carl Werner, 18.9.1848
Feilberg og Landmark, 19.7.1849
P.Chr. Asbjørnsen, 1850-åra
P.Chr. Asbjørnsen, 1850-åra
Kirkedepartementet, 19.4.1850
Feilberg og Landmark, 29.5.1850
Carl Richard Unger, 25.11.1850
Kirkedepartementet, 21.12.1850
Carl Richard Unger 20.4.1851

Eilert Sundt, 24.12.1851
Feilberg og Landmark, 20.3.1852
P. Chr. Asbjørnsen, mai 1852
Bjørn Rist, 13.8.1852
P.Chr. Asbjørnsen, 13.4.1853
Feilberg og Landmark, 19.4.1853
Carl Gustav Zetterquist, 5.6.1854
Chr. Grøndahl, august 1854
P.Chr. Asbjørnsen, 1855
Peter Andreas Clausen, 30.4.1855
Paul Botten Hansen, 17.7.1855
M.B. Landstad, 16.10.1855
Carl Werner, 12.4.1856
Anders Reitan, 15.7.1856
Niels Juel, 1.8.1856
Anders Reitan, 6.2.1857
Anders Reitan, 8.4.1857
Anders Reitan, 9.4.1857
Peder Johnsen Halkjelsvig, 20.7.1857
Anders Reitan, 22.3.1858
Anders Reitan, 22.6.1858
Eirik Sommer, 30.7.1858
Elias Thesen, 18.10.1858
Aasmund Olavsson Vinje, 4.1.1859
Peter Andreas Jensen, 22.3.1859
Georg Grieg, 11.5.1859
Elias Thesen, 16.5.1859
Svein Bjørndal, 20.9.1859
Marius Nygaard, 20.9.1859
Feilberg og Landmark, 1.12.1859
P.Chr. Asbjørnsen, 3.1.1860
Elias Thesen, 2.4.1861
Eirik Sommer, juli 1861
M. B. Landstad, 12.7.1861
Eirik Sommer, 13.7.1861
Eirik Sommer, 28.9.1861
Eirik Sommer, 17.10.1861
Eirik Sommer, 7.11.1861
Eirik Sommer, 14.2.1862
Ludvig Varming, 7.4.1862
Jakob N. Kobberstad, 28.8.1862
N. Bonnevie, 6.3.1863
Elias Thesen, 8.6.1863

Jørgen Olafsen, 8.8.1863
Marius Nygaard, 27.8.1863
Jacob J. Halkjeldvig, 21.12.1863
M.B. Landstad, 30.4.1864
P.A. Jensen, 27.7.1864
Fredrik Størmer, 16.8.1864
Anders Reitan, 21.6.1865
Bjørnstjerne Bjørnson, 2.10.1865
Kristofer Janson, 20.11.1865
Hans Ross, [1866]
Henrikke B.V. Daae, 5.7.1867
Marius Nygaard, 10.11.1867
O.M. Vartdal, 20.12.1867
Georg Grieg, januar 1868
A. Larsen, 7.3.1868
Georg Grieg, 28.3.1868
Georg Grieg, 5.9.1868
Torkjell Mauland, 13.11.1868
Marius Nygaard, 19.1.1869
Hans Schulze, 29.4.1869
Hans Mo, 6.8.1869
Georg Grieg, 12.12.1869
Georg Grieg, 17.12.1870
Christian Holst, 9.6.1871
Torkjell Mauland, 13.8.1871
T.O.B. Knudsen, 8.10.1871
Herman Anker, 21.2.1873
Per Bø, 30.5.1873
Niels Alstrup, 25.10.1873
Matias Skar, 30.5.1874
Kirkedepartementet, 13.7.1874
Matias Skar, 21.10.1874
Matias Skar, 21.10.1874
Matias Skar, 9.11.1874
Anders Velle, 18.7.1876
Kristian A. Winter-Hjelm, 19.2.1877
Hans Ross, 8.10.1878
Torkjell Mauland, 11.10.1878
Arne Garborg, 24.1.1879
Stefan Frich, 1.3.1879
Det Norske Samlaget, 7.1.1880
Det Norske Samlaget, 14.2.1880
Andreas Hølaas, 26.2.1880

Det Norske Samlaget, 20.10.1880
Georg Grieg, 25.2.1881
Georg Grieg, 15.3.1881
Kirkedepartementet, 16.5.1881
Louise Zwiilmeyer, 5.8.1881
Anonym, 23.9.1881
Anonym, 24.9.1881
Foreningen for norske dialekter og folketradisjoner, 17.11.1881
Moltke Moe, 25.4.1882
Kristian A. Winter-Hjelm, 1.6.1882
Mathias Askevold, 21.7.1882
Julius Gude, 19.10.1882
Julius Gude, 5.11.1882
Det Norske Samlaget, 14.11.1882
Det Norske Samlaget, 18.1.1883
Torstein Svensgaard, 30.1.1883
Niels Michelsen, 28.2.1883
P.A. Aursnæs, 8.3.1883
Anders Hovden, 2.4.1883
O.M. Vartdal, 10.7.1883
Det Norske Samlaget, 12.9.1883
Niels Michelsen, 29.9.1883
Vestmannalaget, 19.12.1883
Kirkedepartementet, 17.01.1884
Julius Gude, 19.3.1884
Moltke Moe, 23.4.1884
Moltke Moe, 26.5.1884
Moltke Moe, 19.6.1884
Kirkedepartementet 14.7.1884
Northwestern Literary and Historical Society, 3.12.1885
Laurits M. Foss, 6.7.1886
Feilberg og Landmark, 30.11.1886
Moltke Moe, 3.11.1887
Gurine Jonsdatter Egseth, 9.5.1888
Mons Litleré 25.5.1888
Bolette Larsen, 21.11.1888
Anders Hovden, 25.4.1889
Anders Hovden, 17.10.1889
Anders Hovden, 4.1.1890
Kristofer Randers, 11.3.1890
Paal Kjilland, 23.3.1890
Paal Kjilland 20.11.1890
Anders Hovden, 13.1.1891

Anders Hovden, 5.8.1891
Mons Litleré 21.11.1891
Anders Hovden, 17.5.1892
Jon Flatabø, 30.9.1892
Anders Hovden, 23.5.1893
Fredrik Størmer, [august 1893]
Sophus Bugge, [august 1893]
Anders Hovden, 3.8.1893
Det norske Studentersamfund, 5.8.1893
Kristiania Flagsamlag, 5.8.1893
Henrik Ibsen, 5.8.1893
T.O.B. Knudsen, 5.8.1893
Jon Flatabø, 24.8.1893
Anders Hovden, 18.11.1893
Jon Flatabø, 21.11.1893
Moltke Moe, 23.12.1893
Anders Hovden, 15.8.1894
Jon Flatabø, 24.12.1894
Moltke Moe, 24.12.1894

Utdaterte brev

Jon Flatabø, udatert
Jon Flatabø, udatert II
Andreas Hølaas, udatert
Carl Richard Unger, udatert
Det Norske Samlaget, udatert
Bjerg og Hølaas, udatert

NTNU Universitetsbiblioteket

Breva er digitaliserte og kan lesast på *Gunnerus.no*.

Norsk Forfatterforening

Invitasjon til skipingsmøtet for Norsk Forfatterforening 19.11.1893. Handskrift.

Invitasjon til skipingsmøtet for Norsk Forfatterforening 19.11.1893. Maskinskrift.

Korrespondanse i Riksarkivet

Ubrukt skrivepapir etter Ivar Aasen. Foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Arkiv etter Kirkedepartementet

Avlevert til Riksarkivet frå Kultur- og folkeopplysningsdepartementet med brev 28. januar 1944. Riksarkivet ad J.nr. 132/1955.

Brev om bevilgninger til Ivar Aasens granskning av det norske folkemålet og årsmeldinger fra ham.

1850–1880

1 1850.12.16 Statssekretariatets meddelelse om kgl. res. 10.12.1850 om bevilgning av 10 rdr. til Ivar Aasen til hans sprogforskning.

2 1850.12.21 Kirkedepartementets meddelelse om kgl. res. 10.12.1850 til Direksjonen for Det kgl norske videnskabers selskab, Trondheim, og til Ivar Aasen.

3 1851.01.25 Ivar Aasen takker for Kirkedepartementets skriv av 21.12.1850.

4 1851.09.17 Kirkedepartementets meddelelse om kgl. res. 2.9.1851 til Direksjonen for Det kgl norske videnskabers selskab, Trondheim, og til Ivar Aasen om bevilgning av 300 rdr. til hans sprogforskning.

5 1851.12.31 Ivar Aasen sender innberetning om sit arbeide med undersøgelse av folkesproget.

6 1852.12.31 Ivar Aasen sender innberetning om sit arbeide med undersøgelse av folkesproget.

7 1853.12.31 Ivar Aasen sender innberetning om sit arbeide med undersøgelse av folkesproget.

8 1854.06.27 Ivar Aasens erklæring til Kirkedepartementet om at han fremdeles akter å fortsette med sit sprogarbeide.

9 1854.12.30 Ivar Aasen sender innberetning om sit arbeide med folkesproget.

10 1855.12.31 Ivar Aasen sender innberetning om sit arbeide med folkesproget.

11 1856.12.31 Ivar Aasen sender innberetning om sit arbeide med folkesproget.

12 1857.08.07 Kirkedepartementets meddelelse om høieste resol. av 25.7.1857 til Ivar Aasen om bevilgning av 400 rdr. årlig til hans forskninger ang. det norske folkesprog.

13 1857.12.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

14 1858.12.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

15 1859.12.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

16 1860.02.25 Kirkedepartementets meddelelse til Ivar Aasen om kgl. res. 11.2.1860, hvorved bevilges årlig 400 rdr. til hans arbeide med det norske folkesprog.

17 1860.12.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

- 18 1861.12.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 19 1862.12.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 20 1863.05.21 Kirke departementet sender meddelelse til Ivar Aasen om at han er bevilget 400 dlr til sitt sprogforskningsarbeide.
- 21 1864.01.05 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 22 1865.01.17 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 23 1866.01.18 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 24 1867.01.15 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 25 1868.01.15 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 26 1869.01.15 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 27 1869.02.08 Kirke departementet oversender til Kirkekomiteen m/ de 3 siste års årsberetninger fra Ivar Aasen.
- 28 1869.02.08 Statssekretariatet oversender til Kirkekomiteen Ivar Aasens siste 3 årsberetninger.
- 29 1870.01.15 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 30 1871.01.17 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 31 1872.01.20 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 32 1873.01.20 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 33 1874.01.20 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 34 1875.01.25 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 35 1876.01.20 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 36 1877.01.20 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 37 1878.01.21 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 38 1879.01.23 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 39 1880.01.21 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

1881–1888

- 40 1881.01.25 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 41 1881.04.09 Stortingets presidentskap sender Stortingsbeslutning av 9.4.1881 om at sprogforsker Ivar Aasens lønn er forhøiet fra 1.7.1881 til kr. 3000,00.
- 42 1881.04.09 Stortingets presidentskap sender Innst. S.nr.61/1881 om kr 3000,- til Ivar Aasen (2 bil. til nr. 44).
- 43 1881.04.26 Kirke departementet, innstilling i anledning Stort. beslutning av 9.4.1881 om kr 3000,00 til Ivar Aasen.
- 44 1881.05.16 Kirke departementet sender meddelelse til Finansdepartementet og Ivar Aasen om kronprinsregentens befaling av 7.5.1881 om Stortingsbeslutn. av 9.4.1881 ang. kr. 3000,00 til Ivar Aasen takes til følge.
- 45 1881.05.11 Statssekretariatet sender meddelelse om at regjeringens innstill. av 26.4.1881 er bifaldt.
- 46 1882.01.25 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 47 1883.01.25 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
- 48 1882.01.23 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

49 1884.07.14 Kirkedepartementet sender meddelelse om kgl. res. av 4.7.1884 hvorved bifaldes stortingsbeslut. av 13.6.1884 om forhøielse av Ivar Aasens løn fra 3000,- til kr 3500,00.

50 1885.01.26 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

51 1886.01.27 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

52 1887.01.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

53 1888.01.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

Ymse arkivalia

Ubrukt skrivepapir, emballasje for tobakk. Ms 4° 915: 17, Nasjonalbiblioteket, s. 341 og 370 i digital versjon.

Nasjonalbiblioteket

Gjenstandar i Ms. 4° 915

3:9:b Forskjellige tørkede planter. Konservert januar 2013. En utskrift av konserveringsrapporten ligger først i Ms. 4° 915,3:9:a.

22 Gjenstander som har tilhørt Aasen. Kvister som former bokstavene «I AASEN». En treeske. En nøkkel. En griffel og en flat sten. En femkløver.

Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet

Ved ein gjennomgang av boksamlinga i Ivar Aasen-tunet i Ørsta blei det funne ymse manuskript og dokument. Universitetsbiblioteket i Oslo katalogiserte desse, og kopiar av materialet er der samla i Ms. 4° 915:25.

I dokumentasjonen *Ivar Aasen-relatert materiale* frå 1977 har Jens Kåre Engeset med nokre skrifter i Ivar Aasen-tunet. Desse er førte opp nedanfor.

Samlekonvolutt 2503

1836.07.04 Brev til Ivar Aasen, Solnør frå uidentifisert avsendar

1870 Invitasjon frå Henriette Andersen til jordferd for Ole Andersen, død 22.10.1870.

1874.07.11 Innkalling til «Politiretten i Møllergarden som lagrettemand».

1882.04.14 Kvittering signert M. Aarflot for innbetaling av 800 kr til Volden og Ørstens Sparebank.

1885.02.06 Vekselobligasjon til Christiania Sparebank for J.N. Kobberstad, kr 120.

1885.07.15 Kvittering for eit par «Helstøvler».

1887.06.15 Melding frå Oskar Knobelauchs Boghandel iom overtaking av kommisjon for Det Islandske Selskab.

1890.juli Brev frå Feilberg & Landmark-

1893.04.15 Kvittering Den Norske Creditbank kr 1976,15.

1893.08.05 Gratulasjonskort frå Ingerborg Digernes med teksten «Gratulerer med dagen 5.8.93».

1893.12.24 Julekort frå Ingeborg Digernes.

Fem tiggarebrev frå ulike personar.

Sju kvitteringar for innbetalt skatt.

Kvittering frå Rigshospitalet for betalt opphald og stell i 16 dagar for Peter Stenersen.

Kvittering frå uidentifisert apotek for varekjøp

Ymse visittkort frå 80-årsdagen til Ivar Aasen 5.8.1893

Visittkort frå mellom andre Jakob Grot, Henrik Ibsen, Moltke Moe, Alexander Seip-
pel, Vitskapsakademiet i St. Petersburg

Omtale av Ivar Aasen

1946.08.04 Manuskript til Jon Aasens tale ved opninga av det nybygde Aasen-
museet. Kladd.

Brev til Jon Aasen om Ivar Aasen og slekta. Kladd.

Tale til kronprinsparet 1933

Jon Aasens handskrivne manuskript til tale for kronprinsparet då dei vitja Aasen-
tunet sommaren 1933.

NTNU Universitetsbiblioteket

Dokumenta er digitaliserte og kan lesast på *Gunnerus.no*.

Lånesetel frå Universitetsbiblioteket i Christiania 22.1.1877.

«Tvende Nye lystige Viiser» frå Stavanger, skrivne av etter trykt bok august 1852.
Visene og forfattern er omtala i Ottar Grepstad: *Viljen til språk*, Oslo 2006, s. 28 f.

Norske Plantenaavne. Foliert eksemplar med Schübelers merknader, tillegg og rettingar.